

พฤติกรรมกรรมแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์
ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

นางสาวชिरาภรณ์ คลังธนบุรณ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5536-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION SEEKING BEHAVIOR OF HISTORY FACULTY MEMBERS
IN STATE AND PRIVATE UNIVERSITIES

Miss Wachiraporn Klungthanaboon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5536-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมกรรมกรรมแสงหาสารนิตเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
โดย	นางสาววชิราภรณ์ คลังธนบูรณ์
สาขาวิชา	บรรณารักษศาสตร์และสารนิตเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณพิมล กุลบุญ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. ภัทยา ติงศภัทิย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณพิมล กุลบุญ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนารถ บุนนาค)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วชิราภรณ์ คลังธนบุรณ์ : พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน. (INFORMATION SEEKING BEHAVIOR OF HISTORY FACULTY MEMBERS IN STATE AND PRIVATE UNIVERSITIES) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพนมพิมล กุลบุญ. 160 หน้า ISBN 974-17-5536-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ และการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน แสวงหาจากแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ คือ การประชุม สัมมนา และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ คือ หนังสือและตำรา วิธีการสืบค้นสารนิเทศที่อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ คือ ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ อาจารย์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยและสังคมและวัฒนธรรม ที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเท่ากัน อายุของสารนิเทศที่อาจารย์ส่วนใหญ่แสวงหา คือ 1 – 25 ปี ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศที่อาจารย์ส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้เปิดรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย และเสียเวลามากกว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ สำหรับการให้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา พบว่า แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการที่อาจารย์ใช้ประโยชน์ในระดับมาก คือ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่อาจารย์ใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด คือ หนังสือและตำรา

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ 3 ข้อ คือ 1) อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา สืบค้นสารนิเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือและติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ 2) ปัญหาที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล และ 3) อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเองในระดับมาก สามารถสรุปได้ว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2 ข้อ คือ ข้อ 2 และ ข้อ 3 ส่วนสมมติฐาน ข้อ 1 พบว่า มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ การสืบค้นสารนิเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเป็นวิธีการที่อาจารย์ใช้ออยู่ในลำดับที่ 4

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4480180922 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: INFORMATION SEEKING HISTORY FACULTY MEMBERS

WACHIRAPORN KLUNGTHANABOON : INFORMATION SEEKING BEHAVIOR OF HISTORY FACULTY MEMBERS IN STATE AND PRIVATE UNIVERSITIES. THESIS
ADVISOR : ASST.PROF.PANPIMON KOONLABOON 160 pp. ISBN 974-17-5536-8.

This research aims at examining information seeking behavior of history faculty members in state and private universities, involving their objectives, information sources consulted, information seeking methods, the content, language and age of information, problems in the information seeking, as well as utilization of information sought.

The findings indicate that the information seeking undertaken by the majority of the history faculty members in state and private universities serves the purpose of lecturing. Informal information sources normally consulted are conferences and seminars. Formal information sources normally consulted include books and textbooks. Most of the members seek information by tracing citations from footnotes or bibliographies in books. The content sought deal with Thai history, as well as society and culture, in both Thai and English. The age band of information searched is 1-25 years. Problems most of the lecturers experienced are inconvenience due to the distance of the information source, inability to trace to the origins of references found in footnotes or bibliography of books or journals because libraries do not acquire to the documents needed and most of those particular documents are abroad, the content actually needed appear to be inadequate in the sources, and the search consuming considerable amount of time. Concerning the utilization of information sources, informal information sources exploited at the high level are personal collections and own knowledge and experience. Formal information sources made use at the highest level are books and textbooks.

The 3 hypotheses include: 1) the majority of the history faculty members in state and private universities seek information from books and textbooks by browsing library shelves and tracing citations from footnotes or bibliographies in books; 2) problems most of the lecturers experience is the inconvenience resulting from the distance of the information sources; and 3) the history lecturers make use of their personal collections and own knowledge and experience at the high level. It can be concluded that hypothesis 2 and 3 are confirmed. The first hypothesis, however, is partly proven to be correct. Browsing the bookshelves proves to be the fourth most employed method in information seeking.

Department Library Science

Student's signature.....

Field of study Library and Information Science

Advisor's signature.....

Academic year 2003

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็น รวมทั้งกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดีเยี่ยมมาโดยตลอดการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงศรี พัฒนกิจจำรูญ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนาด บุนนาค และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการภาควิชาและเจ้าหน้าที่ธุรการประจำคณะ ที่ช่วยเหลือด้านข้อมูลประชากรและการติดตามทวงถามแบบสอบถาม

นอกจากนี้ กราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือและความห่วงใยมาโดยตลอด จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว และญาติทุกคน ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาและกำลังใจอย่างดีเยี่ยมมาโดยตลอด รวมทั้งรุ่นพี่ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือมาเป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. ปรัชมคติและทฤษฎี	
2.1 ความหมายของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ.....	9
2.2 รูปแบบของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ.....	10
2.3 แหล่งสารนิเทศ.....	15
2.4 เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศ.....	17
2.5 หน้าที่และบทบาทของอาจารย์.....	19
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 การกำหนดประชากร.....	26
3.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	28
3.3 การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	28
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
3.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	32
4.2 ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ.....	40
4.3 ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหาและข้อเสนอแนะ	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปและอภิปราย.....	112
5.2 การทดสอบสมมติฐาน.....	133
5.3 ข้อเสนอแนะและประยุกต์ผลงานวิจัย.....	134
5.4 แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	135
รายการอ้างอิง.....	137
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	142
ภาคผนวก ข.....	144
ภาคผนวก ค.....	146
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	160

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวนประชากรที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	27
2. จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ได้รับคืน และนำมาวิเคราะห์จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด	33
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	35
4. ประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	37
5. ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	39
6. วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	42
7. แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	46
8. แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	50
9. แหล่งสารนิเทศที่เป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศ.....	55
10. เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศ.....	58
11. วิธีการสืบค้นสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์.....	61
12. รูปแบบของดรwxnและสาระสังเขปที่สืบค้น.....	63
13. รูปแบบของบรรณานุกรมที่สืบค้น.....	65
14. เนื้อหาสารนิเทศด้านประวัติศาสตร์.....	68
15. เนื้อหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ.....	71
16. ภาษาของสารนิเทศที่แสวงหา.....	74
17. อายุของสารนิเทศ.....	76
18. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านแหล่งสารนิเทศ.....	79
19. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ.....	83
20. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านเนื้อหาสารนิเทศ.....	85
21. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ.....	87
22. การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ.....	90
23. การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ.....	95
24. การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ.....	103

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศของ Dervin.....	11
2. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศของ Ellis, Cox and Hall.....	12
3. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศของ Bates.....	14

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สารนิเทศถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างมาก ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ สารนิเทศเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาความรู้ เป็นพื้นฐานของการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังเป็นทรัพยากรสำหรับบุคคลในการเสริมสร้างความรู้และความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ บุคคลทุกคนต้องการสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหา ช่วยในการวางแผนและการตัดสินใจ ช่วยในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต (Majid and Kassim 2000: 1) สารนิเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย เชื่อถือได้ เหมาะแก่ระดับผู้ใช้ในการนำไปใช้งาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อยู่ในสังคมปัจจุบันที่เรียกว่าสังคมยุคข่าวสารหรือสังคมสารนิเทศ การเข้าถึงสารนิเทศและระบบสารนิเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นสำหรับแต่ละบุคคล (ประภาวดี สืบสนธิ์ 2532: 24) และเมื่อบุคคลตระหนักและเล็งเห็นถึงความต้องการสารนิเทศของตน บุคคลจะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ทั้งแหล่งบุคคล แหล่งสิ่งพิมพ์ ห้องสมุด และหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการสารนิเทศของตน การแสวงหาสารนิเทศจะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นไม่มีความต้องการสารนิเทศอีกต่อไป (Chen และ Hernon 1982: 5-6)

บุคคลแต่ละคนแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่มีอยู่ในสังคมต่างกัน บางคนแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศเพียงแหล่งเดียว บางคนแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศหลาย ๆ แหล่ง เพื่อตอบสนองความต้องการสารนิเทศของตนให้ได้มากที่สุด Kaye (1995) ได้แบ่งแหล่งสารนิเทศออกเป็น 2 กลุ่มตามสถานภาพของแหล่งสารนิเทศ ดังนี้

1. แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ หมายถึง แหล่งสารนิเทศที่ผู้ใช้อย่างมีกฎเกณฑ์และตามข้อกำหนดของแหล่ง ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศ หนังสือ ตำรา วารสาร เป็นต้น

2. แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง แหล่งสารนิเทศที่ผู้ใช้สามารถแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งนั้นโดยใช้วิธีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ เช่น สอบถาม พูดคุย ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เป็นต้น แหล่งสารนิเทศประเภทนี้ส่วนใหญ่จึงสัมพันธ์กับบุคคล

เมื่อบุคคลตระหนักว่าจะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศใดบ้างแล้ว บุคคลจะสืบค้นสารนิเทศด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับแหล่งสารนิเทศนั้น ๆ ซึ่งพฤติกรรมการสืบค้นสารนิเทศ

ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป Bates (1989) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นสารนิเทศของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ และสรุปว่าบุคคลสืบค้นสารนิเทศด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การติดตามเชิงอรรถหรือรายการอ้างอิง (Footnote chasing หรือ Backward chaining) เป็นการติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถในหนังสือและบทความที่สนใจ

2. การสืบค้นจากบรรณานุกรมอ้างอิง (Citation searching หรือ Forward chaining) เป็นการติดตามรายการอ้างอิงในบรรณานุกรมอ้างอิง เช่น Social Science Citation Index เป็นต้น

3. การสืบค้นวารสารชื่อใดชื่อหนึ่งย้อนหลัง (Journal run) โดยกำหนดชื่อวารสารหลักในสาขาวิชาที่ต้องการสืบค้น และเปิดสำรวจวารสารชื่อนั้น ๆ ย้อนหลังทุกฉบับ ตามจำนวนปีที่ต้องการสืบค้น การสืบค้นวิธีนี้ทำให้ได้บทความในเรื่องที่ต้องการจำนวนมาก เนื่องจากวารสารหลักในสาขาวิชาต่าง ๆ จะมีบทความที่เกี่ยวข้องในสาขานั้น ๆ สูงกว่าวารสารอื่น ๆ

4. การสำรวจชั้นหนังสือ (Area scanning) เป็นการสำรวจหนังสือที่อยู่ในชั้นเดียวกัน เพื่อให้ได้หนังสือในเนื้อหาที่ต้องการหลายเล่ม

5. การสืบค้นบรรณานุกรมและบรรณานุกรมและสาระสังเขปในเรื่องที่ต้องการ (Subject searches in bibliographies and Abstracting & Index service) โดยสืบค้นจากหัวเรื่องและคำค้นในเครื่องมือดังกล่าว

6. การสืบค้นจากชื่อผู้แต่ง (Author searching) เป็นการสืบค้นในกรณีที่ทราบว่า มีผู้แต่งคนใดเขียนเรื่องในสาขาที่ต้องการ อาจใช้ชื่อผู้แต่งคนนั้นในการสืบค้นเพื่อให้ได้งานเขียนของผู้แต่งนั้นเพิ่มเติมในหัวข้อเดียวกัน

พฤติกรรมการสืบค้นสารนิเทศของบุคคลอาจใช้วิธีเดิมซ้ำ ๆ หรือสืบค้นด้วยวิธีใหม่หลายวิธีประกอบกัน เพื่อให้ได้สารนิเทศที่ต้องการ และพฤติกรรมการสืบค้นสารนิเทศจะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลได้รับสารนิเทศที่ตรงกับความต้องการ

การศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของผู้ใช้มีความสำคัญต่อห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศในการเข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม ทำให้ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศสามารถวางแผนพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ ระบบสืบค้น บริการสารนิเทศ การให้การศึกษแก่ผู้ใช้ และกิจกรรมอื่น ๆ ของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกด้าน

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศพบว่ามีการศึกษาจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ หลายสาขาวิชาและหลายอาชีพ เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ บรรณารักษ์ นักศึกษา และนักวิชาการ เป็นต้น

กลุ่มนักวิชาการ (Scholars) คือ บุคคลผู้ปฏิบัติงานวิชาการ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ โดยการสอน การวิจัย การทดลองต่าง ๆ และการบรรยายในแวดวงวิชาการ โดยมีลักษณะงานมุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวิชาการ นักวิชาการจำเป็นต้องแสวงหาสารนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อประกอบการสอน การค้นคว้าวิจัย รวมทั้งการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ และการผลิตผลงานวิชาการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อความเข้าใจ และเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ออกสู่สังคม (ไกรยุทธ ธีรดา คีรินทร์ 2527: 164-183)

ในการแสวงหาสารนิเทศของนักวิชาการกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ และนักมนุษยศาสตร์ พบว่าแต่ละกลุ่มมีลักษณะพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกัน กล่าวคือ

กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และส่วนใหญ่จะแสวงหาจากวารสารและเพื่อนร่วมงานตามลำดับ โดยสืบค้นจากวารสารสาระสังเขป ดรรชนีการอ้างอิง และขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน อย่างไรก็ตามกลุ่มนักวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในสาขาวิชาแตกต่างกันก็อาจมีการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกัน เช่น นักวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มักใช้ห้องสมุดมากกว่านักวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Skelton 1973: 143) ส่วนนักฟิสิกส์ส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศจากการสำรวจรายชื่อรายงานการวิจัย และนักเคมีสืบค้นสารนิเทศจากดรรชนีและสาระสังเขป (Bernal 1975) เป็นต้น

กลุ่มนักสังคมศาสตร์ แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเช่นเดียวกัน แต่ส่วนใหญ่แสวงหาจากแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และใช้วารสารมากกว่าหนังสือ โดยใช้วิธีสืบค้นสารนิเทศจากดรรชนีและสาระสังเขป (De Tiratel 2000)

กลุ่มนักมนุษยศาสตร์ พบว่าแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการเป็นหลักและส่วนใหญ่ใช้หนังสือ และสืบค้นสารนิเทศโดยการติดตามรายการบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือและคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน (Wiberley and Jones 1989) นอกจากนี้ยังใช้บทแนะนำหนังสือ และทรัพยากรสารนิเทศส่วนบุคคลด้วย (Watson-Boone 1994 quoted in De Tiratel 2000)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์เป็นนักวิชาการด้านมนุษยศาสตร์กลุ่มหนึ่งที่มีการแสวงหาและใช้สารนิเทศเป็นจำนวนมากและในเนื้อหาที่หลากหลาย ทั้งนี้เพราะวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่พยายามทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกด้าน (ชาตวิทย์ เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี 2518: บทกล่าวนำ) นอกจากนี้ยังเป็นศาสตร์ที่เน้นการศึกษา ค้นคว้าโดยอาศัยข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จึงทำงานกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งที่เป็นหลักฐานชั้นต้น (Primary Source) และหลักฐานชั้นรอง (Secondary Source) หรือหลักฐานที่ได้จากประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า (Oral History) ดังนั้น อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จึงต้องรู้จักแสวงหาข้อมูล พิจารณา คัดสรรจากกรวิพากษ์ ภายนอกและกรวิพากษ์ภายใน เพื่อหาความเป็นของแท้และความน่าเชื่อถือได้ของหลักฐานนั้น แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านขั้นตอนดังกล่าว ซึ่งเรียกว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยพิจารณาอย่างรอบคอบ และวิเคราะห์ ตีความบนพื้นฐานของความเป็นกลางโดยอาศัยศาสตร์อื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ปรัชญา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภาษาศาสตร์ เป็นต้น (ปิยนาท บุนนาค, สัมภาษณ์)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาแตกต่างกันไป เช่น ประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์ยุโรป ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ทุกคนต้องการสารนิเทศจำนวนมากที่มีเนื้อหาหลากหลาย โดยแสวงหาจากแหล่งสารนิเทศทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเช่นเดียวกับกลุ่มบุคคลอื่น ๆ เช่น หนังสือ วารสาร ห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศ เพื่อนร่วมงาน ผู้เชี่ยวชาญ และบรรณารักษ์ เป็นต้น รวมทั้งแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับสาขาวิชาประวัติศาสตร์ เช่น จารึก พงศาวดาร จดหมายเหตุ บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เป็นต้น (ปิยนาท บุนนาค, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ด้วยเทคโนโลยีสารนิเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเผยแพร่สารนิเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งสารนิเทศอีกแหล่งหนึ่งที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นนักวิชาการกลุ่มหนึ่งที่แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่หลากหลาย และใช้วิธีการสืบค้นที่หลากหลาย ในเนื้อหาที่ตอบสนองความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของตน

จากความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ และจากความสำคัญของสารนิเทศต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ และลักษณะเฉพาะของสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ประกอบกับงานวิจัยในประเทศไทยด้านพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนนั้นยังไม่มีการศึกษาในขณะนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาถึงพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชา

ประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและศูนย์ข้อมูลทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับการแสวงหาและการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และเป็นแนวทางสำหรับการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานสารนิเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองการใช้สารนิเทศเพื่อการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ
2. การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา สืบค้นสารนิเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ
2. ปัญหาที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล
3. อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเองในระดับมาก

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศ

- ประเภทของแหล่งสารนิเทศ

- เกณฑ์การพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศ

วิธีการสืบค้นสารนิเทศ

เนื้อหา

- ด้านประวัติศาสตร์
- ด้านอื่น ๆ

ภาษา

อายุ

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

- ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ
- ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ
- ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ
- ปัญหาด้านอื่น ๆ

การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ที่สังกัดภาควิชาหรือสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี และภาควิชาประวัติศาสตร์และศิลปะ ซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ทั้งนี้ไม่รวมอาจารย์พิเศษ อาจารย์ชาวต่างประเทศ อาจารย์ที่ไปช่วยราชการที่อื่น และอาจารย์ที่อยู่ในระหว่างการลาศึกษาต่อ

จากการสำรวจข้อมูลประชากรเบื้องต้น พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 14 แห่ง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 13 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 123 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาสารนิเทศและการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน โดยแบบสอบถามประกอบด้วยรายละเอียด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ ในด้านวัตถุประสงค์ของการแสวงหา แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

3. ทดสอบแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามให้กับอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 123 คน ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS-Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7. รายงานผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นแนวทางสำหรับ

1. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและศูนย์ข้อมูลทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและบริการสารสนเทศให้สอดคล้องกับการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
2. การสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารสนเทศและบริการสารสนเทศ ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองการใช้สารสนเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทนี้จะกล่าวถึง ความหมายของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ รูปแบบของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ เกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ หน้าที่และบทบาทของอาจารย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ มีผู้ให้คำนิยามต่าง ๆ ดังนี้

Chen และ Herson (1982 : 5-6) อธิบายว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักและเล็งเห็นถึงความต้องการสารนิเทศของตน และแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ทั้งแหล่งบุคคล แหล่งสิ่งพิมพ์ ห้องสมุด และหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการสารนิเทศของตน การแสวงหาสารนิเทศจะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นไม่มีความต้องการสารนิเทศอีกต่อไป

Krikelas (1983) กล่าวว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ คือ การกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องการรู้ ศึกษา หรือแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่ง และตระหนักว่าความรู้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการได้ จึงแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ และการจัดการกับปัญหา กระบวนการนี้จะจบลงเมื่อความไม่รู้หมดสิ้นไป

Wilson (2000 : 49) ให้ความหมายของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศว่า การแสวงหาอย่างมีเป้าหมายเพื่อให้ได้สารนิเทศที่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล โดยการสืบค้นด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งในระบบสารนิเทศแบบเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ หรือ ห้องสมุด หรือระบบคอมพิวเตอร์ เช่น เว็บไซต์ เป็นต้น

Budd (2001) ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศ” ว่าเป็นการกระทำของบุคคลในการสืบค้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของตน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สืบค้นและเอกสาร

จากความหมายของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความต้องการสารนิเทศ และแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งแหล่งบุคคล แหล่งสิ่งพิมพ์ ห้องสมุด หน่วยงานสถาบัน

และเว็บไซต์ เพื่อให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการ การแสวงหาสารสนเทศจะยุติเมื่อบุคคลนั้นไม่มีความต้องการสารสนเทศอีกต่อไป

รูปแบบของพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ

รูปแบบของพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ (Information seeking behavior models) เป็นเสมือนกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่แสดงให้เห็นกระบวนการในการแสวงหาสารสนเทศ สาเหตุ และผลของพฤติกรรม หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนแต่ละขั้นของพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ

สำหรับรูปแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยเสนอรูปแบบต่าง ๆ ไว้หลายคน แต่รูปแบบที่เป็นที่รู้จักและนำมาใช้ศึกษาในงานวิจัยต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ได้แก่ รูปแบบ Sense – making ของ Dervin รูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของ Ellis, Cox และ Hall รูปแบบ Information Search Process (ISP) ของ Kuhlthau และรูปแบบ Berrypicking ของ Bates ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

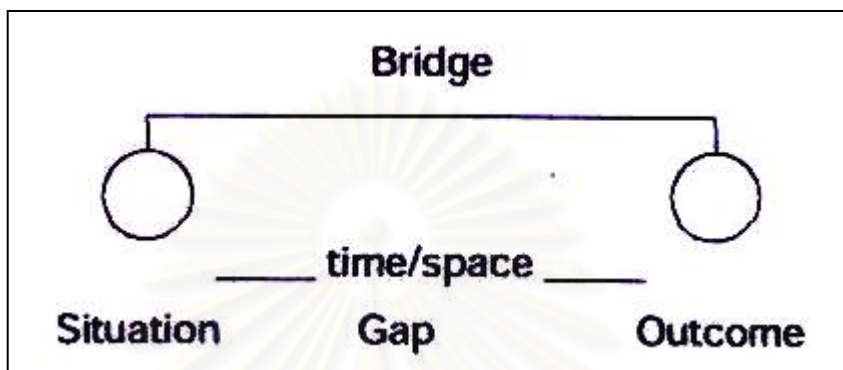
รูปแบบ Sense - making ของ Dervin (1986) มีองค์ประกอบของพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ 4 ประการ คือ

1. สถานการณ์ (Situation) คือ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา และสถานที่ หรือบริบทที่ทำให้บุคคลแต่ละคนเกิดความต้องการสารสนเทศ
2. ช่องว่าง (Gap) หมายถึง ความไม่รู้ ความไม่แน่ใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น
3. การปิดช่องว่าง (Bridge) คือ การพยายามแสวงหาสารสนเทศเพื่อลดช่องว่างของความไม่รู้ ความไม่แน่ใจ
4. ผลที่ได้ (Outcome) คือ ผลจากกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งหมายถึงการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

Dervin อธิบาย รูปแบบ Sense-making ว่า เมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการสารสนเทศหรือเกิดความไม่รู้ ไม่แน่ใจ (Gap) บุคคลจะพยายามแสวงหาสารสนเทศ ตามกรอบกิจกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาและสถานที่ เพื่อเติมช่องว่างหรือความไม่รู้นั้น การแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบ Sense-making จึงขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคน กล่าวคือ เมื่อบุคคลต้องการสารสนเทศในเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง บุคคลจะสร้างพฤติกรรม

ในการแสวงหาสารนิเทศอย่างหนึ่งและในเวลาอื่นและสถานที่อื่น บุคคลจะสร้างพฤติกรรมที่แตกต่างไปอีกอย่างหนึ่ง (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 รูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศของ Dervin

สำหรับรูปแบบการแสวงหาสารนิเทศของ Ellis, Cox และ Hall (1993) สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งศึกษาจากบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ นักวิจัยด้านสังคมศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิศวกร รูปแบบของ Ellis, Cox และ Hall ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 8 ขั้นตอน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนแต่ละขั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมของกิจกรรมการแสวงหาสารนิเทศของบุคคลในแต่ละช่วงเวลา ได้แก่

1. การเริ่มต้นสืบค้น (Starting) เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการสืบค้น ได้แก่ การกำหนดหัวข้อที่สนใจ การกำหนดแหล่งสารนิเทศที่ใช้ และเริ่มแสวงหาสารนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ถามเพื่อนร่วมงาน

2. การติดตามรายการอ้างอิง (Chaining) มี 2 ลักษณะ ได้แก่ Backward chaining คือ การติดตามรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในหนังสือและบทความ และ Forward chaining คือ การติดตามรายการอ้างอิงในดรชนีการอ้างอิง เช่น Social Science Citation Index เป็นต้น

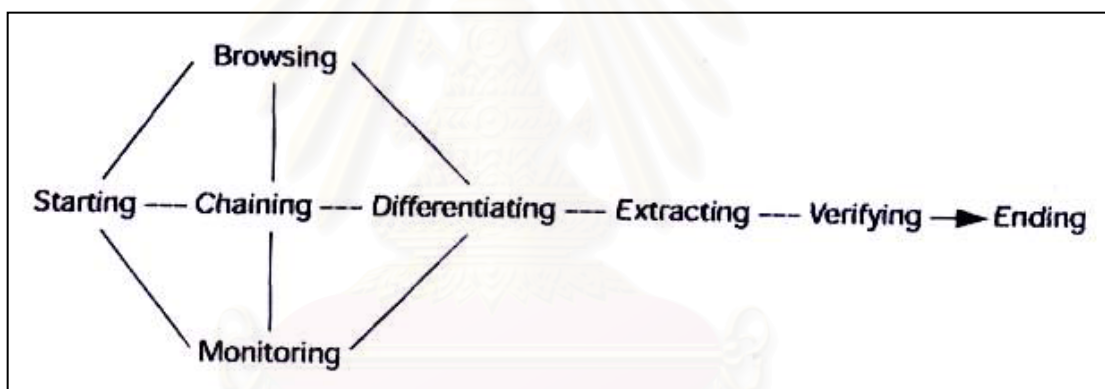
3. การสำรวจอย่างคร่าว ๆ (Browsing) เป็นการสำรวจตัวเอกสารอย่างคร่าว ๆ เช่น สำรวจจากหน้าสารบัญ ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง ชื่อองค์กร ชื่อบุคคล เพื่อพิจารณาว่ารายการใดเกี่ยวข้องกับความต้องการ

4. การกลั่นกรองแหล่งสารนิเทศเพื่อเลือกสืบค้น (Differentiating) เป็นการพิจารณาความแตกต่างของลักษณะและคุณภาพของแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง เพื่อกลั่นกรองจำนวนสารนิเทศที่จะสืบค้นต่อไป สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาการกลั่นกรองแหล่งสารนิเทศ

คือ ความรู้และภูมิหลังของสาขาวิชา ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อแหล่งนั้น ๆ คำแนะนำ และบทวิจารณ์

5. การติดตามอย่างต่อเนื่อง (Monitoring) เป็นการติดตามแหล่งสารสนเทศที่เลือกจากข้อ 4 เพื่อทำการสืบค้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ได้สารสนเทศใหม่ ๆ เพิ่มเติม
6. การคัดเลือกสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Extracting) เป็นการแยกเอกสารที่เกี่ยวข้องและตรงความต้องการออกจากสารสนเทศอื่น ๆ
7. การตรวจสอบ (Verifying) เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรง ของสารสนเทศที่เลือกแต่ละรายการ
8. จบการสืบค้น (Ending) (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 รูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Ellis, Cox and Hall

รูปแบบ Information Search Process (ISP) ของ Kuhlthau (1992) เกิดจากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีสังเกตการณ์ แล้วนำมาสรุปเป็นรูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศขึ้น โดยรูปแบบนี้แสดงให้เห็นพัฒนาการทางความคิด และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการสืบค้น รวมทั้งการกระทำที่เกิดขึ้นในการแสวงหาและการใช้แหล่งสารสนเทศ รูปแบบ ISP ของ Kuhlthau ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 6 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีองค์ประกอบ 3 ด้าน สัมพันธ์อยู่ด้วยเสมอ ได้แก่ ความคิด (Thoughts) ความรู้สึก (Feelings) และการกระทำ (Actions)

สำหรับขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอน มีดังนี้

1. การเริ่มต้น (Initiation) เป็นขั้นตอนที่บุคคลตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ และต้องการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อลดความไม่รู้ ซึ่งเกิดจากสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น

2. การกำหนดหัวข้อที่ต้องการสืบค้น (Selection) เป็นการกำหนดหัวข้อที่สัมพันธ์กับความต้องการ เพื่อดำเนินการสืบค้น

3. การสำรวจ (Exploration) เป็นการสำรวจสารสนเทศที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อกว้าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่กำลังสำรวจมากขึ้น และเพื่อพิจารณาหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงของเรื่องนั้น ๆ

4. การสืบค้นในหัวข้อเฉพาะ (Formulation) เป็นขั้นตอนที่ผู้แสวงหาสืบค้นจากแนวคิดที่เฉพาะเจาะจงตามที่ได้รับในขั้นตอนที่ 3

5. การรวบรวมสารสนเทศ (Collection) เป็นการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในหัวข้อที่ต้องการ จากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่ได้สืบค้น เช่น ห้องสมุด ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อน เป็นต้น

6. การนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้ (Presentation) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับอีกครั้ง และนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

รูปแบบ Berrypicking ของ Bates (1989) เป็นรูปแบบที่เน้นพฤติกรรมการสืบค้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับสารสนเทศครบถ้วนตามที่ต้องการ โดยใช้เทคนิคการสืบค้นที่หลากหลาย และรวบรวมสารสนเทศจากจุดสืบค้นหลายแหล่ง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเก็บผลเบอรี่ที่ต้องเก็บจากหลาย ๆ ต้น เพื่อให้ได้จำนวนที่ต้องการ

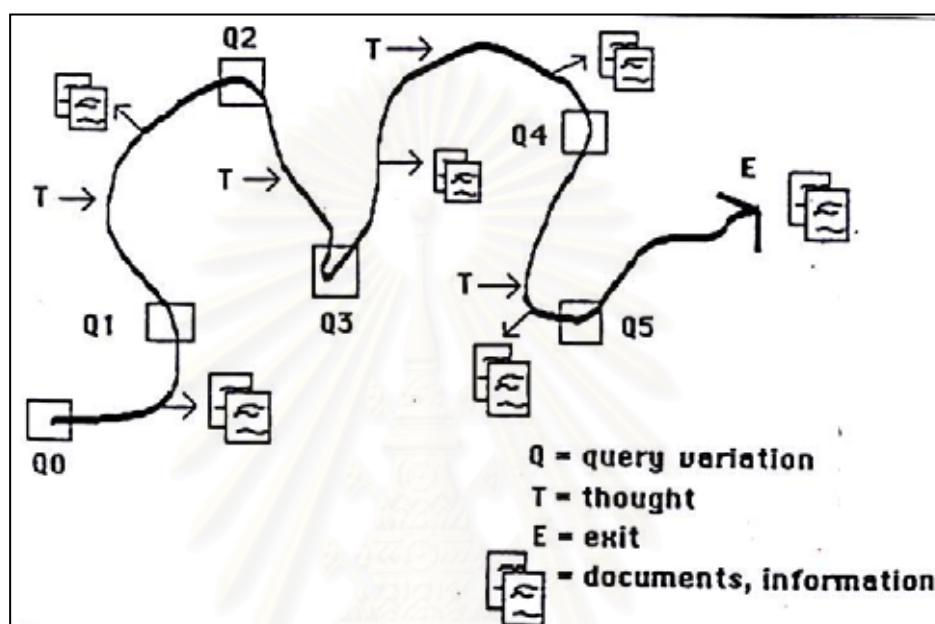
รูปแบบ Berrypicking ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะของคำถาม (Nature of the query)
2. ลักษณะของกระบวนการสืบค้นโดยรวม (Nature of the overall search process)
3. ขอบเขตเทคนิคการสืบค้นที่ใช้ (Range of search techniques used)
4. ขอบเขตของแหล่งสารสนเทศ (Information "domain" or territory)

โดย Bates อธิบายองค์ประกอบทั้ง 4 ประการว่า ในการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการ บุคคลจะเริ่มต้นด้วยคำถามกว้าง ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ และเริ่มต้นสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศบางแหล่ง ซึ่งในการสืบค้นแต่ละครั้ง ผู้สืบค้นจะได้รับสารสนเทศที่ให้แนวคิดใหม่ ๆ หรือขยายแนวคิดเพิ่มเติมในเรื่องที่สืบค้นมากขึ้น ซึ่งผู้สืบค้นอาจสืบค้นต่อไปเรื่อย ๆ ด้วยคำถามเดิมหรือด้วยแนวคิดที่ได้รับใหม่นั้น รวมทั้งปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือแหล่งสารสนเทศที่

สืบค้น เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครบถ้วนตามหัวข้อที่ต้องการ ซึ่งทุกแหล่งที่สืบค้น ผู้สืบค้นจะเก็บรวบรวมสารสนเทศไปเรื่อย ๆ จนได้รับสารสนเทศมากเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งเปรียบเสมือนการเก็บลูกเบอร์รี่ซึ่งมีเต็มไปทั่ว ไม่ได้กระจุกตัวอยู่ที่ต้นใดต้นหนึ่ง (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 รูปแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Bates

สำหรับเทคนิคการสืบค้นที่ใช้ Bates สรุปว่า เทคนิคในการสืบค้นที่ใช้โดยทั่วไปมี 6 วิธี ได้แก่

1. การติดตามเชิงอรรถหรือรายการอ้างอิง (Footnote chasing หรือ backward chaining) เป็นการติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถในหนังสือและบทความที่สนใจ
2. การสืบค้นจากดรชนีการอ้างอิง (Citation searching หรือ forward chaining) เป็นการติดตามรายการอ้างอิงในดรชนีการอ้างอิง เช่น Social Science Citation Index เป็นต้น
3. การสืบค้นวารสารชื่อใดชื่อหนึ่งย้อนหลัง (Journal run) เป็นการสืบค้นวารสารโดยกำหนดชื่อวารสารหลักในสาขาวิชาที่ต้องการสืบค้น และเปิดสำรวจวารสารชื่อนั้น ๆ ย้อนหลังทุกฉบับ ตามจำนวนปีที่ต้องการสืบค้น การสืบค้นวิธีนี้ทำให้ได้บทความในเรื่องที่ต้องการจำนวนมาก เนื่องจากวารสารหลักในสาขาวิชาต่าง ๆ จะมีบทความที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานั้น ๆ สูงกว่าวารสารอื่น ๆ

4. การสำรวจชั้นหนังสือ (Area scanning) เป็นการสำรวจหนังสือที่อยู่ในชั้นเดียวกัน เพื่อให้ได้หนังสือในเนื้อหาที่ต้องการหลายเล่ม

5. การสืบค้นบรรณานุกรมและดรรชนีและสาระสังเขปในเรื่องที่ต้องการ (Subject searches in bibliographies and Abstracting & Indexing service) โดยสืบค้นจากหัวเรื่องและคำค้นในเครื่องมือดังกล่าว

6. การสืบค้นจากชื่อผู้แต่ง (Author searching) เป็นการสืบค้นในกรณีที่เราทราบว่าผู้แต่งคนใดเขียนเรื่องในสาขาที่ต้องการ อาจใช้ชื่อผู้แต่งคนนั้นในการสืบค้นเพื่อให้ได้งานเขียนของผู้แต่งนั้นเพิ่มเติมในหัวข้อเดียวกัน

จากรูปแบบพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบของ Devin เป็นรูปแบบที่เน้นตัวผู้แสวงหาสารนิเทศเป็นศูนย์กลาง โดยมองว่าพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญของการใช้สารนิเทศ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา สำหรับรูปแบบของ Ellis, Cox และ Hall รูปแบบของ Kuhlthau และรูปแบบของ Bates เน้นที่กระบวนการสืบค้นสารนิเทศ โดยรูปแบบของ Kuhlthau เป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับรูปแบบของ Ellis, Cox และ Hall แต่ได้ผนวกความคิด ความรู้สึก การกระทำไว้ในแต่ละขั้นตอนของการสืบค้น

สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศของ Ellis, Cox และ Hall และเทคนิคการสืบค้นของ Bates เป็นแนวทางในการวิจัย

แหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของการแสวงหาสารนิเทศของบุคคล เพื่อให้สามารถรวบรวมสารนิเทศได้ตามความต้องการ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยทั่วไปแหล่งสารนิเทศสามารถจำแนกได้หลายวิธี ดังนี้

Chen และ Hemon (1982) และ พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์ (2533) จำแนกแหล่งสารนิเทศออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. แหล่งสารนิเทศบุคคล ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนร่วมงาน และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัวและของบุคคลอื่น

2. แหล่งสารนิเทศสถาบัน ได้แก่ แหล่งสารนิเทศที่เป็นหน่วยงานหรือองค์กร เช่น สมาคมวิชาชีพ สถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศ

3. แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และวารสาร สื่อมวลชนถือเป็นตัวกลางหรือสื่อที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และในการแพร่กระจายข่าวสาร

Butcher (1998) ได้จำแนกแหล่งสารนิเทศสำหรับองค์กรธุรกิจออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งสารนิเทศภายในองค์กร และแหล่งสารนิเทศภายนอกองค์กร และภายใต้แต่ละแหล่งยังจำแนกย่อยออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศที่ไม่ใช่บุคคล ดังรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งสารนิเทศภายในองค์กร (Internal sources) ได้แก่

- แหล่งสารนิเทศบุคคล (Personal) หมายถึงแหล่งที่ให้ข้อมูลโดยตรงแก่บุคคลแต่ละคน เช่น ผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน หัวหน้างาน และบุคคลอื่น ๆ ในองค์กร
- แหล่งสารนิเทศที่ไม่ใช่บุคคล (Impersonal) หมายถึง แหล่งที่สื่อสารสารนิเทศกับคนในวงกว้าง เช่น การประชุม ฐานข้อมูล และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. แหล่งสารนิเทศภายนอกองค์กร (External sources) ได้แก่

- แหล่งสารนิเทศบุคคล เช่น ลูกค้า ตัวแทนจำหน่าย นักธุรกิจ ที่ปรึกษาในวิชาชีพ เป็นต้น
- แหล่งสารนิเทศที่ไม่ใช่บุคคล เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นต้น

Kaye (1995) และ Hart (1997) ได้จำแนกแหล่งสารนิเทศออกเป็น 2 ประเภท ตามสถานภาพ ดังนี้

1. แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (Formal information sources) หมายถึงแหล่งสารนิเทศที่ผู้ใช้ต้องใช้อย่างมีกฎเกณฑ์และตามข้อกำหนดของแหล่ง ได้แก่ หนังสือ ตำรา วารสาร รายงานการวิจัย หน่วยงานรัฐบาล องค์การวิจัย ห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศ เป็นต้น

2. แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ (Informal information sources) หมายถึงแหล่งสารนิเทศที่ผู้ใช้สามารถแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งนั้นโดยใช้วิธีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ เช่น สอบถาม พูดคุย ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อนร่วมงานทั้งในหน่วยงานเดียวกันและหน่วยงานอื่น รวมทั้งความรู้และประสบการณ์ของตนเอง และทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัวและของบุคคลอื่น แหล่งสารนิเทศประเภทนี้ส่วนใหญ่จึงสัมพันธ์กับบุคคล

สำหรับในทางประวัติศาสตร์ วิณา เขียมประไพ (2535: 30-34) ได้แบ่งประเภทแหล่งสารนิเทศที่เป็นใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาประวัติศาสตร์ ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. การแบ่งตามความน่าเชื่อถือของหลักฐาน สามารถแบ่งแหล่งสารนิเทศ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

- หลักฐานขั้นต้นหรือหลักฐานปฐมภูมิ หมายถึง หลักฐานดั้งเดิม (Original source) ที่เป็นต้นฉบับ และสำเนา โดยบันทึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ผู้พบเห็น และผู้ร่วมสมัยกับเหตุการณ์ รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดี เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และหลักฐานที่เป็นตัวเขียน เช่น จารึก เอกสารต้นฉบับ พงศาวดาร เป็นต้น

- หลักฐานชั้นรองหรือหลักฐานทุติยภูมิ หมายถึง หลักฐานที่เขียนขึ้น ภายหลังจากที่เหตุการณ์ผ่านมาแล้ว โดยอาศัยข้อมูลจากหลักฐานขั้นต้น จึงได้รับความเชื่อถือน้อยกว่าหลักฐานขั้นต้น

2. การแบ่งตามตัวอักษร แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

- หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร หมายถึง หลักฐานที่มีการบันทึก จารึก ด้วยตัวอักษร เช่น จารึก ตำนาน พระราชพงศาวดาร จดหมายเหตุ เอกสารการปกครอง หนังสือพิมพ์ วารสาร วรรณกรรม

- หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร หลักฐานประเภทนี้ต้องอาศัยการตีความด้วยตนเองและจากนักวิชาการสาขาอื่น ๆ เช่น หลักฐานทางโบราณคดี หลักฐานทางศิลปกรรม หลักฐานประเภทไสตท์สร์ นาฏศิลป์ ดนตรี เพลงพื้นบ้าน และหลักฐานประเภทคำบอกเล่า

สำหรับในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้จำแนกแหล่งสารนิเทศสำหรับอาจารย์สาขาวิชา ประวัติศาสตร์ออกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ และการจำแนกแหล่งย่อยได้ใช้เกณฑ์ของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทาง

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศ

ปัจจุบันการผลิตและเผยแพร่สารนิเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้แหล่งสารนิเทศมีจำนวนเพิ่มตามขึ้นไปด้วย ผู้ที่ต้องการสารนิเทศจึงต้องแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งต่าง ๆ หลายแหล่ง ทำให้จำเป็นต้องมีเกณฑ์พิจารณาเลือกใช้แหล่งสารนิเทศเพื่อช่วยประหยัดเวลาในการค้นคว้าและการอ่าน และเพื่อให้ได้รับสารนิเทศที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศที่มีบุคคลต่าง ๆ กำหนดไว้ มีดังนี้

Paisley และ Hardy (1980) อธิบายว่าในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งต่าง ๆ สารนิเทศที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ต้องมีคุณค่า ซึ่งคุณค่าของสารนิเทศพิจารณาได้จาก

1. ลักษณะต่าง ๆ ของสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ ได้แก่ ความเกี่ยวข้องของเนื้อหาที่ครอบคลุม ความน่าเชื่อถือ ความเฉพาะเจาะจง ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความซับซ้อนหรือความง่ายของสารนิเทศ เข้าถึงได้สะดวก เสียค่าใช้จ่ายน้อย มีรูปแบบและเนื้อหาใช้ประโยชน์ได้

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใช้สารนิเทศ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการนำสารนิเทศไปใช้ ลักษณะเฉพาะของผู้แสวงหาสารนิเทศ สภาพสังคมและหน่วยงาน และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

Summers, Matheson และ Conry (1983) ได้จำแนกเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศของนักการศึกษา ออกเป็น 11 เกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่ใกล้ตัวและเข้าถึงได้
2. เป็นแหล่งที่ใช้ง่าย
3. เป็นแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง ตรงความต้องการ
4. เป็นแหล่งที่ให้แนวคิดหรือมีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง
5. เป็นแหล่งที่เข้าถึงได้โดยตรง
6. เป็นแหล่งที่สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ ได้
7. เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่นำไปแก้ปัญหาได้
8. เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ทันสมัย
9. เป็นแหล่งที่ให้เปล่าหรือเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก
10. เป็นแหล่งที่ครบถ้วน สมบูรณ์และเข้าใจง่าย ไม่ต้องสืบค้นเพิ่มเติมอีก
11. เป็นแหล่งที่มีสารนิเทศที่ต้องการ

นอกจากนี้ Young และ Seggern (2001: 159-169) ได้สรุปเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศสำหรับอาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ความทันสมัย (Currency)
2. ความน่าเชื่อถือ (Reliability)
3. ความถูกต้อง (Accuracy)
4. การมีให้ใช้ (Availability)

5. ค่าใช้จ่าย (Cost)
6. ความง่ายในการใช้ (Ease of use)
7. ความครบถ้วน (Completeness)
8. ความแม่นยำ (Preciseness)

หน้าที่และบทบาทของอาจารย์

การพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวทัดเทียมกับอารยประเทศนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ประการที่สำคัญที่สุดคือบุคลากรของประเทศ การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะมีศักยภาพในการพัฒนาได้ ประเทศนั้นย่อมต้องมีประชากรที่มีศักยภาพในการทำงาน ซึ่งปัจจัยที่เสริมสร้างให้คนได้มีการพัฒนา คือ การศึกษา (ปรีชา สุคนธมาน และคณะ 2545: 2)

สำหรับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน ได้แก่ อาจารย์ หรือ คณาจารย์ ซึ่งหมายถึงอาจารย์หลายท่าน มีทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 2542: 15) ดังนั้นไม่ว่าอาจารย์จะสังกัดวิทยาลัย มหาวิทยาลัยที่เน้นการสอน หรือมหาวิทยาลัยด้านการวิจัย ประเภทใดก็ตาม อาจารย์ทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน (Hart 1998: 163; สัจด์ อุทรานันท์ 2520) ดังนี้

1. ด้านการสอน อาจารย์มีหน้าที่หลักที่สำคัญคือสอนหนังสือ ถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอกับการปฏิบัติงานในอนาคต นอกจากการสอนวิชาต่าง ๆ ของสาขานั้น ๆ แล้ว ยังรวมถึงการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา ดังนั้นอาจารย์จึงควรมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะ รวมทั้งมีความรอบรู้ในสาขาอื่น ๆ รวมทั้งสภาพการณ์ปัจจุบันด้วย

2. ด้านการวิจัย เป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาเนื้อหาความรู้ในสาขาของตนให้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะการวิจัยทำให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ของผู้ทำวิจัยและเผยแพร่อย่างกว้างขวางแก่บุคคลในสังคม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไปได้ รวมทั้งอาจารย์สามารถนำผลงานวิจัยมาขอปรับตำแหน่งทางวิชาการได้อีกด้วย

3. ด้านการบริการทางวิชาการ นอกเหนือจากเป็นผู้สอนในมหาวิทยาลัยที่สังกัดแล้ว อาจารย์ยังทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น จัดโครงการอบรมทางวิชาการแก่คณาจารย์ หรือบุคคลภายนอกผู้สนใจ เป็นวิทยากรรับเชิญ เผยแพร่ความรู้ทางสื่อ

เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เผยแพร่บทความลงในวารสาร เป็นต้น เพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนหรือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ หรือการดำเนินชีวิตได้

จากหน้าที่และความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้น ทำให้อาจารย์ทุกคนต้องแสวงหาสารนิเทศเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติงาน แต่ทั้งนี้อาจมีความแตกต่างกันไปตามสาขาวิชาที่อาจารย์รับผิดชอบ

สำหรับสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่พยายามทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกด้าน (ชาญวิทยุ เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี 2518: บทกล่าวนำ) ทั้งในด้านมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นวิชาที่เน้นความสำคัญที่ "วิธีคิดและการจัดการข้อมูล" เพื่อให้เข้าใจถึงบริบทของปรากฏการณ์นั้น ๆ (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ 2539: 53) อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จึงต้องอาศัยสารนิเทศที่มีเนื้อหาครอบคลุมในหลาย ๆ ศาสตร์ เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากหลักฐานที่มีในปัจจุบัน โดยอาศัยการตีความและการเลือกสรรข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในอดีตได้อย่างมีเหตุมีผล (Carr 1961) ทำให้อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่หลากหลาย และใช้วิธีการสืบค้นที่หลากหลาย ในเนื้อหาที่สามารถตอบสนองความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของตน

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์มีลักษณะเฉพาะในการกรั่นกรองและการนำสารนิเทศไปใช้ประโยชน์ ตามกระบวนการที่เรียกว่า ระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ หมายถึงกระบวนการในการสืบสวนค้นคว้าและวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอน (ปิยนารถ บุนนาค, สัมภาษณ์) ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา เป็นการตั้งหัวข้อที่จะศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้ารวบรวมหลักฐาน
2. การค้นคว้าข้อมูลขั้นรอง
3. การตั้งสมมติฐาน หลักการและเหตุผล และโครงสร้าง
4. การค้นคว้ารวบรวมหลักฐานขั้นต้น รวบรวมหลักฐานขั้นต้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะศึกษา โดยรวมถึงวิชาการในแขนงอื่น ๆ ด้วย

5. การวิพากษ์หลักฐาน จำแนกเป็น การวิพากษ์ภายนอก (External criticism) เพื่อพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของเอกสาร และ การวิพากษ์ภายใน (Internal criticism) เพื่อพิสูจน์ความเป็นของแท้ของเอกสาร ซึ่งกระบวนการนี้จะผ่านการวิเคราะห์ ๓ ความ

การวิพากษ์ภายใน และ ภายนอก รวมเรียกว่า "วิพากษ์วิธีทางประวัติศาสตร์" ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ที่ช่วยลดอคติ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ด้วยการประเมินความสำคัญ วิพากษ์วิจารณ์หลักฐานและข้อมูล

6. การสังเคราะห์ คือ การนำเนื้อหาที่ผ่านการวิพากษ์ สังเคราะห์ ๓ ความ มา บูรณาการและนำเสนอ

ดังนั้นอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จึงต้องทำงานกับสารนิเทศจำนวนมาก โดยผ่านกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานทั้งงานสอน งานวิจัย และ งานบริการวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในด้านการสอน อาจารย์ ต้องปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยในทางวิชาการอยู่เสมอ เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษา ผู้สอนจะต้องค้นคว้าหาข้อมูล ทำการวิเคราะห์และตีความอย่างระมัดระวัง และควรมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพียงพอและทราบแหล่งสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกว้างขวาง จนสามารถชี้ให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ และสามารถแนะนำผู้เรียนให้สามารถทำการค้นคว้าวิจัยต่อไปด้วยตนเองได้ (สืบแสง พรหมบุญ 2523: 17-44)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์โดยตรงมีจำนวนน้อยมาก แต่มีงานวิจัยในเรื่องที่คล้ายคลึงและมีความเกี่ยวข้องกันในบางส่วน ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาไทยศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุ และ แหล่งสารนิเทศ รวมทั้งปัญหาในการใช้สารนิเทศ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันที่มีนโยบายเน้นการวิจัยในด้านไทยศึกษา หรือมีสถาบันไทยศึกษา รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ อาจารย์และนักวิชาการจาก 5 สถาบัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 402 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเนื้อหาวิชาที่นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้ใน

ระดับมาก คือ สังคมไทย ในด้านรูปแบบวัสดุตีพิมพ์ที่ใช้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หนังสือและตำรา ส่วนรูปแบบของวัสดุไม่ตีพิมพ์ พบว่า ใช้สไลด์สูงสุด และรูปแบบสารนิเทศบุคคล ใช้ประสบการณ์ของนักวิจัยเองสูงสุด ส่วนภาษาของสารนิเทศที่ใช้สูงสุด คือ ภาษาไทย อายุของสารนิเทศที่ใช้สูงสุด คือ สารนิเทศที่ผลิตในปีปัจจุบัน และแหล่งสารนิเทศที่ใช้สูงสุด คือ หอสมุดกลางของสถาบันที่นักวิจัยสังกัด ปัญหาในการใช้สารนิเทศที่นักวิจัยประสบสูงสุด ได้แก่ การไม่ทราบวิธีค้นคืนข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ ความไม่สะดวกในการไปใช้ห้องสมุดและศูนย์เอกสารอื่น ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย และการไม่สามารถเข้าถึงสารนิเทศที่เป็นเอกสารซึ่งไม่มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ตามลำดับ

วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ได้ศึกษาการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาต่างระดับการศึกษา ในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุของสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศ รวมถึงปัญหาในการใช้แหล่งสารนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยสาขาต่างระดับการศึกษาใช้และต้องการเนื้อหาด้านความเป็นอยู่และประเพณีในระดับมาก รูปแบบวัสดุตีพิมพ์ที่ใช้และต้องการสูงสุด คือ หนังสือและตำรา ส่วนวัสดุไม่ตีพิมพ์พบว่าใช้วัตถุของจริงสูงสุด แต่ต้องการแผนที่สูงสุด ภาษาของสารนิเทศที่ใช้และต้องการสูงสุด คือ ภาษาไทย อายุของสารนิเทศที่ใช้และต้องการสูงสุด คือ สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปี ขึ้นไป และใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลสูงสุด สำหรับปัญหาในการใช้แหล่งสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศและสถาบัน พบว่า ปัญหาที่นักวิจัยประสบสูงสุด คือ สารนิเทศมีจำนวนน้อย ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ และไม่ทราบบริการและกิจกรรมของแหล่งสารนิเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Jones, Chapman และ Woods (1972) ได้ศึกษาลักษณะของวรรณกรรมที่นักประวัติศาสตร์ใช้ โดยวิเคราะห์การอ้างถึงบทความด้านประวัติศาสตร์อังกฤษ จำนวน 7,000 รายการ เพื่อศึกษาถึงลักษณะของทรัพยากรสารนิเทศที่นักประวัติศาสตร์ใช้ ผลการวิจัยพบว่านักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบหนังสือ รองลงมาคือวารสารและหนังสือพิมพ์ตามลำดับ ภาษาของเอกสารที่ใช้มากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ สำหรับอายุของทรัพยากรสารนิเทศที่ใช้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและเรื่องที่ต้องการศึกษา

Stieg (1981) ได้ศึกษาความต้องการสารนิเทศของนักประวัติศาสตร์ ในด้านเนื้อหา รูปแบบ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้น และปัญหา โดยสำรวจจากนักประวัติศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญหลายสาขาวิชา ที่มีรายชื่ออยู่ใน Directory of American Scholars จำนวน 797 คน ผลการวิจัยพบว่า นักประวัติศาสตร์ชาวอเมริกันส่วนใหญ่ต้องการสารนิเทศที่มีเนื้อหา

ประวัติศาสตร์ทั่วไป และประวัติศาสตร์อเมริกาในยุคอาณานิคม ส่วนรูปแบบของสารนิเทศที่นักประวัติศาสตร์ใช้พบว่าใช้หนังสือในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ วารสาร ส่วนภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง ไมโครฟิล์ม และแผนที่ เป็นรูปแบบที่มีการใช้ในระดับน้อย แหล่งสารนิเทศที่ใช้ในระดับน้อย ได้แก่ ห้องสมุด ร้านหนังสือ การเข้าร่วมประชุม สัมมนา สำหรับวิธีการสืบค้น พบว่า นักประวัติศาสตร์สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมจากหนังสือหรือวารสารในระดับมากที่สุด และวิธีสืบค้นที่นักประวัติศาสตร์ใช้น้อยที่สุด คือ สอบถาม/ปรึกษากับบรรณารักษ์ สำหรับปัญหาที่พบในระดับสูงสุด คือ ไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด ไม่สะดวกที่จะไปใช้ห้องสมุดที่อยู่ไกล และขาดข้อมูลที่จำเป็นหรือน่าเชื่อถือ

Delgadillo และ Lynch (1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาสารนิเทศของนักประวัติศาสตร์ โดยสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาประวัติศาสตร์ใน University of California, Los Angeles (UCLA) ถึงพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศและบทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อกระบวนการแสวงหาสารนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์สามารถใช้ประโยชน์จากความช่วยเหลือของนักเอกสารสนเทศ ภัณฑารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาในระดับมาก ในขณะที่เห็นว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือคำตอบที่มีประโยชน์จากบรรณารักษ์ฝ่ายบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า นักศึกษาแสวงหาสารนิเทศจากเอกสารชั้นต้นเป็นแหล่งแรก และแสวงหาเพิ่มเติมจากเอกสารชั้นรอง วิธีที่นักศึกษาใช้ในการสืบค้นมากที่สุด คือ ติดตามรายการอ้างอิงในเอกสารชั้นรอง คือ หนังสือ บทความวารสาร สำนวนจากบรรณานุกรม และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด ส่วนวิธีแสวงหาสารนิเทศที่ใช้น้อยที่สุด คือ สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนร่วมงาน อาจารย์ และบรรณารักษ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 เรื่อง ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นงานวิจัยในประเทศไทย 2 เรื่อง งานวิจัยต่างประเทศ 3 เรื่อง สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของสารนิเทศ

ผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) พบว่า รูปแบบที่นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้มากที่สุดคือ หนังสือและตำรา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ที่พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาใช้หนังสือสูงสุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบหนังสือ รวมทั้งผลการวิจัยของ Stieg (1981) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์ใช้หนังสือในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่งานวิจัยของ Delgadillo และ Lynch (1999) พบว่า

นักศึกษาสาขาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากเอกสารชั้นต้นเป็นแหล่งแรก เช่น บันทึกลง เอกสาร ตัวเขียน และแสวงหาสารนิเทศเพิ่มเติมจากเอกสารชั้นรอง เช่น หนังสือ บทความ

2. ประเภทของแหล่งสารนิเทศ

ผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) พบว่า แหล่งสารนิเทศที่นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้สูงสุด คือ หอสมุดกลางของสถาบันที่นักวิจัยสังกัด ส่วนงานวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) พบว่า แหล่งสารนิเทศบุคคล เป็นแหล่งที่นักวิจัยด้านนาศศึกษาใช้สูงสุด และผลการวิจัยของ Delgadillo และ Lynch (1999) พบว่า นักเอกสารสนเทศ ภัณฑารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เป็นแหล่งบุคคลที่เป็นประโยชน์มากในการแสวงหาสารนิเทศ ในขณะที่บรรณารักษ์ฝ่ายบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าให้คำตอบที่เป็นประโยชน์น้อยกว่า ส่วนผลการวิจัยของ Stieg (1981) พบว่า แหล่งสารนิเทศที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในระดับน้อย ได้แก่ ห้องสมุด ร้านหนังสือ และการเข้าร่วมประชุม สัมมนา

3. วิธีการแสวงหาสารนิเทศ

ผลการวิจัยของ Stieg (1981) พบว่า นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในหนังสือหรือวารสารมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Delgadillo และ Lynch (1999) ซึ่งพบว่า วิธีการสืบค้นที่นักศึกษาสาขาประวัติศาสตร์ใช้มากที่สุด คือ ติดตามรายการอ้างอิงในเอกสารชั้นรอง เช่น หนังสือ บทความวารสาร สำหรับวิธีการแสวงหาสารนิเทศที่ใช้น้อยที่สุด ผลการวิจัยของทั้ง Stieg (1981) และ Delgadillo และ Lynch (1999) พบตรงกันว่า นักประวัติศาสตร์และนักศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้วิธีสอบถามจากบรรณารักษ์น้อยที่สุด

4. เนื้อหาของสารนิเทศที่แสวงหา

ผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) พบว่า เนื้อหาสารนิเทศที่นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้สูงสุด คือ สังคมไทย ส่วนผลการวิจัยของวัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) พบว่า เนื้อหาที่นักวิจัยสาขานาศศึกษาต้องการใช้สูงสุด คือ ความเป็นอยู่และประเพณี ในขณะที่ Stieg (1981) พบว่า นักประวัติศาสตร์ชาวอเมริกันต้องการสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป และประวัติศาสตร์อเมริกันในยุคอาณานิคมมากที่สุด

5. ภาษาของสารนิเทศ

ผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) พบว่า นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้สารนิเทศที่เป็นภาษาไทยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ซึ่งพบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาใช้สารนิเทศที่เป็นภาษาไทยสูงสุด ส่วนผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) พบว่า นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษใช้เอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด

6. อายุของสารนิเทศ

ผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) พบว่า นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้สารนิเทศที่ผลิตในปีปัจจุบัน ส่วนผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาใช้สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) พบว่า อายุของทรัพยากรสารนิเทศที่นักประวัติศาสตร์ใช้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและเรื่องที่ต้องการศึกษา

7. ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

ผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) พบว่า ปัญหาในการใช้สารนิเทศที่นักวิจัยสาขาไทยศึกษาประสบสูงสุด ได้แก่ ไม่ทราบวิธีค้นคืนข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ ไม่สะดวกในการไปใช้ห้องสมุดและศูนย์เอกสารอื่น ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย และไม่สามารถเข้าถึงสารนิเทศที่เป็นเอกสารซึ่งไม่มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stieg (1981) ที่พบว่า ในปัญหาที่นักประวัติศาสตร์ประสบมากที่สุด คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้ห้องสมุดที่อยู่ไกล นอกจากนี้ Stieg (1981) ยังพบปัญหาที่นักประวัติศาสตร์ประสบเพิ่มเติม ได้แก่ ไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด และขาดข้อมูลที่จำเป็นหรือน่าเชื่อถือ ในขณะที่ผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) พบว่า ปัญหาที่นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาพบสูงสุด คือ สารนิเทศมีจำนวนน้อย ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ ไม่ทราบบริการและกิจกรรมของแหล่งสารนิเทศ และไม่มีเวลาติดตามอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ เพื่อศึกษา

1. พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

2. การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอวิธีการวิจัย ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ที่สังกัดภาควิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี และภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ทั้งนี้ไม่รวมอาจารย์พิเศษ อาจารย์ชาวต่างประเทศ อาจารย์ที่ไปช่วยราชการที่อื่น และอาจารย์ที่อยู่ในระหว่างการลาศึกษาต่อ

ในการสำรวจข้อมูลประชากรเบื้องต้น พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 14 แห่ง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 13 แห่ง และมหาวิทยาลัยของเอกชน 1 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งสิ้น 123 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่ศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย

ลำดับ	มหาวิทยาลัย	จำนวน
1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	12
2	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	7
3	มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี	4
4	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	10
5	มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์	5
6	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	14
7	มหาวิทยาลัยนเรศวร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์	8
8	มหาวิทยาลัยบูรพา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	5
9	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	6
10	มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	14
11	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	13
12	มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	12
13	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์และศิลปะ	7
14	มหาวิทยาลัยพายัพ* คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์	6
รวม		123

*มหาวิทยาลัยเอกชน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่สร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน (ภาคผนวก ค) คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา แบบสอบถามในตอนนี้มีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ จำนวน 9 ข้อ ในด้านวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษาอังกฤษของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ คำถามในตอนนี้เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบและเติมคำ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ คำถามการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา และข้อเสนอแนะ โดยคำถามการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา นั้นมีลักษณะเป็นแบบวัดระดับ โดยกำหนดระดับการใช้ประโยชน์ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ใช้ประโยชน์ในระดับ มากที่สุด = 5 คะแนน

ใช้ประโยชน์ในระดับ มาก = 4 คะแนน

ใช้ประโยชน์ในระดับ ปานกลาง = 3 คะแนน

ใช้ประโยชน์ในระดับ น้อย = 2 คะแนน

ใช้ประโยชน์ในระดับ น้อยที่สุด = 1 คะแนน

สำหรับข้อเสนอแนะนั้นมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต 6 คน
2. สถาบันราชภัฏธนบุรี 3 คน

3. สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2 คน
4. สถาบันราชภัฏจันทรเกษม 2 คน
5. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 2 คน

จากการทดสอบแบบสอบถามพบว่า มีข้อบกพร่อง 2 ประการ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 8 ซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่เลือกตอบในข้อ 6 โดยให้ระบุ 1 แหล่งเท่านั้น ปรากฏว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุคำตอบในข้อนี้ ผู้วิจัยจึงได้แก้ไขโดยย้ายคำถามจากลำดับที่ 8 ไปเป็นลำดับที่ 7 ซึ่งอยู่ต่อจากคำถามที่ให้เลือกตอบแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 12 ซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบความเก่าใหม่หรือช่วงอายุของสารนิเทศที่แสวงหาเพียงคำตอบเดียว ปรากฏว่าผู้ตอบส่วนใหญ่เลือกตอบหลายคำตอบ ทั้งนี้เพราะนักประวัติศาสตร์ทำงานกับข้อมูลทั้งในอดีต และปัจจุบัน ซึ่งต้องอาศัยสารนิเทศที่มีอายุหลากหลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แก้ไขโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว พร้อมด้วยสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะอักษรศาสตร์ ส่งให้กับอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ทางไปรษณีย์ จำนวน 111 ชุด ในวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2547 และนำส่งด้วยตนเองอีก 12 ชุด ในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2547 โดยกำหนดวันส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2547 ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 56 ชุด คิดเป็น 45.53 % ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามผ่านทางโทรศัพท์และด้วยตนเอง และได้ส่งแบบสอบถามไปอีกครั้งทางไปรษณีย์ โดยกำหนดวันส่งคืนแบบสอบถามครั้งที่ 2 ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามคืนอีกจำนวน 26 ชุด รวมทั้งสองครั้ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 82 ชุด คิดเป็น 66.67% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามทางโทรศัพท์และด้วยตนเองเป็นครั้งที่ 3 ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมาอีกจำนวน 19 ชุด รวมทั้งสามครั้ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 101 ชุด คิดเป็น 82.11 % ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 100 ชุด คิดเป็น 81.30 %

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS for Windows) โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหน่วยงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดการแปลค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้

4.51 - 5.00	ความหมาย	ใช้ประโยชน์มากที่สุด (มส.)
3.51 - 4.50	ความหมาย	ใช้ประโยชน์มาก (ม)
2.51 - 3.50	ความหมาย	ใช้ประโยชน์ปานกลาง (ป)
1.51 - 2.50	ความหมาย	ใช้ประโยชน์น้อย (น)
1.00 - 1.50	ความหมาย	ใช้ประโยชน์น้อยที่สุด (นส)

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในด้านทรัพยากรสารนิเทศและบริการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดกลุ่มคำตอบที่ได้เป็นด้านต่าง ๆ โดยในแต่ละด้านนั้น เรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบ

เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าทางสถิติ และสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปตารางและคำบรรยายประกอบตารางในบทที่ 4 และสรุปและอภิปรายผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ นำเสนอในบทที่ 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์
ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบ
คำบรรยาย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 2 - ตารางที่ 5)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์
ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในด้านวัตถุประสงค์ของการแสวงหา
สารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุ
ของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ
(ตารางที่ 6 - ตารางที่ 21)

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา
และข้อเสนอแนะ (ตารางที่ 22 - ตารางที่ 24)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ตอน จะนำเสนอข้อมูลโดยใช้อักษรย่อของ
มหาวิทยาลัยดังรายการอักษรย่อและชื่อเต็ม ดังนี้

- จพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มก. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มข. มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์และ
โบราณคดี
- มช. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มท. มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขา
วิชาประวัติศาสตร์
- มธ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มน. มหาวิทยาลัยนเรศวร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์
- มบ. มหาวิทยาลัยบูรพา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มมส. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
- มศว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

- มศก. มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
 มอ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 ภาควิชาประวัติศาสตร์และศิลปะ
 มพย. มหาวิทยาลัยพายัพ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำเสนอข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ประกอบด้วย จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

1.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานที่สังกัด

จากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 14 แห่ง จำนวน 123 ชุด ปรากฏว่าได้รับกลับคืนจำนวน 101 ชุด คิดเป็น 82.11% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด เป็นแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 100 ชุด คิดเป็น 81.30% ทั้งนี้มีมหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง ที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ทุกคนตอบแบบสอบถาม ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (4 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (10 คน) มหาวิทยาลัยบูรพา (5 คน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (13 คน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (7 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน)

สำหรับอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 100 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า จำนวนมากที่สุด 13 คน (13.00%) เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รองลงมาจำนวน 11 คน (11.00%) เป็นอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และน้อยที่สุด จำนวน 4 คน (4.00%) เท่ากัน เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยทักษิณ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ได้รับคืน และนำมาวิเคราะห์จำแนกตาม
หน่วยงานที่สังกัด

มหาวิทยาลัย	จำนวนที่ส่ง	ได้รับคืน	นำมาวิเคราะห์	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	12	11	11	11.00
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	7	5	5	5.00
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	4	4	4	4.00
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	10	10	10	10.00
มหาวิทยาลัยทักษิณ	5	4	4	4.00
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	14	9	8	8.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	8	6	6	6.00
มหาวิทยาลัยบูรพา	5	5	5	5.00
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	6	5	5	5.00
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	14	8	8	8.00
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	13	13	13	13.00
มหาวิทยาลัยศิลปากร	12	8	8	8.00
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	7	7	7	7.00
มหาวิทยาลัยพายัพ	6	6	6	6.00
รวม	123	101	100	100.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ระดับการศึกษาสูงสุด

ในด้านระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ จำนวน 69 คน (69.00%) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท รองลงมาจำนวน 27 คน (27.00%) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาเอก และจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (3.00%) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวน 1 คน (1.00%) ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ระบุระดับการศึกษาสูงสุดระดับอื่น ๆ คือ ประกาศนียบัตรชั้นสูง (สูงกว่าปริญญาโท - Specialist Degree)

เมื่อจำแนกระดับการศึกษาสูงสุดของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ตามมหาวิทยาลัย พบว่า มีมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดมีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท และมีมหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์ทุกคน (4 คน) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท ส่วนอีก 2 แห่ง อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดมีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาเอก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (6 คน) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (4 คน) นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยพายัพ ที่มีอาจารย์จำนวน 1 คน เท่ากัน มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาสูงสุดของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มทย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ระดับการศึกษา	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00
ปริญญาตรี						1					1			1	3	3.00
ปริญญาโท	5	3	3	8	4	3	5	3	4	7	10	4	6	4	69	69.00
ปริญญาเอก	6	2	1	2		4	1	2	1	1	2	3	1	1	27	27.00
อื่นๆ												1			1	1.00

1.3 ประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวนมากที่สุด 42 คน (42.00%) มีประสบการณ์ในการสอน 26 ปีขึ้นไป รองลงมา จำนวน 23 คน (23.00%) มีประสบการณ์ในการสอน 21 - 25 ปี และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด 5 คน (5.00%) มีประสบการณ์ในการสอน 11 - 15 ปี

เมื่อจำแนกประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง มีประสบการณ์ในการสอน 26 ปีขึ้นไป ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (3 คน) มหาวิทยาลัยทักษิณ (2 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (4 คน) มหาวิทยาลัยบูรพา (3 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (6 คน) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (9 คน)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง มีประสบการณ์ในการสอน 21 - 25 ปี ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (3 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (4 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (2 คน) และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง มีประสบการณ์ในการสอน 21 - 25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (3 คน)

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง พบว่า มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน มีประสบการณ์ในการสอน 16 - 20 ปี และ 26 ปีขึ้นไป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 2 คน เท่ากัน มีประสบการณ์ในการสอน 11 - 15 ปี และ 21 - 25 ปี และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน มีประสบการณ์ในการสอน 6 - 10 ปี (ดังรายละเอียดในตารางที่ 4)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพช.	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอน	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00
ต่ำกว่า 5 ปี	2	1				1	1	1			1		1	1	9	9.00
6 - 10 ปี				1	1	1	1	1	1		1		4	1	12	12.00
11 - 15 ปี	1					2					1	1			5	5.00
16 - 20 ปี	3			2		1					1	1		1	9	9.00
21 - 25 ปี	2	1	3	4	1	2			2	2		3	1	2	23	23.00
26 ปีขึ้นไป	3	3	1	3	2	1	4	3	2	6	9	3	1	1	42	42.00

1.4 ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวนมากที่สุด 43 คน (43.00%) มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ไทย รองลงมา จำนวน 25 คน (25.00%) มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจำนวนน้อยที่สุด 8 คน (8.00%) เท่ากัน มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์เอเชียใต้ และประวัติศาสตร์สากล และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 13 คน (13.00%) ระบุความเชี่ยวชาญอื่น ๆ โดยอาจารย์บางคนระบุความเชี่ยวชาญเพิ่มเติมมากกว่า 1 ด้าน ได้แก่ ประวัติศาสตร์ละตินอเมริกา (2 คน) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (2 คน) ประวัติศาสตร์ศิลปะ (2 คน) การวิจัยทางประวัติศาสตร์ (2 คน) ประวัติศาสตร์ตะวันออกกลาง (1 คน) ประวัติศาสตร์อินเดีย (1 คน) ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย (1 คน) ประวัติศาสตร์รัสเซีย (1 คน) ประวัติศาสตร์จีน (1 คน) ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น (1 คน) ประวัติศาสตร์ไทยตะวันออกเฉียงเหนือ (1 คน) และโบราณคดี (1 คน)

เมื่อจำแนกความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ไทย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (5 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (6 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (4 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (4 คน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (5 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (3 คน)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่นเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (3 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2 คน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (3 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (3 คน) และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ยุโรป เหมือนกัน คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (5 คน) และมหาวิทยาลัยทักษิณ (2 คน)

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง พบว่า มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 5)

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ความเชี่ยวชาญ	N=11	N=5	N=4	N=10	N=4	N=8	N=6	N=5	N=5	N=8	N=13	N=8	N=7	N=6	N=100	100.00
ประวัติศาสตร์ไทย	5	3	2	6		4	4	1	2	2	5	3	3	3	43	43.00
ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก	2					1	1		3		2	1	2	2	14	14.00
ประวัติศาสตร์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1	3	2	1	1	1	2	3	2	1	1	1	3	3	25	25.00
ประวัติศาสตร์เอเชียใต้	1			1	1	1	1				1		1	1	8	8.00
ประวัติศาสตร์ยุโรป	1	1		2	2	1	1	1		5	3	2			19	19.00
ประวัติศาสตร์อเมริกา	1				1	1				2	3	1	1		10	10.00
ประวัติศาสตร์สากล	1	1	1	3		1							1		8	8.00
อื่นๆ	3	1	1	1		1				1		3		2	13	13.00

*มีผู้ตอบมากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ

การนำเสนอข้อมูลในตอนี่ 2 ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 100 คน ถึงวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ โดยจำแนกวัตถุประสงค์ออกเป็น 5 รายการ คือ เพื่อการสอน เพื่อการวิจัย เพื่อการผลิตผลงานวิชาการ เช่น บทความ หนังสือ เป็นต้น เพื่อการบริการทางวิชาการ และเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน จำนวน 96 คน (96.00%) รองลงมา จำนวน 80 คน (80.00%) แสวงหาสารนิเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด 46 คน (46.00%) มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการบริการทางวิชาการ สำหรับวัตถุประสงค์อื่น ๆ มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระบุเพิ่มเติม จำนวน 1 คน (1.00%) คือ เพื่องานอดิเรกและนันทนาการ

เมื่อจำแนกวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ (4 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (8 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (6 คน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (5 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน) และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง แสวงหาสารนิเทศเพื่อการผลิตผลงานวิชาการ เช่นเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยบูรพา (5 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (7 คน) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (13 คน)

ส่วนอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 6 แห่ง พบว่า มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จำนวนมากที่สุด 11 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน และเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน เพื่อการผลิตผลงานวิชาการ และเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน เพื่อ

การวิจัย และเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 9 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน และเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 8 คน แสงวงหาสารนิเทศเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน เพื่อการวิจัย เพื่อการบริการทางวิชาการ และเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์*

วัตถุประสงค์	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มม.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มคก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N=11	N=5	N=4	N=10	N=4	N=8	N=6	N=5	N=5	N=8	N=13	N=8	N=7	N=6	N=100	100.00	
เพื่อการสอน	11	5	4	9	4	8	6	5	5	7	13	7	6	6	96	96.00	
เพื่อการวิจัย	11	4	4	7	3	5	5	2	3	4	6	4	6	4	68	68.00	
เพื่อการผลิตผลงานวิชาการ เช่น บทความ หนังสือ เป็นต้น	10	5	3	4	3	5	4	5	2	7	13	6	5	3	75	75.00	
เพื่อการบริการทางวิชาการ	7	2	2	5	1	2	4	1	2	4	6	3	6	1	46	46.00	
เพื่อติดตามความก้าวหน้า ทางวิชาการ	9	5	4	9	2	6	4	3	3	6	10	8	6	5	80	80.00	
อื่น ๆ	1														1	1.00	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.2 แหล่งสารนิเทศ

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ประกอบด้วยแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา แหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศ และเกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ ของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

2.2.1 แหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

แหล่งสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหาได้จำแนกเป็น 2 แหล่งใหญ่ คือ แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ทุกคน (100 คน) แสวงหาสารนิเทศทั้งจากแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ เมื่อ จำแนกรายละเอียดแหล่งสารนิเทศที่แสวงหาของแต่ละแหล่ง ผลปรากฏ ดังนี้

แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและ เอกชนถึงแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งจำแนกออกเป็น 12 แหล่งย่อย ปรากฏว่า อาจารย์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ 88 คน (88.00%) แสวงหาสารนิเทศจากการประชุม สัมมนา รองลงมา จำนวน 85 คน (85.00%) แสวงหาสารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง จำนวน 68 คน (68.00%) แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา และจำนวน น้อยที่สุด 30 คน (30.00%) แสวงหาสารนิเทศจากบรรณารักษ์ นอกจากนี้ยังมีอาจารย์สาขาวิชา ประวัติศาสตร์ จำนวน 4 คน (4.00%) ระบุแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการอื่น ๆ ได้แก่ การศึกษา ภาคสนาม (2 คน) การเป็นนักวิจัยอาคันตุกะในต่างประเทศ (Visiting Scholar) (1 คน) และรุ่น น้องที่เรียนระดับปริญญาโท (1 คน)

เมื่อจำแนกแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แสวงหา ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของ มหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศจากการประชุม สัมมนา เช่นเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัย รามคำแหง (8 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน)

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 12 แห่ง พบว่า แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการแตกต่างกันไปในแต่ละ มหาวิทยาลัย ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จำนวนมากที่สุด 11 คน แสวงหาสารนิเทศ จากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากการประชุม สัมมนา และการศึกษาดูงาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใน มหาวิทยาลัยอื่น และการประชุม สัมมนา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 9 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น และทรัพยากรสารนิเทศ ส่วนตัว

มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา เพื่อน อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น การประชุม สัมมนา และ การศึกษาดูงาน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 7 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง และทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว

มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว และการประชุม สัมมนา

มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศ จากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง และการประชุม สัมมนา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ และการประชุม สัมมนา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 11 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศจากเพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา และการประชุม สัมมนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 7 คน เท่ากัน แสวงหา
สารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น และการประชุม สัมมนา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน
แสวงหาสารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง และผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น
(ดังรายละเอียดในตารางที่ 7)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย แหล่งสารสนเทศที่ไม่เป็นทางการ	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มม.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน N = 11	จำนวน N = 5	จำนวน N = 4	จำนวน N = 10	จำนวน N = 4	จำนวน N = 8	จำนวน N = 6	จำนวน N = 5	จำนวน N = 5	จำนวน N = 8	จำนวน N = 13	จำนวน N = 8	จำนวน N = 7	จำนวน N = 6	จำนวน N = 100	
ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง	11	4	4	9	4	7	4	5	5	6	9	7	5	5	85	85.00
บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือ เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์	9	2	3	5	2	4	4	2	5	3	6	2	4	4	55	55.00
เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา	10	2	3	5	4	4	5	2	3	5	11	6	4	4	68	68.00
เพื่อนอาจารย์สาขาวิชา ประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น	5	3	4	6	4	2	2	2	1	5	8	5	4	2	53	53.00
อาจารย์/นักวิจัยชาวต่างประเทศ	8	4	2	7	2	3	2	2	3	6	2	4	4	1	50	50.00
ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น	5	2	2	9	4	2	2	3	2	3	5	7	5	2	53	53.00
เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้อง	4	1	2	4	2	4	2	1	2	3	4		3	2	34	34.00
บรรณาธิการ	5	1	2	3	2		2	1	1	4	3	1	2	3	30	30.00
ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว	8	4	2	9	2	7	6	3	1	5	7	5	4	4	67	67.00
ทรัพยากรสารสนเทศของเพื่อนร่วมงาน	6		2	4	2	1	3	1	1	2	3	3	1	2	31	31.00
การประชุม สัมมนา	10	5	4	8	4	5	6	5	5	8	11	7	4	6	88	88.00
การศึกษาดูงาน	7	5	2	2	4	3	5	2	3	5	9	2	2	3	54	54.00
อื่น ๆ			1	1			1						1		4	4.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ

สำหรับแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ได้จำแนกออกเป็น 42 แหล่งย่อย ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ จำนวน 96 คน (96.00%) แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา รองลงมา จำนวน 94 คน (94.00%) แสวงหาสารนิเทศจากหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด จำนวน 93 คน (93.00%) แสวงหาสารนิเทศจากวารสารวิชาการ จำนวน 87 คน (87.00%) แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือพิมพ์ และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด 5 คน (5.00%) แสวงหาสารนิเทศจากสถาบันพระปกเกล้า สำหรับแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 6 คน (6.00%) ระบุเพิ่มเติม โดยบางคนระบุมากกว่า 1 แหล่ง ได้แก่ หอสมุดสำนักกราชเลขาธิการ (2 คน) หอสมุดรัฐสภาของไทย (1 คน) หอสมุดประชาชนประจำจังหวัด (1 คน) หอสมุดหนังสืองานศพวัดบวรนิเวศวรวิหาร (1 คน) พิพิธภัณฑ (1 คน) หอสมุดมหาวิทยาลัย ในต่างประเทศ (1 คน) และหอสมุดแห่งชาติประเทศอังกฤษ (1 คน)

เมื่อจำแนกแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แสวงหา ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของ มหาวิทยาลัยทั้ง 14 แห่ง แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จำนวนมากที่สุด 11 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากหนังสือและตำรา และวารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากหนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ โทรทัศน์ วิทยุ และหอสมุดกลาง ของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศจากจาร์ก พงศาวดาร จดหมายเหตุ ตำนาน หนังสือและตำรา วารสารวิชาการ เอกสาร ประกอบการประชุม สัมมนา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารานุกรม หอสมุดกลางของ มหาวิทยาลัยที่สังกัด หอสมุดแห่งชาติ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 10 คน แสวงหาสารนิเทศ จากหนังสือและตำรา

มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา สารานุกรม แผนที่ โทรทัศน์ วิทยุ และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 7 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา วิทยานิพนธ์ และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ รูปภาพ และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารานุกรม หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด หอสมุดแห่งชาติ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์จำนวนมากที่สุด 8 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา แผนที่ หอสมุดคณะที่สังกัด และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 13 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา วารสารวิชาการ โทรทัศน์ และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 8 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากสารานุกรม และแผนที่

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน แสงวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น

มหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน แสงหา
สารนิเทศจากหนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา
รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด และหอสมุดกลางของ
มหาวิทยาลัยอื่น (ดังรายละเอียดในตารางที่ 8)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แหล่งสารสนเทศที่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ *

แหล่งสารสนเทศที่เป็นทางการ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มาน.	มบ.	มวส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00
จารึก	6		4	5	1	2	3	3	2	4	5	2	4	2		43	43.00
พงศาวดาร	9	1	4	5	1	3	5	3	2	5	8	4	4	4		58	58.00
จดหมายเหตุ	9	2	4	5	1	4	5	3	2	3	8	5	3	3		57	57.00
ตำนาน	9	1	4	5	1	3	4	3	2	3	8	5	3	4		55	55.00
เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์ จากคำบอกเล่า	8	3	3	6	2	5	5	1	4	3	6	5	4	4		59	59.00
หนังสือและตำรา	11	5	4	10	4	7	6	5	4	8	13	7	6	6		96	96.00
หนังสือพิมพ์	10	5	2	7	4	7	6	4	5	7	12	6	6	6		87	87.00
วารสารวิชาการ	11	5	4	9	4	7	6	5	5	6	13	7	5	6		93	93.00
เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา	9	4	4	8	4	7	6	5	4	7	11	7	4	6		86	86.00
รายงานการวิจัย	10	4	4	7	2	5	6	5	4	6	7	7	5	6		78	78.00
วิทยานิพนธ์	10	3	4	8	2	7	6	5	5	6	11	6	5	6		84	84.00
พจนานุกรม	8	2	3	5	3	6	2	3	3	7	8	5	1	3		59	59.00
สารานุกรม	10	3	4	3	4	4	3	5	3	7	12	8	2	5		73	73.00
ทำเนียบนาม	6	1		2		1	2		2	2	3	3		1		23	23.00
จุดสาร	5	2	2	5	3	4	3	2	3	3	5	4	1	3		45	45.00

ตารางที่ 8 แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ * (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00	
กฤตภาค (Clippings)	5	1	2	2	2	4	4	2	3	5	3	3	1	4	41	41.00	
รูปภาพ	10	3	2	6	3	4	6	2	2	7	8	4	1	2	60	60.00	
แผนที่	10	3	3	9	4	6	5	4	2	8	12	8	3	5	82	82.00	
ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช	7	3	3	5	1	3	2	3	3	3	3	3	1	3	43	43.00	
สไลด์	9	1	2	4	2	3	2	3	2	1	5	2	1	5	42	42.00	
แผ่นซีดีรอม	5	3	2	4	3	5	4	2	2	2	10	4	3	4	53	53.00	
ฉบับบันทึกภาพ	3	3	2	2	1	5	4	2	2	4	8	5		4	45	45.00	
ฉบับบันทึกเสียง	4	1	2	2	1	5	3	2	1	2	2	3		3	31	31.00	
เว็บไซต์	7	3	3	7	3	6	5	4	4	3	9	7	4	5	70	70.00	
โทรทัศน์	6	5	2	5	4	4	5	4	2	5	13	5	4	4	68	68.00	
วิทยุ	5	5	1	4	4	3	3	3	1	5	9	3	1	4	51	51.00	
โบราณวัตถุ	6	2	3	5	1	4	3	2	1	4	6	5	3	4	49	49.00	
โบราณสถาน	6	2	3	6	2	3	4	3	2	5	6	3	2	4	51	51.00	
ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์	7	1	2	7	1	1	4	4	3	5	11	7	2	4	59	59.00	
ห้องสมุดคณะที่สังกัด	9	4	1	7	1	1	4	3	3	8	2	1		1	45	45.00	
หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย ที่สังกัด	10	5	4	8	4	7	6	5	5	8	13	7	6	6	94	94.00	

ตารางที่ 8 แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์* (ต่อ)

มหาวิทยาลัย แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	
	จำนวน N=11	จำนวน N=5	จำนวน N=4	จำนวน N=10	จำนวน N=4	จำนวน N=8	จำนวน N=6	จำนวน N=5	จำนวน N=5	จำนวน N=8	จำนวน N=13	จำนวน N=8	จำนวน N=7	จำนวน N=6	จำนวน N=100	ร้อยละ 100.00
หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น	7	4	3	7	3	5	5	3	4	7	8	6	6	6	74	74.00
ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6	4	1	2		1	2	2	2	1	2		2	1	26	26.00
หอสมุดแห่งชาติ	5	4	4	5	1	5	4	5	4	4	3	4	1	2	51	51.00
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ	10	4	4	5	2	6	4	5	5	2	5	5	3	2	62	62.00
หอจดหมายเหตุและห้องสมุด ธนาคารแห่งประเทศไทย		2	1	1			2		2					1	9	9.00
ห้องสมุดสยามสมาคม	4	1	2	1	1	2	2	3		3	2	3	2	2	28	28.00
หอสมุดดำรงราชานุภาพ	4	3	2	2			3	4	2	2	1	2	1	1	27	27.00
กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร	4	1	2	2	1		3	1	2	1	2	3	1	1	24	24.00
ราชบัณฑิตยสถาน	4		2	2		1	1	1	1	3	5	2		1	23	23.00
สถาบันพระปกเกล้า	1	1					1	1						1	5	5.00
สมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ฯ	2		2	2	2		1	2	2	3	6			1	23	23.00
อื่นๆ	3	1	1				1								6	6.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.2.2 แหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ถึงแหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ โดยให้ระบุคำตอบเพียง 1 แหล่ง ผลการวิจัยพบว่า มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 88 คน จาก 100 คน ตอบในข้อนี้ โดยแหล่งสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ระบุว่าใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 14 แหล่ง เป็นแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 1 แหล่ง คือ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว ส่วนอีก 13 แหล่ง เป็นแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุด 29 คน (32.95%) ระบุว่าใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัดเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ รองลงมา คือ หนังสือและตำรา จำนวน 17 คน (19.32%) และน้อยที่สุด จำนวน 1 คน (1.12%) เท่ากัน ได้แก่ จารึก จดหมายเหตุ วารสารวิชาการ หอสมุดแห่งชาติ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เมื่อจำแนกแหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (4 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (5 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (3 คน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (4 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (3 คน) ใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัดเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศเช่นเดียวกัน

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร (2 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (3 คน) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (6 คน) ใช้หนังสือและตำราเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศเช่นเดียวกัน

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2 คน) และมหาวิทยาลัยบูรพา (2 คน) ใช้เว็บไซต์เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศเช่นเดียวกัน และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (4 คน) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2 คน) ใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัดเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศเช่นเดียวกัน

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง ระบุแหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์จำนวน 1 คน เท่ากัน ใช้หนังสือและตำรา รายงานการวิจัย และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัดเป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศ และ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน ใช้วิทยานิพนธ์เป็นจุดเริ่มต้นในการ
แสวงหาสารนิเทศ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 9)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แหล่งส

มหาวิทยาลัย แหล่งสารนิเทศ	จพ.	มก.	มช.	มข.	มท.	มธ.	มน.	มป.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน N = 11	จำนวน N = 5	จำนวน N = 3	จำนวน N = 9	จำนวน N = 3	จำนวน N = 6	จำนวน N = 5	จำนวน N = 4	จำนวน N = 4	จำนวน N = 7	จำนวน N = 12	จำนวน N = 8	จำนวน N = 7	จำนวน N = 4	จำนวน N = 88	
ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว	3		1				1			1					6	6.82
จารึก														1	1	1.14
จดหมายเหตุ								1							1	1.14
หนังสือและคำรา	1	1		1	1		2			3	6	2			17	19.32
วารสารวิชาการ			1												1	1.14
รายงานการวิจัย			1		1							1			3	3.41
วิทยานิพนธ์	1			1		1			3		1				7	7.95
เว็บไซต์	2		2					2	1	1		1	1		10	11.36
ห้องสมุดภาควิชา ประวัติศาสตร์				1								1			2	2.27
ห้องสมุดคณะที่สังกัด	4	2		1											7	7.95
หอสมุดกลางของ มหาวิทยาลัยที่สังกัด				4	1	5	1	1		2	5	3	4	3	29	32.95
หอสมุดกลางของ มหาวิทยาลัยอื่น													2		2	2.27
หอสมุดแห่งชาติ					1										1	1.14
ห้องจดหมายเหตุแห่งชาติ							1								1	1.14

2.2.3 เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศ

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ได้จำแนกออกเป็น 7 เกณฑ์ คือ ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย เสียเวลาไม่มากในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ เสียค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นบริการให้เปล่า มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบครบถ้วน ให้แง่มุมมองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ และเคยประสบความสำเร็จในการสืบค้นจากแหล่งนั้นมาก่อน ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ จำนวน 75 คน (75.00%) ใช้ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ คือ เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย รองลงมา คือ ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ จำนวน 71 คน (71.00%) และน้อยที่สุด คือ เสียค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นบริการให้เปล่า จำนวน 38 คน (38.00%) และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ได้ระบุเกณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติม จำนวน 7 คน (7.00%) โดยบางคนตอบมากกว่า 1 เกณฑ์ ได้แก่ เป็นแหล่งที่ต้องได้ข้อมูลที่ต้องการ (3 คน) เป็นแหล่งที่มีจำนวนสิ่งพิมพ์มาก (2 คน) เคยชินกับระบบของห้องสมุดแห่งนั้น (1 คน) มีความทันสมัย (1 คน) สภาพแวดล้อมในการสืบค้น เช่น พนักงานช่วยเหลือ หรือสถานที่เหมาะสมในการศึกษาค้นคว้า (1 คน) มีการให้บริการสอบถามเพิ่มเติม (1 คน) และเสียเวลาน้อยในการค้นคว้า (1 คน)

เมื่อจำแนกเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (6 คน) และมหาวิทยาลัยบูรพา (4 คน) ใช้เกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ และเป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (6 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (4 คน) ใช้เกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (11 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (6 คน) ใช้เกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ เป็นแหล่งที่เสียเวลาไม่มากในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 8 แห่ง มีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จำนวนมากที่สุด 9 คน เท่ากัน ใช้เกณฑ์ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย และให้แง่มุมมองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน ใช้เกณฑ์มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบครบถ้วน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน ใช้เกณฑ์เป็นแหล่งสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่าย มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบครบถ้วน และให้แง่มุมมองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน ใช้เกณฑ์ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นแหล่งสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่าย เสียเวลาไม่มากในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ และให้แง่มุมมองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน ใช้เกณฑ์ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน ใช้เกณฑ์เป็นแหล่งสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่าย และมีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบครบถ้วน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์จำนวนมากที่สุด 7 คน เท่ากัน ใช้เกณฑ์เป็นแหล่งสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่าย และเสียเวลาไม่มากในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน ใช้เกณฑ์ เป็นแหล่งสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่าย และเคยประสบความสำเร็จในการสืบค้นจากแหล่งนั้นมาก่อน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 10)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารสนเทศ *

เกณฑ์ในการเลือก	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน N = 11	จำนวน N = 5	จำนวน N = 4	จำนวน N = 10	จำนวน N = 4	จำนวน N = 8	จำนวน N = 6	จำนวน N = 5	จำนวน N = 5	จำนวน N = 8	จำนวน N = 13	จำนวน N = 8	จำนวน N = 7	จำนวน N = 6	จำนวน N = 100		
ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ	9	4	3	5	3	6	6	4	4	6	10	4	4	3	71	71.00	
เป็นแหล่งสารสนเทศที่เข้าถึงได้ง่าย	9	3	4	6	3	6	5	4	3	7	9	7	5	4	75	75.00	
เสียเวลาไม่มากในการ แสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ	6	4	2	4	3	3	5	3	1	7	11	6	3	2	60	60.00	
เสียค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือ เป็นบริการให้เปล่า	3	1	3	4	2	4	2	3		4	3	4	3	2	38	38.00	
มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่ง สารสนเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้ คำตอบครบถ้วน	7	5	4	4	2	2	4	3	4	4	8	4	4	2	57	57.00	
ให้แง่มุมมองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นที่ต้องการ	9	4	4	5	3	1	5	3	2	3	4	5	4	2	54	54.00	
เคยประสบความสำเร็จใน การสืบค้นจากแหล่งนั้นมาก่อน อื่น ๆ	7	2	2	3	1	3	4	2	1	6	7	4	5	1	48	48.00	
	1		1			1	1						2	1	7	7.00	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.3 วิธีการสืบค้นสารนิเทศ

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 100 คน ถึงวิธีการสืบค้นสารนิเทศ โดยจำแนกวิธีการสืบค้นออกเป็น 11 วิธี ผลปรากฏว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ จำนวน 92 คน (92.00%) ระบุว่าสืบค้นสารนิเทศโดยใช้วิธีติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ รองลงมา จำนวน 86 คน (86.00%) ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ จำนวน 65 คน (65.00%) สืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) และน้อยที่สุด จำนวน 21 คน (21.00%) สืบค้นจากสำเนาสารบัญวารสาร และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ระบุวิธีการสืบค้นสารนิเทศอื่น ๆ เพิ่มเติม จำนวน 1 คน (1.00%) ได้แก่ ใช้หนังสือที่คุ้นเคยช่วยเปิดรายการออนไลน์

เมื่อจำแนกวิธีการสืบค้นสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (11 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (7 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (8 คน) สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ เช่นเดียวกัน อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (9 คน) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (13 คน) สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือเช่นเดียวกัน

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 9 แห่ง มีวิธีการสืบค้นสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้แก่

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และสืบค้นจากดรรชนีและสารระสังเขป เช่น Historical Abstracts, Humanities Index เป็นต้น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ และสืบค้นจากชื่อผู้แต่งที่เคยมีผลงานในด้านที่ตนสนใจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ ติดตามรายการอ้างอิง

จากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ สืบค้นจากบรรณานุกรม และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)

มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศ โดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และสืบค้นโดยใช้โปรแกรมค้นหา (Search Engine) เช่น Google, Yahoo, Altavista เป็นต้น

มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศ โดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ สืบค้นจากดรรชนีและสาระสังเขป เช่น Historical Abstracts, Humanities Index เป็นต้น และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์จำนวนมากที่สุด 8 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน เท่ากัน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)

มหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุด 6 คน สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 วิธีการสืบค้นสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ *

วิธีการสืบค้นสารนิเทศ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มช.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00
ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรม ท้ายเล่มหนังสือ	11	4	4	9	3	7	6	4	5	8	13	8	5	5		92	92.00
ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรม ท้ายบทความ	11	3	4	8	3	7	5	4	4	7	12	8	4	6		86	86.00
สำรวจบทความในวารสารชื่อใดชื่อหนึ่งย้อนหลัง	6	2	3	4	1	4	5	1	2	4	5	5	2	5		49	49.00
สำรวจจากสำเนาสารบัญวารสาร	2			2	1	2	4	2		1	4			1	2	21	21.00
สืบค้นจากครุชนีและสาระสังเขป เช่น Historical Abstracts Humanities Index เป็นต้น	9	4	3	2	2	4	3	4	3	5	7	4	4	3		57	57.00
สำรวจจากบรรณานุกรม	9	3	3	4	3	3	4	3	3	5	8	4	3	2		57	57.00
สืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)	8	2	3	7	3	4	5	4	5	3	8	3	6	4		65	65.00
สำรวจจากรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ห้องสมุด	4		2	5	2	1	4	1	2	2	4	3	2	2		34	34.00
สำรวจจากชั้นหนังสือ	7	2	2	7	2	5	4	2	2	8	9	3	3	4		60	60.00
สืบค้นจากชื่อผู้แต่งที่เคยมีผลงานในด้านที่ตนสนใจ	8	2	4	7	2	6	4	2	3	5	8	5	5	3		64	64.00
สืบค้นโดยใช้โปรแกรมค้นหา (Search Engine) เช่น Google, Yahoo, Altavista เป็นต้น	8	3	2	2	2	4	6	2	2	1	7	5	4	2		50	50.00
อื่น ๆ		1														1	1.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สำหรับวิธีการสืบค้นจากดรรรชนีและสาระสังเขป และการสำรวจจาก บรรณานุกรม ได้จำแนกรายละเอียดของทั้งสองวิธีออกเป็นกรสืบค้นจากรูปแบบสิ่งพิมพ์และ รูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

การสืบค้นจากดรรรชนีและสาระสังเขป

จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 57 คน ที่ตอบว่าใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศจากดรรรชนีและสาระสังเขปฯ เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบ ของดรรรชนีและสาระสังเขปที่ใช้ ผลปรากฏว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จำนวน 38 คน (66.67%) สืบค้นสารนิเทศจากดรรรชนีและสาระสังเขปในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ ในขณะที่อาจารย์จำนวน 32 คน (56.14%) สืบค้นในรูปแบบสิ่งพิมพ์

เมื่อจำแนกรูปแบบของดรรรชนีและสาระสังเขปที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ใช้ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 13 แห่ง ใช้ดรรรชนี และสาระสังเขปทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัย มหาสารคามเพียงแห่งเดียวที่ใช้เฉพาะรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์

สำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัย 13 แห่ง ที่ใช้ดรรรชนีและสาระสังเขปในรูปแบบ สิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า 7 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ที่ใช้ดรรรชนีและสาระสังเขปใน รูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่าสิ่งพิมพ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัย 3 แห่ง มี จำนวนอาจารย์ที่ ใช้รูปแบบสิ่งพิมพ์มากกว่าฐานข้อมูลออนไลน์ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง พบว่าอาจารย์ ใช้ทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ในจำนวนเท่ากัน คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 รูปแบบของดรรรชนีและสาระสังเขปที่สืบค้น *

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
รูปแบบดรรรชนีและสาระสังเขป	N=9	N=4	N=3	N=2	N=2	N=4	N=3	N=4	N=3**	N=5	N=7**	N=4	N=4	N=3	N=57	100.00
สิ่งพิมพ์	8	2	1	2	1	2	3	1		5	3	1	2	1	32	56.14
ฐานข้อมูลออนไลน์	6	4	2	1	2	3	3	1	2	2	3	3	4	2	38	66.67

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

** มีอาจารย์บางคนไม่ตอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสำรวจจากบรรณานุกรม

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 57 คน ที่ตอบว่าใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศโดยสำรวจจากบรรณานุกรม เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของบรรณานุกรมที่ใช้ พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 36 คน (63.16%) สำรวจบรรณานุกรมในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ในขณะที่อาจารย์ จำนวน 28 คน (49.12%) สำรวจบรรณานุกรมในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์

เมื่อจำแนกรูปแบบของบรรณานุกรมที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ที่ใช้ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง ใช้บรรณานุกรมทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนอีก 2 แห่ง ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพียงรูปแบบเดียว ได้แก่ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง ที่ใช้บรรณานุกรมทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า มีมหาวิทยาลัย 7 แห่ง ที่อาจารย์ใช้บรรณานุกรมในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ในจำนวนที่มากกว่าฐานข้อมูลออนไลน์ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์ใช้รูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่าสิ่งพิมพ์ ส่วนอีก 4 แห่ง อาจารย์ใช้รูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ในจำนวนเท่ากัน คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยพายัพ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 13)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 รูปแบบของบรรณานุกรมที่สืบค้น *

รูปแบบบรรณานุกรม	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
รูปแบบบรรณานุกรม	N=9	N=3	N=3	N=3	N=4	N=3	N=3	N=4	N=3	N=3**	N=5	N=8	N=4	N=3	N=2	N=57	100.00
สิ่งพิมพ์	7	3	2	2	2	2	2	2	2	5	6	2			1	36	63.16
ฐานข้อมูลออนไลน์	5	2	1	1	2	2	3	1	2	1	2	2	3	1		28	49.12

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

** มีอาจารย์บางคนไม่ตอบ

2.4 เนื้อหาสารนิเทศ

สำหรับเนื้อหาสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหา ได้จำแนกเนื้อหาสารนิเทศออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ และเนื้อหาอื่น ๆ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ทั้ง 100 คน แสวงหาสารนิเทศทั้ง 2 ด้าน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเนื้อหาแต่ละด้านปรากฏดังนี้

2.4.1 เนื้อหาสารนิเทศด้านประวัติศาสตร์

สำหรับเนื้อหาสารนิเทศด้านประวัติศาสตร์ได้จำแนกออกเป็น 12 เนื้อหาย่อย ปรากฏว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่จำนวน 73 คน (73.00%) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 66 คน (66.00%) ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตกจำนวน 55 คน (55.00%) และน้อยที่สุดคือ ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และหมู่เกาะในภาคพื้นแปซิฟิก จำนวน 7 คน (7.00%) และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 11 คน (11.00%) ตอบว่า แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์อื่น ๆ โดยอาจารย์บางคนระบุมากกว่า 1 เนื้อหา ได้แก่ ประวัติศาสตร์ศิลปะ (4 คน) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (3 คน) ปรัชญาประวัติศาสตร์ (2 คน) ประวัติศาสตร์โลก (1 คน) ประวัติศาสตร์นิพนธ์ (1 คน) ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ (1 คน) โบราณคดี (1 คน) ประวัติศาสตร์จีนโพ้นทะเล (1 คน) และประวัติศาสตร์รัสเซีย (1 คน)

เมื่อจำแนกเนื้อหาสารนิเทศด้านประวัติศาสตร์ที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหา ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (9 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (4 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (6 คน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (10 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ไทยเช่นเดียวกัน

อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (4 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (8 คน) และมหาวิทยาลัยบูรพา (5 คน) แสวงหา สารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกัน

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (4 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (5 คน) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประวัติศาสตร์ไทย เช่นเดียวกัน

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 4 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตก และประวัติศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 2 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตก ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันออก ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประวัติศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์จำนวนมากที่สุด 6 คน แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหา ด้านประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตก ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประวัติศาสตร์ไทย (ดังรายละเอียดในตารางที่ 14)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 เนื้อหาสารนิเทศด้านประวัติศาสตร์ *

เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มช.	มข.	มท.	มธ.	มน.	มป.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00	
ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตก	6	2	3	5	2	5	4	3	3	6	7	3	4	2	55	55.00	
ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันออก	3	1	1	2	2	2	1	2	2	4	2	2	2	3	29	29.00	
ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก	5	3	1	5	2	3	3	4	3	2	6	3	2	3	45	45.00	
ประวัติศาสตร์เอเชีย ตะวันออกกลาง	1		1	3	2		1	1	2	1	5	1	1	3	22	22.00	
ประวัติศาสตร์เอเชียใต้	5		1	4	2	2	3	2	3	2	6	1	3	3	37	37.00	
ประวัติศาสตร์เอเชียกลาง	2		1	3	1	1		1	2	1	2		1	3	18	18.00	
ประวัติศาสตร์เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	7	4	3	8	2	4	5	5	4	2	8	5	4	5	66	66.00	
ประวัติศาสตร์แอฟริกา	1		1		1	2		3	1	1	3			1	14	14.00	
ประวัติศาสตร์ละตินอเมริกา				4			1	1		3	3	1	1	2	16	16.00	
ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย				1			1				2	1	1	1	7	7.00	
นิวซีแลนด์ และหมู่เกาะใน ภาคพื้นแปซิฟิก																	
ประวัติศาสตร์ไทย	9	3	4	7	2	5	6	4	4	4	10	5	4	6	73	73.00	
ประวัติศาสตร์อเมริกัน	2		1	3	1	3	2	2	2	3	6	2	3	2	32	32.00	
อื่น ๆ	1	1		1		1	1			1	1	2	1	1	11	11.00	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4.2 เนื้อหาอื่น ๆ

สำหรับเนื้อหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ ได้จำแนกออกเป็น 24 เนื้อหาย่อย ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ จำนวน 89 คน (89.00%) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จำนวน 80 คน (80.00%) การเมืองการปกครอง จำนวน 79 คน (79.00%) ชีวประวัติ จำนวน 60 คน (60.00%) และน้อยที่สุด คือ จิตวิทยา จำนวน 7 คน (7.00%) และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาอื่น ๆ เพิ่มเติม จำนวน 2 คน (2.00%) ได้แก่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (1 คน) และภูมิปัญญาท้องถิ่น (1 คน)

เมื่อจำแนกเนื้อหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ ที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แสวงหา ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของ มหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (10 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (7 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (6 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (8 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน) แสวงหา สารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (10 คน) และมหาวิทยาลัยบูรพา (4 คน) แสวงหาสารนิเทศที่มี เนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกัน และอาจารย์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม (5 คน) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (6 คน) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหา ด้านการเมืองการปกครอง และสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกัน

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาอื่น ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหา ด้านการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน แสวงหา สารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม โบราณคดี และการแสดงพื้นบ้าน มหาวิทยาลัย ทักษิณ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการเมืองการ ปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์จำนวนมากที่สุด 7 คน เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศด้านชีวประวัติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสังคมและ วัฒนธรรม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 12 คน เท่ากัน แสวงหา

สารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านชีวประวัติ การเมืองการปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 15)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 เนื้อหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ *

เนื้อหาด้านอื่น ๆ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00	
ปรัชญา	5	2	2	8	1	6	3		1	2	4	4	1	3	42	42.00	
จิตวิทยา		1		1		1	2		1	1					7	7.00	
ชีวประวัติ	8	3	1	5	2	5	4	2	2	7	12	5	2	2	60	60.00	
ศาสนา	6	2	2	7	2	5	3	2	2	5	6	4	2	4	52	52.00	
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	5	3	1	8	1	5	4	2	3	4	5	4	2	5	52	52.00	
การเมืองการปกครอง	8	5	2	7	4	6	5	3	5	5	12	6	6	5	79	79.00	
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	10	4	1	6	4	6	5	4	4	7	12	7	5	5	80	80.00	
การทหาร	4	3	1	3	2	2	2	1		1	4	2		2	27	27.00	
การศึกษา	5	1	2	4		3	4	3	2	2	3	2	3	3	37	37.00	
กฎหมาย	1	1		3	1	3	3	1			3	1	1		18	18.00	
เศรษฐกิจ	6	4	2	5	3	4	5	3	2	3	9	5	4	4	59	59.00	
การคมนาคม	3		1	3		1	1	1	1	1	2	1	1		16	16.00	
สังคมและวัฒนธรรม	10	4	3	10	3	7	6	4	5	7	10	8	6	6	89	89.00	
สถาปัตยกรรม	5		1	5	2	4	3	2		2	4	2	3	3	36	36.00	
ประติมากรรม	5		2	5	2	3	3	2		1	4	2	3	2	34	34.00	

ตารางที่ 15 เนื้อหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ * (ต่อ)

เนื้อหาด้านอื่น ๆ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มป.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00	
จิตรกรรม	6		1	3	1	5	2	2			3	1	1			25	25.00
โบราณคดี	4		3	6	2	5	4	3		2	6	5	4	3		47	47.00
ศิลปหัตถกรรม	5		2	4		1	2	1			2	2	2	1		22	22.00
ดนตรี	5		1	4		3	2	1			2		1	1		20	20.00
การเล่น	4		1	5		1	3	1	1		2			2		20	20.00
การแสดงพื้นบ้าน	4	1	3	4		1	3	1	1		2	2	2	1		25	25.00
วรรณคดี	9	1	2	8	1	4	2	2	2	2	6	6	3	2		50	50.00
เกษตรกรรม	1	1		2		1	1	1	1		3					11	11.00
ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว	7		1	5	1	4	2	2	2	4	5	3	3	2		41	41.00
อื่น ๆ	1										1					2	2.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.5 ภาษาของสารนิเทศที่แสวงหา

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 100 คน ถึงภาษาของสารนิเทศที่แสวงหา โดยจำแนกภาษาของสารนิเทศออกเป็น 11 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาดัตช์ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาพม่า ภาษาเวียดนาม ภาษาเขมร ภาษามาลเลย์ และภาษาอินโดนีเซีย ผลปรากฏว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 96 คน (96.00%) เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ ภาษาฝรั่งเศส จำนวน 10 คน (10.00%) และน้อยที่สุด คือ ภาษาเขมร จำนวน 1 คน (1.00%) และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาอื่น ๆ จำนวน 6 คน (6.00%) ได้แก่ ภาษาลาว (2 คน) ภาษาสเปน (1 คน) ภาษาโปรตุเกส (1 คน) ภาษาอาหรับ (1 คน) และภาษาอิหร่าน (1 คน)

เมื่อจำแนกภาษาของสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหาตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 10 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (11 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (4 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (10 คน) มหาวิทยาลัยทักษิณ (4 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (8 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (6 คน) มหาวิทยาลัยบูรพา (5 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (8 คน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (12 คน) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (7 คน) อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (5 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (8 คน) ส่วนมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยเช่นเดียวกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (4 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 16)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ภาษาของสารนิเทศที่แสวงหา *

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ภาษา	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00
ภาษาไทย	11	4	4	10	4	8	6	5	4	8	12	7	7	6	96	96.00
ภาษาอังกฤษ	11	5	4	10	4	8	6	5	3	8	12	8	7	5	96	96.00
ภาษาฝรั่งเศส	4	1	1							2		1	1		10	10.00
ภาษาดัชต์	2			1											3	3.00
ภาษาจีน		1		1											2	2.00
ภาษาญี่ปุ่น	1	1		1											3	3.00
ภาษาพม่า				2											2	2.00
ภาษาเวียดนาม			1						1						2	2.00
ภาษาเขมร				1											1	1.00
ภาษามาลเลย์	1											1	1		3	3.00
ภาษาอินโดนีเซีย	1						1					1			3	3.00
อื่นๆ	3		1	1			1								6	6.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.6 อายุของสารนิเทศที่แสวงหา

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ จำนวน 81 คน (81.00%) แสวงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี รองลงมา คือ 26 - 50 ปี จำนวน 54 คน (54.00%) ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 53 คน และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 201 ปี ขึ้นไป จำนวน 33 คน (33.00%)

เมื่อจำแนกอายุของสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์แสวงหา ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 11 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีอายุอยู่ในช่วง 1 - 25 ปี อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (9 คน) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (6 คน) แสวงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี และ 26 - 50 ปี เช่นเดียวกัน และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2 คน) แสวงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 51 - 100 ปี 101 - 150 ปี และ 151 - 200 ปี (ดังรายละเอียดในตารางที่ 17)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 อายุของสารนิเทศ *

อายุของสารนิเทศ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มป.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00	
ต่ำกว่า 1 ปี	5	2	2	5	2	5	4	3	1	4	7	4	5	4	53	53.00	
1 - 25 ปี	9	4	3	9	3	7	6	4	1	6	11	6	6	6	81	81.00	
26 - 50 ปี	9	3	2	6	2	4	3	3		4	6	6	2	4	54	54.00	
51 - 100 ปี	7	1	2	6	1	4	3	3	2	4	5	4	3	2	47	47.00	
101 - 150 ปี	7	1	1	5		3	3	2	2	4	4	5	4	2	43	43.00	
151 - 200 ปี	7	1	2	4	1	1	3	2	2	4	2	4	2	2	37	37.00	
201 ปีขึ้นไป	5	1	2	5	1	2	1	1	1	3	2	4	2	3	33	33.00	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.7 ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน 100 คน ถึงปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ โดยจำแนกปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศเป็น 4 ด้านใหญ่ คือ ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ และปัญหาด้านอื่น ๆ ผลปรากฏว่า จำนวนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ที่ตอบปัญหาในแต่ละด้าน มีดังนี้ ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ มีอาจารย์ตอบจำนวน 100 คน ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ มีอาจารย์ตอบจำนวน 82 คน ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ มีอาจารย์ตอบจำนวน 81 คน และปัญหาด้านอื่น ๆ มีอาจารย์ตอบจำนวน 80 คน เมื่อจำแนกรายละเอียดของปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศแต่ละด้าน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

2.7.1 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ ได้จำแนกปัญหาออกเป็น 13 ข้อย่อย ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่จำนวน 77 คน (77.00%) ประสบปัญหาไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล รองลงมาจำนวน 59 คน (59.00%) ประสบปัญหาไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแหล่งได้ เนื่องจากมีการเผยแพร่ในวงจำกัด เช่น เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา เป็นต้น และจำนวนน้อยที่สุด 9 คน (9.00%) ประสบปัญหาผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษา และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 5 คน (5.00%) ระบุปัญหาอื่น ๆ ในด้านแหล่งสารนิเทศ คือ ไม่สามารถเข้าใช้ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัวของบุคคลอื่น มีเวลาสำหรับการลงภาคสนามจำกัด การบอกรับเอกสารจากต่างประเทศขึ้นอยู่กับงบประมาณของหน่วยงาน เอกสารโบราณมีชื่อเรื่องกับเนื้อหาไม่ตรงกัน และเอกสารที่ต้องการไม่มีเก็บไว้ในแหล่งสารนิเทศ เช่น ในหอสมุดแห่งชาติลาว ปัญหาละ 1 คน เท่ากัน

เมื่อจำแนกปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (10 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (8 คน) มหาวิทยาลัยทักษิณ (4 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (6 คน) มหาวิทยาลัยบูรพา (3 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (7 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (6 คน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (5 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแหล่งได้ เนื่องจากมีการเผยแพร่ในวงจำกัดฯ ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร (4 คน) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (10 คน)

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน ประสบปัญหาไม่สะดวกในการติดต่อกับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล และไม่มีแหล่งที่รวบรวม รายชื่อนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน ประสบปัญหาไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล และไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแหล่งได้ เนื่องจากมีการเผยแพร่ในวงจำกัดฯ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน ประสบปัญหาไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล และไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม สัมมนา ดูงาน เนื่องจากภาระงานประจำ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 18)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านแหล่งสารนิเทศ *

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00	
ผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษา	1			2	1			2				1		1	1	9	9.00
ผู้ให้สารนิเทศไม่สามารถให้สารนิเทศที่ต้องการได้	3	2	3	1	2	3		2		2	5	5	2	2	32	32.00	
ไม่สะดวกในการติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา	1	3	1	3	2	1		1	2	3	3	2	1	2	25	25.00	
ไม่สะดวกในการติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เนื่องจาก ความแตกต่างทางภาษา และวัฒนธรรม	3	1	1	2	3		2			1	2	3	1	1	21	21.00	
แหล่งสารนิเทศที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์ ชำรุด หรือ สูญหาย เช่น จารึก ตำนาน จดหมายเหตุ เป็นต้น	9	2	3	4	2	3	3	1	3	3	6	4	4	2	49	49.00	
ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล	10	3	4	8	4	6	3	3	4	7	8	6	5	6	77	77.00	
แหล่งสารนิเทศมีกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้มาก ทำให้ไม่สะดวกในการเข้าใช้	6	2	3	3	1	4	1	1		2	2	5	1	3	34	34.00	
ไม่ทราบสถานที่ติดต่อที่แน่นอนของแหล่ง สารนิเทศบางแหล่ง	6	1	2	2	1	1	2	1	1	2	4	3	3	2	31	31.00	
ไม่คุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์ เช่น เครื่องอ่าน ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช เป็นต้น	4			2	1		1	1		2	4		1	1	17	17.00	
ไม่มีแหล่งที่รวบรวมรายชื่อนักวิชาการ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและ ต่างประเทศในสาขาวิชาประวัติศาสตร์	3	3	3	3	3	1	3	1	1	1	6	2	2	2	34	34.00	

ตารางที่ 18 ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศด้านแหล่งสารนิเทศ * (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ	N = 11	N = 5	N = 4	N = 10	N = 4	N = 8	N = 6	N = 5	N = 5	N = 8	N = 13	N = 8	N = 7	N = 6	N = 100	100.00
ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแหล่งได้ เนื่องจากการเผยแพร่ในวงจำกัด เช่น เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา เป็นต้น	8	2	4	5	3	4	4	1	1	5	10	5	4	3	59	59.00
ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับ การเข้าร่วมการประชุม สัมมนา การดูงาน	2	1		2	3		1	1	1	1	1	2	3	2	20	20.00
ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม สัมมนา ดูงาน เนื่องจาก ภาระงานประจำ	7	1	2	3	2	2	3	2	4	4	5	1	3	2	41	41.00
อื่น ๆ			1	1				1			1		1		5	5.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.7.2 ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ

ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ ได้จำแนกออกเป็น 5 ข้อย่อย ผลการวิจัยพบว่า จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 81 คน ที่ประสบปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 63 คน (77.78%) ประสบปัญหาไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ รองลงมา คือ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารนิเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ เช่น ดรรชนีและสาระสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น จำนวน 38 คน (46.91%) และน้อยที่สุด จำนวน 11 คน (13.58%) ประสบปัญหาไม่ทราบวิธีสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวน 2 คน (2.47%) ระบุปัญหาอื่น ๆ ด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ ได้แก่ ไม่มีเวลาสืบค้นเนื่องจากภาระงานบริหารและงานประจำ และการเลือกข้อมูลบางครั้งต้องใช้เวลามาก ปัญหาละ 1 คน เท่ากัน

เมื่อจำแนกปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (10 คน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (3 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (3 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (7 คน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (4 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (7 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (7 คน) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (5 คน)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ (3 คน) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (3 คน) ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ และไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารนิเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ เช่น ดรรชนีและสาระสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร (5 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (2 คน) ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารนิเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ เช่น ดรรชนีและสาระสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น และไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศใหม่ ๆ ของ

ห้องสมุด เนื่องจากไม่มีการจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ หรือสำเนาสารบัญวารสารอย่างต่อเนื่อง

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง ประสบปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารสนเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จำนวนมากที่สุด 2 คน ประสบปัญหาไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความฯ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ และไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ของห้องสมุด เนื่องจากไม่มีการจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่หรือทำสำเนาสารบัญวารสารอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน ประสบปัญหาไม่มีคู่มือแนะนำการใช้เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศ เช่น รายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น (ดังรายละเอียดในตารางที่ 19)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ *

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ	N = 10	N = 3	N = 4	N = 8	N = 4	N = 5	N = 6	N = 3	N = 4	N = 7	N = 10	N = 8	N = 6	N = 3	N = 81	100.00
ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจาก เชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือ บทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือ เอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ	10	3	3	7	3	3	4	2	4	7	4	7	5	1	63	77.78
ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารนิเทศเฉพาะด้าน อย่างเพียงพอ เช่น วรรณคดีและสาระสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น	6	2	2	2	3	3	5	2	2	1	4	3	1	2	38	46.91
ไม่มีคู่มือแนะนำการใช้เครื่องมือช่วยค้นสารนิเทศ เช่น รายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น	2	1	1		1		1				5	1	1	1	14	17.28
ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศใหม่ ๆ ของ ห้องสมุด เนื่องจากไม่มีการจัดทำรายชื่อ ทรัพยากรสารนิเทศใหม่หรือทำสำเนาสารบัญ วารสารอย่างต่อเนื่อง	1	2	1	1	1	1	5	2	1	2	3	1	1	2	24	29.63
ไม่ทราบวิธีสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต	1		1	1					1	2	2	2			11	13.58
อื่น ๆ													1	1	2	2.47

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.7.3 ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ

ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ ได้จำแนกออกเป็น 3 ข้อย่อย ผลการวิจัยพบว่า จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 82 คน ที่ประสบปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 73 คน (89.02%) ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย รองลงมา คือ เนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ จำนวน 50 คน (60.98%) และ น้อยที่สุด จำนวน 17 คน (20.73%) ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับมีความคลุมเครือ ต้องอาศัยการตีความ

เมื่อจำแนกปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ ของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (8 คน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (4 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (3 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (8 คน) มหาวิทยาลัยทักษิณ (4 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (4 คน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (4 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (6 คน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (9 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (8 คน) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (7 คน)

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง ประสบปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์จำนวนมากที่สุด 5 คน ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย และเนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ และมหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ และเนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับมีความคลุมเครือ ต้องอาศัยการตีความ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 20)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านเนื้อหาสารนิเทศ *

ปัญหา	มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ	N=8	N=4	N=3	N=8	N=4	N=5	N=5	N=4	N=5	N=6	N=11	N=8	N=7	N=4	N=82	100.00	
เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย	8	4	3	8	4	4	4	3	4	6	9	8	7	1	73	89.02	
เนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ	5	2	2	2	2	3	5	3	3	4	7	5	4	3	50	60.98	
เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับมีความคลุมเครือ ต้องอาศัยการตีความ	2	2	2		1		1			1	3	1	1	3	17	20.73	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.7.4 ปัญหาด้านอื่น ๆ

ปัญหาด้านอื่น ๆ ได้จำแนกออกเป็น 5 ข้อย่อย ผลการวิจัย พบว่า จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 80 คน ที่ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 56 คน (70.00%) ประสบปัญหาเสียเวลามากกว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ รองลงมา คือ สารนิเทศที่ได้รับไม่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ จำนวน 33 คน (41.25%) และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์น้อยที่สุด จำนวน 10 คน (12.50%) ประสบปัญหาสารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่ถูกบันทึกด้วยภาษาโบราณ ทำให้เข้าใจยาก และมีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 1 คน (1.25%) ระบุปัญหาอื่น ๆ คือ สารนิเทศที่ต้องการอยู่กระจัดกระจาย ทำให้เสียเวลาในการรวบรวมมาก

เมื่อจำแนกปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ด้านอื่น ๆ ของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เสียเวลามากกว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (6 คน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (4 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (4 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (5 คน) มหาวิทยาลัยบูรพา (5 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (4 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (5 คน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (4 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (2 คน)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ (3 คน) และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (3 คน) ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ สารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ

ส่วนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 3 คน เท่ากัน ประสบปัญหาสารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ และเสียเวลามากกว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 4 คน เท่ากัน ประสบปัญหาสารนิเทศที่ได้รับไม่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ และเสียเวลามากกว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 8 คน ประสบปัญหาสารนิเทศที่ได้รับไม่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศด้านอื่น ๆ *

มหาวิทยาลัย	จพ.	มก.	มข.	มช.	มท.	มธ.	มน.	มป.	มมส.	มร.	มศว.	มศก.	มอ.	มพย.	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ปัญหาด้านอื่น ๆ	N = 8	N = 4	N = 4	N = 5	N = 4	N = 7	N = 5	N = 5	N = 4	N = 6	N = 12	N = 7	N = 6	N = 3	N = 80	100.00
สารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่ เป็นภาษาต่างประเทศ	2	2	1	3	3	2	1		3	1	4	1	2	1	26	32.50
สารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่ ถูกบันทึกด้วยภาษาโบราณ ทำให้เข้าใจยาก	1		1	2	1			1	1	1	1		1		10	12.50
สารนิเทศที่ได้รับไม่มีความทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์	4	1	3	2	2	1	4	1	1	2	8	2	1	1	33	41.25
เสียเวลามาก กว่าจะได้ สารนิเทศที่ต้องการ	6	4	4	3	2	5	4	5	2	4	6	5	4	2	56	70.00
เสียค่าใช้จ่ายสูงในการติดต่อ/ เข้าใช้แหล่งสารนิเทศ	4	1	3	2		1	2	2		2	2	3		1	23	28.75
อื่น ๆ			1												1	1.25

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอข้อมูลในตอนที 3 ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา และข้อเสนอแนะ

3.1 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

จากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ถึงการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา โดยจำแนกแหล่งสารนิเทศออกเป็น 2 แหล่งใหญ่ คือ แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ผลปรากฏว่า มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ตอบในข้อแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ จำนวน 98 คน และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ จำนวน 99 คน

เมื่อพิจารณาระดับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่งใหญ่ พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับมาก (3.57) และแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง (3.42)

เมื่อจำแนกการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับมาก และแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (3.60 และ 3.45) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (3.70 และ 3.40) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (3.86 และ 3.44) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (3.73 และ 3.44) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (3.60 และ 3.20) มหาวิทยาลัยบูรพา (3.71 และ 3.38) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (3.63 และ 3.30) และมหาวิทยาลัยศิลปากร (3.54 และ 3.30)

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และเป็นทางการในระดับปานกลางทั้งสองแหล่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร (3.29 และ 3.38) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (3.43 และ 3.23) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (3.33 และ 3.49)

อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับมาก และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (3.73 และ 3.42) และมหาวิทยาลัยพายัพ (3.65

และ 3.31) ส่วนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศทั้งสองแหล่งในระดับมากเหมือนกัน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 22)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ

มหาวิทยาลัย	จพ.		มก.		มข.		มช.		มท.		มธ.		มน.		มบ.		มมส.		มร.		มศว.		มศก.		มอ.		มพย.		รวม	
	(N=11)		(N=5)		(N=4)		(N=10)		(N=4)		(N=8)		(N=6)		(N=5)		(N=5)		(N=8)		(N=13)		(N=8)		(N=7)		(N=6)		(N=100)	
การใช้ประโยชน์	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ (N=98)	3.45	0.68	3.40	0.56	3.44	0.82	3.44	0.86	3.56	1.06	3.20	0.88	3.29	0.53	3.38	0.50	3.73	0.60	3.30	0.82	3.43	0.72	3.30	0.60	3.33	0.89	3.65	0.67	3.42	0.73
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)	
แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (N=99)	3.60	0.71	3.70	0.58	3.86	0.79	3.73	0.89	3.77	0.35	3.60	1.00	3.38	0.96	3.71	0.51	3.42	0.75	3.63	0.74	3.23	0.76	3.54	0.80	3.49	0.85	3.31	0.60	3.57	0.74
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)	

สำหรับรายละเอียดของการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ปรากฏดังนี้

การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ (ผู้ตอบ 98 คน)

ในด้านการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ ได้จำแนกแหล่งสารนิเทศออกเป็น 12 แหล่งย่อย ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ระบุว่าใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการแต่ละแหล่ง จำนวนตั้งแต่ 28 - 86 คน โดยแหล่งสารนิเทศที่มีผู้ตอบมากที่สุด (86 คน) คือ การประชุม สัมมนา ส่วนแหล่งสารนิเทศที่มีผู้ตอบน้อยที่สุด (28 คน) คือ ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการอื่น ๆ มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 2 คน ระบุเพิ่มเติม คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น (1 คน) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (1 คน) ระบุว่า การวิจัยภาคสนามในที่ต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาระดับของการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่า อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง

ในระดับมาก มี 2 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.26) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.20)

ในระดับปานกลาง มี 10 แหล่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ การประชุม สัมมนา (3.50) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (3.45) และการศึกษาดูงาน (3.38)

สำหรับคำตอบอื่น ๆ คือ การวิจัยภาคสนามในที่ต่าง ๆ อาจารย์ 2 คน ระบุว่าใช้ประโยชน์ได้ในระดับมากที่สุด

เมื่อจำแนกการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการตามมหาวิทยาลัย พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับที่แตกต่างกัน ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 4 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.27) ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.13) และการศึกษาดูงาน (4.00) ในระดับปานกลาง มี 7 แห่ง และในระดับน้อย มี 1 แห่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (2.50)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 5 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.25) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา (4.00 เท่ากัน) และการศึกษาดูงาน (3.60) ในระดับปานกลาง มี 4 แห่ง และในระดับน้อย มี 2 แห่ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น (2.50) และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (2.00) สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 1 แห่ง คือ ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 1 แห่ง ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (5.00) ในระดับมาก มี 2 แห่ง ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.50) และการประชุม สัมมนา (4.00) ในระดับปานกลาง มี 6 แห่ง และในระดับน้อย มี 3 แห่ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน (2.50 เท่ากัน) และเพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น (2.25)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมาก มี 5 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.50) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.22) และการศึกษาดูงาน (4.00) และในระดับปานกลาง มี 7 แห่ง

มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมาก มี 5 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.50) การประชุม สัมมนา (4.25) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง และบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (4.00 เท่ากัน) และในระดับปานกลาง มี 7 แห่ง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 3 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.00) ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (3.71) และการศึกษาดูงาน (3.67) ในระดับปานกลาง มี 6 แห่ง และในระดับน้อย มี 1 แห่ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น (2.50) สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 2 แห่ง ได้แก่ บรรณารักษ์ และทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน

มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุดมี 1 แห่ง ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.75) ในระดับมาก มี 3 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.33) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (4.00) และการประชุม สัมมนา (3.67) ในระดับปานกลาง มี 6 แห่ง และในระดับน้อย มี 2 แห่ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (2.50 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 3 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.40) ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.00) และการประชุม สัมมนา (3.60) ในระดับปานกลาง มี 8 แห่ง และในระดับน้อย มี 1 แห่ง ได้แก่ การศึกษาดูงาน (2.50)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุด มี 1 แห่ง คือ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (5.00) ในระดับมาก มี 5 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.50) เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น บรรณารักษ์ ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน (4.00 เท่ากัน) และเพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา (3.67) และในระดับปานกลาง มี 6 แห่ง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 2 แห่ง ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.40) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.33) ในระดับปานกลาง มี 9 แห่ง และในระดับน้อย มี 1 แห่ง ได้แก่ การศึกษาดูงาน (2.40)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมาก มี 4 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.29) ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน (4.00) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (3.88) และในระดับปานกลาง มี 8 แหล่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 1 แหล่ง คือ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.80) ในระดับมาก มี 5 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.29) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ การศึกษาดูงาน (4.00 เท่ากัน) และผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น (3.60) ในระดับปานกลาง มี 4 แหล่ง และในระดับน้อยมี 1 แหล่ง ได้แก่ เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น (2.50) สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 1 แหล่ง คือ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 2 แหล่ง ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.00) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (3.80) ในระดับปานกลาง มี 8 แหล่ง และในระดับน้อย มี 2 แหล่ง ได้แก่ การศึกษาดูงาน (2.50) และทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน (2.00)

มหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมาก มี 6 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.20) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ อาจารย์/นักวิจัยชาวต่างประเทศ ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน (4.00 เท่ากัน) บรรณารักษ์ และทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (3.67 เท่ากัน) และในระดับปานกลางมี 6 แหล่ง (ดังรายละเอียดในตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ

แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ	มหาวิทยาลัย		จพ.		มก.		มช.		มข.		มท.		มธ.		มม.		มมส.		มร.		มศว.		มศก.		มอ.		มพช.		รวม	
	(N=11)	(N=5)	(N=4)	(N=9)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=5)	(N=4)	(N=8)	(N=13)	(N=8)	(N=7)	(N=6)	(N=98)															
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (N=83)	4.27	0.47	4.00	0.82	4.50	0.58	4.22	0.83	4.00	0.00	4.00	0.82	4.75	0.50	4.40	0.55	4.50	0.58	4.33	0.52	3.88	0.83	4.29	0.76	3.80	0.84	4.20	0.45	4.20	0.66
บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (N=53)	3.75	0.89	4.00	0.00	3.33	1.15	3.00	1.41	4.00	1.41	2.75	0.50	4.00	0.82	3.00	0.00	3.25	1.26	2.67	0.58	3.22	0.82	4.00	1.41	3.50	0.58	4.00	0.82	3.45	0.93
เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา (N=68)	3.30	0.67	4.00	0.00	2.67	0.58	3.40	0.89	3.50	1.00	2.75	0.50	2.60	0.89	3.50	0.71	3.67	1.15	3.20	0.45	2.82	0.87	3.00	0.63	2.75	0.96	3.50	1.29	3.12	0.82
เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น (N=51)	3.40	0.55	3.50	0.71	2.25	0.50	3.00	0.63	3.75	0.96	3.50	0.71	3.00	0.00	3.50	0.71	4.00	0.00	3.20	1.10	3.25	0.71	2.50	0.58	3.50	1.00	3.50	2.12	3.20	0.83
อาจารย์/นักวิจัยชาวต่างประเทศ (N=48)	3.14	1.07	3.50	0.58	3.00	1.41	3.57	0.79	3.00	1.41	3.00	1.00	3.00	0.00	3.50	0.71	3.33	1.53	2.83	1.47	3.00	0.00	3.50	0.58	3.25	0.96	4.00	0.00	3.25	0.93
ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น (N=46)	3.00	0.71	2.50	0.71	2.50	0.71	3.00	1.00	2.75	0.96	2.50	0.71	2.50	0.71	3.50	0.71	3.00	0.00	3.33	1.15	3.50	0.58	3.60	0.89	3.25	0.96	3.50	0.71	3.09	0.81
เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง (N=32)	2.50	0.58	2.00	0.00	3.00	1.41	3.00	1.00	3.00	1.41	2.67	0.58	2.50	0.71	3.00	0.00	3.50	0.71	3.00	0.00	3.25	0.50			3.00	1.00	3.00	0.00	2.91	0.69
บรรณาธิการ (N=30)	3.20	0.84	3.00	0.00	3.50	0.71	3.00	1.00	3.00	1.41			3.00	0.00	3.00	0.00	4.00	0.00	3.50	1.29	3.00	1.00	3.00	0.00	3.50	0.71	3.67	0.58	3.27	0.78

สงวนลิขสิทธิ์
 ภาควิชาการนิเทศศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 23 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	จพ.		มก.		มช.		มข.		มท.		มธ.		มม.		มบ.		มมส.		มร.		มศว.		มศก.		มอ.		มพย.		รวม	
	(N=11)		(N=5)		(N=4)		(N=9)		(N=4)		(N=8)		(N=6)		(N=5)		(N=4)		(N=8)		(N=13)		(N=8)		(N=7)		(N=6)		(N=98)	
แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (N=65)	4.13	0.64	4.25	0.96	5.00	0.00	4.50	0.76	4.50	0.71	3.71	1.11	4.33	0.82	4.00	1.00	5.00	0.00	4.40	0.55	4.29	0.76	4.80	0.45	4.00	1.15	3.67	0.58	4.26	0.80
	(ม)		(ม)		(มส)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(มส)		(ม)		(ม)		(มส)		(ม)		(ม)		(ม)	
ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน (N=28)	3.17	0.41			2.50	0.71	3.00	1.00	3.50	0.71			2.67	0.58	3.00	0.00	4.00	0.00	3.50	0.71	4.00	1.00	3.33	1.15	2.00	0.00	4.00	0.00	3.21	0.79
	(ป)				(น)		(ป)		(ป)				(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(น)		(ม)		(ป)	
การประชุม สัมมนา (N=86)	3.50	0.71	3.00	1.22	4.00	0.82	3.57	0.98	4.25	0.96	3.40	1.34	3.67	0.82	3.60	0.89	3.50	1.00	3.25	0.89	3.36	0.81	3.57	0.79	3.25	1.26	3.50	0.55	3.50	0.88
	(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)	
การศึกษาดูงาน (N=52)	4.00	0.58	3.60	1.14	3.50	2.12	4.00	0.00	3.50	1.73	3.67	1.53	3.40	0.55	2.50	0.71	3.00	1.00	2.40	1.14	3.57	0.79	4.00	0.00	2.50	2.12	3.25	0.96	3.38	1.07
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(น)		(ป)		(น)		(ม)		(ม)		(น)		(น)		(ป)	
อื่นๆ (N=2)					5.00	0.00																			5.00	0.00			5.00	0.00
					(มส)																					(มส)		(มส)		

สงวนลิขสิทธิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ผู้ตอบ 99 คน)

สำหรับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ได้จำแนกแหล่งสารนิเทศออกเป็น 42 แหล่งย่อย ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ระบุว่าใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการแต่ละแหล่ง จำนวนตั้งแต่ 5 - 92 คน โดยแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่มีผู้ตอบมากที่สุด (92 คน) คือ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด ส่วนแหล่งสารนิเทศที่มีผู้ตอบน้อยที่สุด (5 คน) คือ สถาบันพระปกเกล้า สำหรับแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการอื่น ๆ มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 4 คน ระบุเพิ่มเติม ดังนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (1 คน) ได้แก่ หอสมุดสำนักพระราชเลขานุการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (1 คน) ได้แก่ หอสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (1 คน) ได้แก่ หอสมุดรัฐสภาของไทย และมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (1 คน) ได้แก่ หอสมุดประชาชนประจำจังหวัด

เมื่อพิจารณาระดับของการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่า อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย

ในระดับมากที่สุด มี 1 แหล่ง คือ หนังสือและตำรา (4.62)

ในระดับมาก มี 18 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วารสารวิชาการ (4.30) วิทยานิพนธ์ (4.20) และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.12)

ในระดับปานกลาง มี 21 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า และสไลด์ (3.50 เท่ากัน) ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช และโบราณวัตถุ (3.49 เท่ากัน) ตำนาน และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น (3.46 เท่ากัน)

ในระดับน้อย มี 2 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ หอจดหมายเหตุและหอสมุด ธนาคารแห่งประเทศไทย (2.50) และสถาบันพระปกเกล้า (2.40)

สำหรับคำตอบอื่น ๆ คือ ห้องสมุดสำนักราชเลขาธิการ หอสมุดรัฐสภาของไทย ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด และห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ อาจารย์ใช้ประโยชน์ได้ในระดับต่างกัน คือ หอสมุดรัฐสภาของไทยและห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดใช้ประโยชน์ได้ในระดับมากที่สุด ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในต่างประเทศใช้ประโยชน์ได้ในระดับมาก และห้องสมุดสำนักราชเลขาธิการใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการตามมหาวิทยาลัย พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับที่แตกต่างกัน ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมาก มี 22 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.40) วิทยานิพนธ์ ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ (4.33 เท่ากัน) และห้องสมุดคณะที่สังกัด (4.25) ส่วนแหล่งสารนิเทศที่ใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง มี 19 แห่ง ทั้งนี้ไม่มีอาจารย์คนใดระบุว่าใช้ประโยชน์จากหอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุด มี 1 แห่ง คือ วารสารวิชาการ (4.80) ในระดับมาก มี 22 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา (4.50) หนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ (4.40 เท่ากัน) และรายงานการวิจัย (4.25) ส่วนในระดับปานกลาง มี 15 แห่ง สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 4 แห่ง ได้แก่ จารึก สไลด์ ราชบัณฑิตยสถาน และสมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 1 แห่ง คือ เว็บไซต์ (4.67) ในระดับมาก มี 25 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พงศาวดาร หนังสือและตำรา รายงานการวิจัย กฤตภาค หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.50 เท่ากัน) จดหมายเหตุ วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา และวิทยานิพนธ์ (4.25 เท่ากัน) เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า หนังสือพิมพ์ รูปภาพ ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช แผ่นซีดีรอม วิทยุ โบราณสถาน ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ ห้องสมุดคณะที่สังกัด และศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (4.00 เท่ากัน) ในระดับปานกลาง มี 12 แห่ง และในระดับน้อย มี 1 แห่ง ได้แก่ สมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (2.50) สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 3 แห่ง ได้แก่ ทำเนียบนาม หอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย และสถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุด มี 1 แห่ง คือ หนังสือและตำรา (4.63) ในระดับมาก มี 25 แห่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แผนที่ (4.29) ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช และโบราณวัตถุ (4.25 เท่ากัน) พงศาวดาร และจดหมายเหตุ (4.20 เท่ากัน) ในระดับปานกลาง มี 15 แห่ง ทั้งนี้ไม่มีอาจารย์คนใดระบุว่าใช้ประโยชน์จากสถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุด มี 5 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ รายงานการวิจัย ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ ห้องสมุดคณะที่สังกัด หอสมุดแห่งชาติ (5.00 เท่ากัน) และหนังสือและตำรา (4.75) ในระดับมาก มี 12 แห่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า วิทยานิพนธ์ กฤตภาค หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (4.50 เท่ากัน) วารสารวิชาการ (4.33) และเอกสารประกอบการประชุมสัมมนา (4.25) ในระดับปานกลาง มี 18 แห่ง สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 7 แห่ง ได้แก่ ทำเนียบนาม ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย หอสมุดดำรงราชานุภาพ กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ราชบัณฑิตยสถาน และสถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 3 แห่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ทำเนียบนาม (5.00) ตำนาน (4.67) และหนังสือและตำรา (4.60) ในระดับมาก มี 16 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.43) วารสารวิชาการ (4.40) และจดหมายเหตุ (4.25) ในระดับปานกลาง มี 16 แห่ง และในระดับน้อย มี 2 แห่ง สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบมี 5 แห่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย หอสมุดดำรงราชานุภาพ

กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร สถาบันพระปกเกล้า และสมาคมประวัติศาสตร์
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมาก มี 18 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.33) หอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (4.25 เท่ากัน) วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา และวิทยานิพนธ์ (4.17 เท่ากัน) ในระดับปานกลาง มี 16 แห่ง และในระดับน้อย มี 8 แห่ง

มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ในระดับมากที่สุด มี 1 แห่ง คือ หนังสือและตำรา (4.80) ในระดับมาก มี 24 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ รายงานการวิจัย แผนที่ เว็บไซต์ (4.50 เท่ากัน) วารสารวิชาการ (4.40) และห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ (4.25) ในระดับปานกลาง มี 12 แห่ง ในระดับน้อย มี 2 แห่ง และในระดับน้อยที่สุด มี 1 แห่ง ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า (1.00) สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 2 แห่ง ได้แก่ ทำเนียบนาม และหอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 2 แห่ง ได้แก่ รายงานการวิจัย (4.75) และวิทยานิพนธ์ (4.60) ในระดับมาก มี 15 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ตำรา หนังสือและตำรา (4.50 เท่ากัน) เว็บไซต์ (4.25) และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.20) ในระดับปานกลาง มี 14 แห่ง และในระดับน้อย มี 8 แห่ง สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 3 แห่ง ได้แก่ หอสมุดสยามสมาคม ราชบัณฑิตยสถาน และสถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 2 แห่ง ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.88) และเว็บไซต์ (4.67) ในระดับมาก มี 19 แห่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แผ่นซีดีรอม (4.50) หอสมุดมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.38) และสารานุกรม (4.29) ในระดับปานกลาง มี 16 แห่ง และในระดับน้อย มี 2 แห่ง สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 3 แห่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุ

เหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร และสถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ในระดับมากที่สุด มี 1 แหล่ง คือ หนังสือและตำรา (4.54) ในระดับมาก มี 10 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.31) วารสารวิชาการ (4.23) และวิทยานิพนธ์ (4.20) ในระดับปานกลาง มี 25 แหล่ง ในระดับน้อย มี 3 แหล่ง และในระดับน้อยที่สุด มี 1 แหล่ง ได้แก่ ห้องสมุดสยามสมาคม สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 2 แหล่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย และสถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 2 แหล่ง ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.86) และวารสารวิชาการ (4.57) ในระดับมาก มี 18 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เว็บไซต์ (4.50) จดหมายเหตุ (4.20) พงศาวดาร วิทยานิพนธ์ เทปบันทึกภาพ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และหอสมุดดำรงราชานุภาพ (4.00 เท่ากัน) ในระดับปานกลาง มี 16 แหล่ง และในระดับน้อย มี 2 แหล่ง สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 4 แหล่ง ได้แก่ ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันพระปกเกล้า และสมาคมประวัติศาสตร์ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ในระดับมากที่สุด มี 5 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ พจนานุกรมโบราณสถาน (5.00 เท่ากัน) หนังสือและตำรา (4.83) แผ่นซีดีรอม และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.67 เท่ากัน) ในระดับมาก มี 14 แหล่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เว็บไซต์ ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น (4.50 เท่ากัน) พงศาวดาร หนังสือพิมพ์ (4.33 เท่ากัน) และวารสารวิชาการ (4.20) ในระดับปานกลาง มี 4 แหล่ง ในระดับน้อย มี 7 แหล่ง และในระดับน้อยที่สุด มี 2 แหล่ง ได้แก่ วิทยุ และหอสมุดดำรงราชานุภาพ (1.00 เท่ากัน) สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 10 แหล่ง ได้แก่ ทำเนียบนาม รูปภาพ สไลด์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง ห้องสมุดคณะที่สังกัด หอ

จดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย ราชบัณฑิตยสถาน สถาบันพระปกเกล้า และสมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

มหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ในระดับมากที่สุด มี 5 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ทำเนียบนาม (5.00) วารสารวิชาการ (4.83) หนังสือและตำรา เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.67 เท่ากัน) ในระดับมาก มี 20 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ รูปภาพ เว็บไซต์ (4.50 เท่ากัน) รายงานการวิจัย (4.33) จารึก เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า กฤตภาค ไมโครฟิล์ม/ไมโครพีช แผ่นซีดีรอม และเทปบันทึกภาพ (4.00 เท่ากัน) ในระดับปานกลาง มี 6 แหล่ง ในระดับน้อย มี 1 แหล่ง และในระดับน้อยที่สุด มี 9 แหล่ง ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ (1.50) ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอจดหมายเหตุและห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดสยามสมาคม หอสมุดดำรงราชานุภาพ กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ราชบัณฑิตยสถาน สถาบันพระปกเกล้า และสมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (1.00 เท่ากัน) สำหรับแหล่งที่ไม่มีอาจารย์ตอบ มี 1 แหล่ง ได้แก่ ห้องสมุดคณะที่สังกัด (ดังรายละเอียดในตารางที่ 24)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	มหาวิทาลัย		จพ.		มก.		มช.		มข.		มท.		มธ.		มอ.		มส.		มร.		มศว.		มคก.		มอ.		มพท.		รวม	
	(N=11)	(N=5)	(N=4)	(N=9)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=5)	(N=5)	(N=8)	(N=13)	(N=8)	(N=7)	(N=6)	(N=99)															
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
จารึก (N=42)	3.17	0.75			3.75	0.96	3.80	1.30	3.00	0.00	4.00	1.41	3.50	0.71	2.00	1.00	2.50	0.71	2.75	0.50	3.00	1.22	3.50	2.12	2.25	1.26	4.00	0.00	3.14	1.09
	(ป)				(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(น)		(น)		(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ม)		(ป)	
พงศาวดาร (N=56)	3.67	0.87	4.00	0.00	4.50	0.58	4.20	0.84	3.00	0.00	4.00	1.73	3.75	0.96	3.33	0.58	2.50	0.71	3.40	1.14	3.25	0.71	4.00	1.15	4.33	0.58	3.50	0.58	3.70	0.91
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(น)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)	
จดหมายเหตุ (N=56)	4.00	0.87	3.00	1.41	4.25	0.50	4.20	0.84	3.00	0.00	4.25	0.96	4.00	0.82	3.67	0.58	4.00	1.41	3.33	1.53	3.25	0.71	4.20	0.84	3.67	1.53	3.33	0.58	3.80	0.90
	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)	
ตำนาน (N=54)	3.11	1.05	4.00	0.00	3.50	0.58	3.80	1.30	4.00	0.00	4.67	0.58	4.00	1.00	3.00	0.00	4.50	0.71	3.33	0.58	2.75	1.04	3.60	1.34	4.00	1.00	3.00	0.82	3.46	1.02
	(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(มศ)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)	
เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์ จากคำบอกเล่า (N=54)	3.86	0.90	3.33	0.58	4.00	0.00	3.80	0.84	4.50	0.71	3.33	0.58	3.60	1.34	4.00	0.00	3.50	1.29	2.67	0.58	2.83	0.75	3.00	0.71	3.50	1.29	4.00	0.82	3.50	0.93
	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)	
หนังสือและตำรา (N=91)	4.40	0.70	4.40	0.55	4.50	1.00	4.63	0.62	4.75	0.50	4.60	0.89	4.33	0.82	4.80	0.45	4.50	0.58	4.88	0.35	4.54	0.66	4.86	0.38	4.83	0.41	4.67	0.52	4.62	0.59
	(ม)		(ม)		(ม)		(มศ)		(มศ)		(มศ)		(ม)		(มศ)		(ม)		(มศ)		(มศ)		(มศ)		(มศ)		(มศ)		(มศ)	
หนังสือพิมพ์ (N=80)	3.88	0.83	4.40	0.55	4.00	1.41	3.67	0.82	4.00	0.00	4.17	0.98	3.67	1.03	4.50	0.58	3.40	1.34	4.00	0.63	3.91	0.70	3.80	1.30	4.33	0.82	4.50	0.84	4.00	0.86
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
วารสารวิชาการ (N=87)	4.00	0.67	4.80	0.45	4.25	0.50	4.14	0.69	4.33	0.58	4.40	0.89	4.17	0.75	4.40	0.55	4.00	0.71	4.17	0.41	4.23	0.60	4.57	0.53	4.20	0.45	4.83	0.41	4.30	0.61
	(ม)		(มศ)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(มศ)		(ม)		(มศ)		(ม)	

ตารางที่ 24 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	มหาวิทาลัย		จพ.		มก.		มข.		มช.		มท.		มธ.		มม.		มมส.		มร.		มศว.		มศก.		มอ.		มทอ.		รวม	
	(N=11)		(N=5)		(N=4)		(N=9)		(N=4)		(N=8)		(N=6)		(N=5)		(N=5)		(N=8)		(N=13)		(N=8)		(N=7)		(N=6)		(N=99)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา (N=81)	3.88	0.99	4.50	0.58	4.25	0.96	4.00	0.89	4.25	0.96	3.50	1.05	4.17	0.98	4.20	0.84	3.75	0.50	3.50	0.84	3.73	1.01	3.86	0.69	3.75	0.50	4.67	0.52	3.96	0.86
รายงานการวิจัย (N=74)	4.22	0.83	4.25	0.50	4.50	0.58	3.83	0.98	5.00	0.00	3.20	1.48	4.00	1.10	4.50	0.58	4.75	0.50	3.83	0.75	3.57	0.98	3.67	0.82	4.00	0.71	4.33	0.82	4.04	0.90
วิทยานิพนธ์ (N=80)	4.33	0.50	4.00	0.00	4.25	0.50	4.14	0.69	4.50	0.71	4.17	0.98	4.17	0.75	4.20	0.84	4.60	0.55	3.83	0.75	4.20	0.92	4.00	0.63	4.00	0.71	4.50	0.55	4.20	0.68
พจนานุกรม (N=53)	3.86	0.90	3.00	1.41	3.67	1.53	3.50	0.58	3.00	0.00	3.40	1.14	3.50	0.71	4.00	0.00	3.00	1.00	4.17	0.75	3.57	0.98	3.60	1.14	5.00	0.00	3.67	1.15	3.64	0.92
สารานุกรม (N=72)	3.67	0.87	3.00	1.00	3.75	1.26	3.67	0.58	3.25	0.50	3.75	1.50	4.00	1.00	4.00	0.71	3.33	0.58	4.29	0.76	3.67	0.78	3.38	1.06	3.00	2.83	3.40	1.14	3.64	0.95
ทำเนียบนาม (N=22)	3.20	0.45	4.00	0.00			3.00	1.41			5.00	0.00	2.50	0.71			2.50	0.71	4.00	0.00	3.00	0.00	3.67	1.53		5.00	0.00	3.36	0.95	
จุลสาร (N=43)	2.80	0.45	4.00	0.00	3.00	1.41	3.25	1.71	3.33	0.58	3.00	1.00	3.33	1.15	3.00	0.00	3.67	1.15	3.33	0.58	3.20	0.84	3.00	0.82	2.00	0.00	3.67	1.53	3.21	0.91
กฤตภาค (Clippings) (N=38)	3.00	0.82	3.00	0.00	4.50	0.71	3.00	1.41	4.50	0.71	2.67	0.58	2.75	0.96	3.50	0.71	3.67	1.15	3.80	0.84	2.50	0.71	2.67	1.15	2.00	0.00	4.00	0.82	3.32	0.99

ตารางที่ 24 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	มหาวิทยาลัย		จพ.		มก.		มช.		มข.		มท.		มธ.		มม.		มมธ.		มร.		มศว.		มศก.		มธ.		มทอ.		รวม	
	(N=11)	(N=5)	(N=4)	(N=9)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=5)	(N=5)	(N=8)	(N=13)	(N=8)	(N=7)	(N=6)	(N=99)															
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
รูปภาพ (N=57)	3.22	0.67	3.67	1.53	4.00	1.41	3.40	1.14	2.67	0.58	3.50	1.29	3.50	0.84	3.50	0.71	3.71	1.50	3.50	0.93	2.75	0.96			4.50	0.71	3.44	1.00		
	(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)				(ม)		(ป)			
แผนที่ (N=74)	3.44	0.73	3.00	1.00	3.67	1.15	4.29	0.49	4.00	0.82	3.60	0.89	3.60	1.14	4.50	0.58	2.50	0.71	3.75	1.39	3.60	0.70	3.57	0.79	2.50	2.12	3.80	0.84	3.66	0.94
	(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(น)		(ม)		(ม)		(ม)		(น)		(ม)		(ม)	
ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช (N=41)	3.43	0.79	3.00	1.00	4.00	1.00	4.25	0.96	4.00	0.00	4.00	1.41	3.50	2.12	4.00	0.00	3.00	1.73	2.33	1.53	3.00	0.00	3.67	1.15	2.00	0.00	4.00	1.00	3.49	1.08
	(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(น)		(ป)		(ม)		(น)		(ม)		(ป)	
สไลด์ (N=38)	3.63	1.06			3.50	0.71	3.33	1.15	3.50	0.71	3.33	1.53	3.50	2.12	4.00	0.00	2.50	0.71	4.00	0.00	3.20	0.84	3.50	0.71			3.80	0.84	3.50	0.92
	(ม)				(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(น)		(ม)		(ป)		(ป)				(ม)		(ป)	
แผ่นซีดีรอม (N=49)	3.50	0.58	3.67	0.58	4.00	0.00	4.00	1.00	3.67	1.15	3.40	0.89	3.50	1.29	3.50	0.71	4.50	0.71	3.38	0.92	3.50	0.58	4.67	0.58	4.00	0.82	3.69	0.82		
	(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
ทปบันทึกลายภาพ (N=40)	4.00	0.00	4.00	1.00	3.50	0.71	3.50	0.71	3.00	0.00	2.40	1.14	2.75	0.96	4.00	0.00	4.00	0.00	3.50	0.58	3.00	0.89	4.00	0.00			4.00	0.00	3.40	0.87
	(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)				(ม)		(ป)	
ทปบันทึกลายเสียง (N=30)	2.75	1.26	4.00	0.00	3.50	0.71	3.50	0.71	3.00	0.00	2.40	0.55	3.00	1.73	4.00	0.00	3.00	0.00	3.50	0.71	3.00	1.41	3.50	0.71			3.67	0.58	3.17	0.91
	(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)				(ม)		(ป)	
เว็บไซต์ (N=61)	4.00	0.89	4.00	0.00	4.67	0.58	4.00	0.82	3.33	0.58	3.00	1.41	4.00	1.22	4.50	0.58	4.25	0.96	4.67	0.58	3.78	1.20	4.50	0.84	4.50	0.71	4.50	1.00	4.07	0.98
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	

ตารางที่ 24 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	จพ.		มก.		มช.		มข.		มท.		มภ.		มม.		มบ.		มมส.		มร.		มทว.		มศก.		มอ.		มพช.		รวม	
	(N=11)		(N=5)		(N=4)		(N=9)		(N=4)		(N=8)		(N=6)		(N=5)		(N=5)		(N=8)		(N=13)		(N=8)		(N=7)		(N=6)		(N=99)	
แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
โทรทัศน์ (N=64)	3.40	0.89	4.20	0.84	3.50	0.71	3.50	0.58	3.50	0.58	2.75	1.71	3.60	1.14	4.00	0.82	4.00	0.00	4.20	0.45	3.17	0.83	3.20	0.84	3.33	2.08	3.75	1.26	3.53	0.98
	(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)	
วิทยุ (N=47)	3.50	0.58	3.40	1.14	4.00	0.00	3.67	0.58	3.00	0.00	2.67	2.08	2.00	1.00	4.00	1.00	4.00	0.00	4.00	0.71	2.71	1.11	2.33	0.58	1.00	0.00	3.25	0.96	3.15	1.08
	(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(น)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(น)		(นค)		(ป)		(ป)	
โบราณวัตถุ (N=45)	3.60	1.14	3.00	1.41	3.67	1.15	4.25	0.96	3.00	0.00	3.67	1.53	3.67	1.53	3.50	0.71	3.00	0.00	2.75	0.50	3.00	0.89	3.75	0.96	3.67	2.31	3.75	0.50	3.49	1.06
	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)	
โบราณสถาน (N=49)	3.80	0.84	3.00	1.41	4.00	1.00	4.00	1.00	3.00	0.00	3.67	1.53	3.75	1.26	3.00	1.00	3.00	0.00	3.20	0.84	3.50	0.55	4.00	1.00	5.00	0.00	3.75	0.50	3.63	0.91
	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(มค)		(ม)		(ม)	
ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ (N=57)	4.33	0.82	3.00	0.00	4.00	0.00	3.50	1.38	5.00	0.00	4.00	0.00	3.00	0.82	4.25	0.50	3.33	1.53	3.60	1.34	3.45	0.69	3.43	0.98	4.50	0.71	3.50	0.58	3.67	0.95
	(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(มค)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)	
ห้องสมุดคณะที่สังกัด (N=41)	4.25	0.71	3.75	1.50	4.00	0.00	3.83	1.47	5.00	0.00	4.00	0.00	2.75	0.50	3.33	0.58	4.00	1.73	3.75	1.04	2.00	0.00	2.00	0.00					3.71	1.12
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(มค)		(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(น)		(น)						(ม)	
หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (N=92)	4.00	1.00	3.40	0.55	4.50	0.58	3.57	1.81	4.50	0.58	4.43	0.79	3.33	1.03	3.80	0.84	4.20	1.30	4.38	0.74	4.31	0.63	3.86	0.00	4.67	0.52	4.67	0.52	4.12	0.95
	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(มค)		(มค)		(ม)	
หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น (N=71)	3.43	0.79	4.00	0.00	3.67	1.15	3.14	1.35	3.33	0.58	3.00	1.00	3.40	1.14	4.00	0.00	3.50	1.29	3.43	0.53	3.17	0.75	2.83	0.98	4.50	0.84	3.67	0.52	3.46	0.92
	(ป)		(ม)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(ป)	

ตารางที่ 24 การเข้าถึงประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ	มหาวิทาลัย		จพ.		มก.		มช.		มท.		มธ.		มม.		มป.		มมส.		มร.		มศว.		มสท.		มอ.		มทอ.		รวม			
	(N=11)		(N=5)		(N=4)		(N=9)		(N=4)		(N=8)		(N=6)		(N=5)		(N=5)		(N=8)		(N=13)		(N=8)		(N=7)		(N=6)		(N=99)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ศูนย์เอกสารประเทศไทย	3.50	0.55	3.25	1.50	4.00	0.00	3.00	1.41			4.00	0.00	3.50	2.12	3.50	0.71	2.00	1.41	4.00	0.00	3.00	0.00			3.00	1.41	1.00	0.00	3.19	1.10		
สถาบันวิทยบริการ	(ป)		(ป)		(ม)		(ป)				(ม)		(ป)		(ป)		(น)		(ม)		(ป)				(ป)		(นส)		(ป)			
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (N=26)																																
หอสมุดแห่งชาติ (N=51)	4.00	0.00	3.25	0.50	3.50	1.00	4.00	0.71	5.00	0.00	3.00	1.41	4.25	0.96	3.40	1.52	3.75	0.96	2.75	0.50	2.67	1.53	3.00	1.41	2.00	0.00	1.50	0.71	3.37	1.13		
	(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(มส)		(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(นส)		(ป)			
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (N=60)	4.00	0.82	3.75	0.50	3.50	1.00	4.00	0.71	4.50	0.71	3.67	1.37	4.25	0.96	4.00	1.00	3.60	1.14	3.50	0.71	3.25	0.50	4.00	0.00	4.00	1.73	2.50	2.12	3.80	0.95		
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(น)		(ป)		(ป)		(ม)		(ม)		(น)		(ม)			
หอจดหมายเหตุและห้องสมุด ธนาคารแห่งประเทศไทย (N=8)			3.50	0.71			4.00	0.00					2.00	0.00			2.00	0.00									1.00	0.00	2.50	1.07		
			(ป)				(ม)						(น)				(น)										(นส)		(น)			
ห้องสมุดสยามสมาคม (N=26)	4.00	0.82	4.00	0.00	3.50	0.71	4.00	0.00	3.00	0.00	3.50	0.71	2.50	0.71	4.00	0.00			3.33	0.58	1.50	0.71	3.33	1.15	2.50	2.12	1.00	0.00	3.19	1.10		
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(น)		(ม)				(ป)		(นส)		(ป)		(น)		(นส)		(ป)			
หอสมุดคำรพระราชานุญาต (N=26)	2.75	0.50	3.67	0.58	3.00	1.41	3.00	1.41					2.33	0.58	2.50	1.73	2.50	0.71	2.50	0.71	2.00	0.00	4.00	0.00	1.00	0.00	1.00	0.00	2.65	1.06		
	(ป)		(ม)		(ป)		(ป)						(น)		(น)		(น)		(น)		(น)		(ม)		(นส)		(นส)		(ป)			
กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร (N=21)	3.25	0.96	4.00	0.00	3.00	1.41	4.00	0.00					2.33	1.53	4.00	0.00	3.00	0.00			3.50	0.71	3.33	0.58	4.00	0.00	1.00	0.00	3.19	1.03		
	(ป)		(ม)		(ป)		(ม)						(น)		(ม)		(ป)				(ป)		(ป)		(ม)		(นส)		(ป)			
ราชบัณฑิตยสถาน (N=22)	3.50	1.00			3.50	0.71	3.50	0.71					3.00	0.00	2.00	0.00	4.00	0.00			3.33	0.58	3.20	0.84	3.00	0.00			1.00	0.00	3.18	0.85
	(ป)				(ป)		(ป)						(ป)		(น)		(น)				(ป)		(ป)		(ป)				(นส)		(ป)	

ตารางที่ 24 การใช้ประโยชน์จากสารสนเทศในแหล่งสารสนเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	จพ.		มก.		มช.		มข.		มท.		มธ.		มน.		มบ.		มมส.		มร.		มศว.		มศก.		มอ.		มพย.		รวม	
	(N=11)		(N=5)		(N=4)		(N=9)		(N=4)		(N=8)		(N=6)		(N=5)		(N=5)		(N=8)		(N=13)		(N=8)		(N=7)		(N=6)		(N=99)	
แหล่งสารสนเทศที่เป็นทางการ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
สถาบันพระปกเกล้า (N=5)	3.00	0.00	4.00	0.00					3.00	0.00	1.00	0.00															1.00	0.00	2.40	1.34
	(ป)		(ม)						(ป)		(นส)																(นส)		(น)	
สมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ฯ (N=22)	3.00	0.00			2.50	2.12	3.00	0.00	3.50	0.71			2.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	3.67	1.53	3.20	1.10					1.00	0.00	3.00	1.02
	(ป)				(น)		(ป)		(ป)				(น)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)						(นส)		(ป)	
อื่นๆ (N=4)	3.00	0.00	4.00	0.00	5.00	0.00					5.00	0.00																4.25	0.96	
	(ป)		(ม)		(มส)						(มส)																		(ม)	

สถาบันวิทยบริการ
วาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ข้อเสนอแนะ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนจำนวน 31 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารสนเทศและบริการสารสนเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะเป็น 3 ด้าน และในแต่ละด้านเรียงตามลำดับความถี่ของคำตอบได้ ดังนี้

3.2.1 ข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ควรประสานงานให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศผ่านระบบออนไลน์ได้ครบถ้วนทุกมหาวิทยาลัย และสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว (8 คน)
- ควรส่งเสริมและพัฒนาบริการยืม-คืนระหว่างห้องสมุด (6 คน) โดยเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการ (2 คน) ลดกฎระเบียบและขั้นตอนให้น้อยลง (2 คน) ระยะเวลาการยืมที่นานขึ้น (2 คน) เพิ่มประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้ยืม (1 คน) และจัดทำบัตรผู้ใช้ที่สามารถยืมคืนทรัพยากรสารสนเทศจากทุกมหาวิทยาลัยด้วยบัตรเดียว (1 คน)
- ควรมีความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในเรื่องการแลกเปลี่ยนหรือพิมพ์เผยแพร่รายชื่อทรัพยากรสารสนเทศของแต่ละมหาวิทยาลัยผลิตหรือมีไว้ครอบครอง เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทราบแหล่งสารสนเทศที่มีสารนิเทศตรงกับความต้องการโดยไม่ต้องเสียเวลา (3 คน)
- ภาควิชาประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัยควรร่วมมือกันผลิตวารสารวิชาการทางประวัติศาสตร์ เพื่อแลกเปลี่ยนกัน (1 คน)

3.2.2 ข้อเสนอแนะด้านแหล่งสารสนเทศ

- แหล่งสารสนเทศบางแหล่ง เช่น หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นต้น ควรมีเกณฑ์ในการสั่งปิดเอกสารอย่างรอบคอบและมีเหตุผล และลดขั้นตอนการให้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าใช้ค้นคว้าวิจัยได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น (3 คน)
- ห้องสมุดหรือศูนย์ข้อมูลในหน่วยงานราชการ ควรมีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรงและคอยให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้ (2 คน)

- ควรมีการเผยแพร่สารนิเทศเชิงวิชาการบนเว็บไซต์มากขึ้น โดยเฉพาะภาษาไทย (2 คน)
- หน่วยงานราชการควรมีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ดีและสามารถให้เข้าถึงสารนิเทศได้ และควรส่งเอกสารของตนให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เพราะสารนิเทศจากหน่วยงานราชการเป็นสิ่งที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ (1 คน)
- ควรลดขั้นตอนและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการใช้บริการอ่านเอกสารโบราณ เพื่อให้ค้นคว้าสารนิเทศได้อย่างรวดเร็ว (1 คน)
- ห้องสมุดและศูนย์ข้อมูลต่าง ๆ ควรจัดบริการช่วยสืบค้นสารนิเทศทั้งจากแหล่งสารนิเทศในประเทศและต่างประเทศ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย (1 คน)
- ควรจัดหาทรัพยากรสารนิเทศที่มีภาษาพื้นเมืองอื่น ๆ เช่น ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาพม่า เพิ่มขึ้น รวมทั้งเอกสารที่ได้รับการแปลมาแล้ว เพื่อให้ได้สารนิเทศจำนวนมากเพียงพอและตรงกับความต้องการ (1 คน)
- ควรจัดทำหรือจัดหางานวิจัยและวิทยานิพนธ์ให้อยู่ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม เพื่อสามารถสืบค้น ดูข้อมูล และดาวน์โหลดได้ (1 คน)
- ควรจัดหาเอกสารชั้นต้นที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยและเอเชีย เช่น เอกสารที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งอาจจัดหาในรูปแบบไมโครฟิล์มมาใช้ร่วมกัน (1 คน)
- การคัดทรัพยากรสารนิเทศออกจากห้องสมุด ควรดำเนินการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะทรัพยากรสารนิเทศบางเล่มยังคงมีประโยชน์ในการค้นคว้า (1 คน)
- แหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ควรจัดทำจดหมายข่าวหรือควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งในเรื่องทรัพยากรสารนิเทศใหม่ และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง (1 คน)

3.2.3 ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

- ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งชาติที่จัดเก็บสารนิเทศทางประวัติศาสตร์ สาขาต่าง ๆ และควรจัดทำเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัลผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อสืบค้นได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว และมีการตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูลเสมอ (1 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในด้านวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและศูนย์ข้อมูลทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศให้สอดคล้องกับการแสวงหาและการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และสำหรับการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานสารนิเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ 3 ข้อ คือ

1. อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา สืบค้นสารนิเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ
2. ปัญหาที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล
3. อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเองในระดับมาก

สำหรับวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยส่งแบบสอบถามให้กับอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 14 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 123 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 101 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวนทั้งสิ้น 100 ชุด คิดเป็น 81.30% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

สรุปและอภิปราย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากจำนวนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน พบว่า จำนวนมากที่สุด 13 คน (13.00%) เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รongลงมา จำนวน 11 คน (11.00%) เป็นอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และน้อยที่สุด จำนวน 4 คน (4.00%) เท่ากัน เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยทักษิณ (ตารางที่ 2)

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด (ตารางที่ 3) พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 69 คน (69.00%) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท รongลงมา จำนวน 27 คน (27.00%) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาเอก และจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (3.00%) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 11 แห่ง มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท

สำหรับประสบการณ์ในการสอน (ตารางที่ 4) พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุด 42 คน (42.00%) มีประสบการณ์ในการสอน 26 ปีขึ้นไป รongลงมา จำนวน 23 คน (23.00%) มีประสบการณ์ในการสอน 21 - 25 ปี และอาจารย์จำนวนน้อยที่สุด 5 คน (5.00%) มีประสบการณ์ในการสอน 11 - 15 ปี เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง มีประสบการณ์ในการสอน 26 ปีขึ้นไป อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง มีประสบการณ์ในการสอน 21 - 25 ปี และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย

ส่วนความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา (ตารางที่ 5) พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวนมากที่สุด 43 คน (43.00%) มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ไทย รongลงมา จำนวน 25 คน (25.00%) มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจำนวนน้อยที่สุด 8 คน (8.00%) เท่ากัน มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์เอเชียใต้ และประวัติศาสตร์สากล

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ไทย อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

สาขาประวัติศาสตร์ยุโรป ส่วนอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย

2. พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ

พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน จำนวน 96 คน (96.00%) รองลงมา จำนวน 80 คน (80.00%) เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด 46 คน (46.00%) มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการบริการทางวิชาการ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน และเพื่อการผลิตผลงานวิชาการ และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 6 แห่ง มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 6)

2.2 แหล่งสารนิเทศ

2.2.1 แหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

แหล่งสารนิเทศที่แสวงหาได้จำแนกเป็น 2 แหล่งใหญ่ คือ แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ 88 คน (88.00%) แสวงหาสารนิเทศจากการประชุม สัมมนา รองลงมา จำนวน 85 คน (85.00%) แสวงหาสารนิเทศจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง และจำนวนน้อยที่สุด 30 คน (30.00%) แสวงหาสารนิเทศจากบรรณารักษ์

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศจากการประชุม สัมมนา ได้แก่ มหาวิทยาลัย

รวมคำแห่ง (8 คน) และมหาวิทยาลัยพายัพ (6 คน) ส่วนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 12 แห่ง แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการแตกต่างกันไปแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยที่ พบว่า การประชุม สัมมนา เป็นแหล่งสารนิเทศที่อาจารย์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศ อาจเนื่องมาจากการประชุม สัมมนา ทำให้อาจารย์ได้รับความรู้ในสาขาที่ตนสนใจหรือมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เกิดมุมมองในการตีความประวัติศาสตร์ในแง่มุมอื่น ๆ เพิ่มเติมจากเดิมนอกจากนี้การเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ผู้เข้าร่วมจะได้รับเอกสารประกอบการประชุม สัมมนา ซึ่งมีการเผยแพร่ในวงจำกัด โดยภายในเอกสารประกอบด้วยบทความ งานวิจัยที่สำคัญ ซึ่งจะให้รายละเอียดอย่างชัดเจน และบางบทความอาจมีรายการอ้างอิง อันเป็นประโยชน์ในการแสวงหาสารนิเทศเพิ่มเติม อาจารย์ส่วนใหญ่จึงแสวงหาสารนิเทศจากการประชุม สัมมนา ผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่า ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stieg (1981) ที่พบว่า การประชุม สัมมนา เป็นแหล่งสารนิเทศที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในระดับน้อย

นอกจากนี้การที่ ผลการวิจัย พบว่า แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาประวัติศาสตร์จำนวนน้อยที่สุดแสวงหา คือ บรรณารักษ์ ปรากฏสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stieg (1981) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์ใช้วิธีสอบถามจากบรรณารักษ์น้อยที่สุด โดยให้เหตุผลว่า การที่นักวิชาการไม่ให้ความสำคัญกับบรรณารักษ์ในการแสวงหาสารนิเทศ เนื่องจากนักวิชาการไม่เชื่อถือในความสามารถของบรรณารักษ์ที่จะสนองตอบความต้องการสารนิเทศของนักวิชาการได้ และยังพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Delgadillo และ Lynch (1999) ที่พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์เห็นว่าไม่ได้รับคำตอบที่เป็นประโยชน์จากบรรณารักษ์ แต่สามารถใช้ประโยชน์จากความช่วยเหลือของนักเอกสารสนเทศ ภัณฑารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาได้ในระดับมาก

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 96 คน (96.00%) แสวงหาสารนิเทศ คือ หนังสือและตำรา รองลงมา จำนวน 94 คน (94.00%) แสวงหาสารนิเทศจากหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด และจำนวนน้อยที่สุด 5 คน (5.00%) แสวงหาสารนิเทศจากสถาบันพระปกเกล้า

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยทั้ง 14 แห่ง แสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละ

มหาวิทยาลัย โดยแหล่งสารนิเทศที่อาจารย์จำนวนมากที่สุดของแต่ละมหาวิทยาลัยแสวงหามีจำนวนตั้งแต่ 1 – 9 แหล่ง (ตารางที่ 8)

การที่ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา อาจเนื่องจากหนังสือและตำราเป็นแหล่งสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของตน แหล่งสารนิเทศดังกล่าวจึงเป็นแหล่งที่รวบรวมผลงานทางด้านประวัติศาสตร์ ที่เหมาะกับการค้นคว้าของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ (Delgadillo and Lynch 1999: 246) นอกจากนี้หนังสือและตำรายังเป็นแหล่งสารนิเทศที่รวบรวมความรู้ไว้อย่างกว้างขวาง อธิบายเนื้อหาอย่างละเอียด เป็นความคิดรวบยอด และสะดวกในการใช้ (จุพิศพงค์ จุฬารัตน์, สัมภาษณ์) ประกอบกับวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ ที่พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอน ซึ่งส่วนใหญ่ในการเรียนการสอนเป็นการให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์อย่างกว้างขวาง ไม่ได้เจาะจงไปในด้านใดด้านหนึ่งเท่ากับการทำวิจัยหรือผลิตผลงานวิชาการ ดังนั้นหนังสือและตำราจึงเป็นแหล่งสารนิเทศที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์ได้มากที่สุด (สุวิมล รุ่งเจริญ, สัมภาษณ์) ผลการวิจัยในส่วนนี้พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยด้านการใช้ประโยชน์จากแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ตารางที่ 24) ที่พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากหนังสือและตำราในระดับมากที่สุดด้วย

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่อาจารย์แสวงหารองลงมา คือ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด นั้น อาจเป็นเพราะหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัดอยู่ใกล้กับที่ทำงาน ซึ่งทำให้สะดวกในการไปใช้ เข้าถึงได้ง่าย ไม่เสียเวลาในการเดินทาง อีกทั้งหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยยังเป็นแหล่งรวบรวมสารนิเทศครอบคลุมทุกสาขาวิชา จึงสามารถตอบสนองความต้องการสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งในการปฏิบัติงานของอาจารย์ต้องใช้สารนิเทศหลายสาขาวิชามาประกอบกัน

ผลการวิจัยด้านแหล่งสารนิเทศที่พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา ปรากฏว่า สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่กำหนดว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา

ผลการวิจัยในส่วนนี้ยังพบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) ที่พบว่า รูปแบบที่นักวิจัยไทยศึกษาใช้และต้องการในระดับมาก คือ หนังสือและตำรา และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ที่พบว่า นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้

หนังสือและตำราในระดับมาก และผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบของหนังสือ รวมทั้งผลการวิจัยของ Stieg (1981) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์ชาวอเมริกันส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบหนังสือ

2.2.2 แหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 88 คน ได้ระบุแหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ จำนวนทั้งสิ้น 14 แหล่ง เป็นแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 1 แหล่ง คือ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว ส่วนอีก 13 แหล่ง เป็นแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ โดยผลการวิจัย พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุด 29 คน (32.95%) ระบุว่าใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัดเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ รองลงมา คือ หนังสือและตำรา จำนวน 17 คน (19.32%) และน้อยที่สุด จำนวน 1 คน (1.12%) เท่ากัน ได้แก่ จารึก จดหมายเหตุ วารสารวิชาการ หอสมุดแห่งชาติ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ใช้หนังสือและตำรา อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้เว็บไซต์ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัด ส่วนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง ระบุแหล่งสารนิเทศที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 9)

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด เป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศ อาจเนื่องจากหอสมุดกลางของแต่ละมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยของนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นหลัก อีกทั้งหอสมุดกลางเป็นแหล่งที่รวบรวมทรัพยากรสารนิเทศที่มีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา มีจำนวนหนังสือและวารสารมากกว่าห้องสมุดคณะหรือห้องสมุดประเภทอื่น ๆ รวมทั้งมีฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งเหมาะสำหรับการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ นอกจากนี้บางมหาวิทยาลัยไม่มีห้องสมุดคณะ อาจารย์ส่วนใหญ่จึงต้องใช้หอสมุดกลาง

2.2.3 เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศ

เกณฑ์ที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จำนวน 75 คน (75.00%) ใช้ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ คือ เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย รองลงมา คือ ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ จำนวน 71 คน (71.00%) และน้อยที่สุด คือ เสียค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นบริการให้เปล่า จำนวน 38 คน (38.00%)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้เกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ และเป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้เกณฑ์ เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้เกณฑ์ เป็นแหล่งที่เสียเวลาไม่มากในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 8 แห่ง ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 10)

การที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่พิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศโดยพิจารณาจากเป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย อาจเนื่องจากอาจารย์มีภาระงานรับผิดชอบหลายด้าน เช่น งานสอน งานวิจัย และงานบริหาร ดังนั้นอาจารย์จึงมีเวลาน้อยและไม่สามารถไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกลได้

2.3 วิธีการสืบค้นสารนิเทศ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 92 คน (92.00%) ระบุว่าสืบค้นสารนิเทศโดยใช้วิธีติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ รองลงมา จำนวน 86 คน (86.00%) ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ จำนวน 65 คน (65.00%) สืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) จำนวน 60 คน (60.00%) สืบค้นจากชั้นหนังสือ และน้อยที่สุด จำนวน 21 คน (21.00%) สืบค้นจากสารบัญญวสาร

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ ส่วนอีก 9 แห่ง ใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 11)

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศโดยใช้วิธีติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า แหล่งสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศ คือ หนังสือและตำรา (ตารางที่ 8) กล่าวคือ การแสวงหาสารนิเทศจากหนังสือและตำรา มีประโยชน์หลายประการ คือ นอกจากอาจารย์จะได้รับสารนิเทศที่มีรายละเอียดครบถ้วนและตรงกับความต้องการแล้ว อาจารย์ยังได้ทราบรายการเอกสารที่ผู้เขียนใช้ในการอ้างอิงด้วย ซึ่งเอกสารในรายการอ้างอิงตามปกติจะเป็นเอกสารที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องที่เขียนในหนังสือ อาจารย์จึงสามารถติดตามเอกสารที่เกี่ยวข้องในเนื้อหาที่อาจารย์สนใจได้มากขึ้น

ผลการวิจัยที่พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศโดยใช้วิธีติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stieg (1981) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการเอกสารจากบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิงในหนังสือหรือวารสารในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยในส่วนนี้พบว่าทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 1 ที่กำหนดว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ โดยส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ การสำรวจจากชั้นหนังสือ ซึ่งพบว่าเป็นวิธีที่อาจารย์ใช้อยู่ในลำดับรองลงมา ลำดับที่ 4

การที่ผลการวิจัยพบว่า การสำรวจจากชั้นหนังสือเป็นวิธีการสืบค้นที่อาจารย์ใช้เป็นอันดับรองลงมา อาจเนื่องจากการสำรวจจากชั้นหนังสือเป็นวิธีการสืบค้นที่ใช้เวลามากกว่าจะได้รับสารนิเทศที่ต้องการ ซึ่งอาจารย์อาจไม่มีเวลามากพอ เนื่องด้วยภาระงานประจำที่อาจารย์ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์การทำงาน และการค้นคว้าวิจัย ทำให้อาจารย์แต่ละคนมีความคุ้นเคยกับเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการปฏิบัติงานในหัวข้อที่อยู่ในความสนใจของตน ซึ่งอาจสะสมเป็นทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว และนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันความต้องการ นอกจากนี้ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้อาจารย์สามารถสืบค้นทรัพยากรสารนิเทศของห้องสมุดผ่านฐานข้อมูลรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) จากที่ทำงานได้ตลอดเวลา อาจารย์จึงได้รับความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ก็พบว่าวิธีการสำรวจจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) เป็นวิธีการสืบค้นที่อาจารย์ใช้มากกว่าการสำรวจจากชั้นหนังสือ (ตารางที่ 11)

รูปแบบของดรรรชนีและสาระสังเขป และบรรณานุกรมที่ใช้

สำหรับอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 57 คน เท่ากัน ที่ตอบว่าใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศจากดรรรชนีและสาระสังเขป และบรรณานุกรม เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบที่ใช้ ซึ่งจำแนกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบสิ่งพิมพ์ และรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า ในการสืบค้นจากดรรรชนีและสาระสังเขป (ตารางที่ 12) อาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 38 คน (66.67%) สืบค้นในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ ในขณะที่อาจารย์จำนวน 32 คน (56.14%) สืบค้นในรูปแบบสิ่งพิมพ์ เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 13 แห่ง ใช้ดรรรชนีและสาระสังเขปทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคามเพียงแห่งเดียวที่ใช้เฉพาะรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศจากดรรรชนีและสาระสังเขปในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ อาจเนื่องจากในปัจจุบันมหาวิทยาลัยบอกรับฐานข้อมูลดรรรชนีและสาระสังเขปในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์มาให้บริการเพิ่มมากขึ้น และครอบคลุมสาขาวิชาที่หลากหลาย ซึ่งการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลออนไลน์มีความสะดวกรวดเร็วกว่าสามารถดูสาระสังเขปได้ทันที และการสืบค้นยังสามารถทำได้จากที่ทำงาน ดังนั้นอาจารย์จึงใช้รูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่าสิ่งพิมพ์

สำหรับการสืบค้นจากบรรณานุกรม (ตารางที่ 13) พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 36 คน (63.16%) สืบค้นในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ในขณะที่อาจารย์จำนวน 28 คน (49.12%) สืบค้นในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง ใช้บรรณานุกรมทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนอีก 2 แห่งใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพียงรูปแบบเดียว ได้แก่ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้นบรรณานุกรมในรูปแบบสิ่งพิมพ์ อาจเนื่องจากบรรณานุกรมทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งรวบรวมทรัพยากรสารนิเทศเฉพาะด้านมีการผลิตในรูปแบบสิ่งพิมพ์มากกว่าฐานข้อมูลออนไลน์ และจากการสำรวจฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดโดยผู้วิจัย พบว่า แทบไม่ปรากฏฐานข้อมูลออนไลน์บรรณานุกรมทางด้านประวัติศาสตร์หรือในด้านที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ฐานข้อมูลในห้องสมุดจัดหา

เป็นฐานข้อมูลดรชนี้และสาระสังเขปและเอกสารฉบับเต็ม ดังนั้นอาจารย์จึงสำรวจจากบรรณานุกรมในรูปแบบสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่

2.4 เนื้อหาสารนิเทศ

เนื้อหาสารนิเทศ ได้จำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ และเนื้อหาอื่น ๆ ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

2.4.1 เนื้อหาสารนิเทศด้านประวัติศาสตร์

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 73 คน (73.00%) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ไทย รองลงมา คือ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 66 คน (66.00%) และน้อยที่สุด คือ ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และหมู่เกาะในภาคพื้นแปซิฟิก จำนวน 7 คน (7.00%)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ไทย อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประวัติศาสตร์ไทย ส่วนอีก 4 แห่ง อาจารย์แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 14)

การที่ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ไทย และรองลงมา คือ ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คือ อาจารย์จำนวนมากที่สุด 43 คน มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ไทย รองลงมา จำนวน 25 คน มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามีผลต่อเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ที่อาจารย์แสวงหา คือ อาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาประวัติศาสตร์ใด ก็ย่อมแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญนั้น ๆ เป็นหลัก

2.4.2 เนื้อหาอื่น ๆ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 89 คน (89.00%) แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จำนวน 80 คน (80.00%) และน้อยที่สุด คือ จิตวิทยา จำนวน 7 คน (7.00%)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสังคมและวัฒนธรรม อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง และสังคมและวัฒนธรรม ส่วนอีก 5 แห่ง อาจารย์แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาอื่น ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 15)

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะการศึกษาดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ สังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการสอน การวิจัย และการผลิตผลงานวิชาการอื่น ๆ ทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นการตีความโดยเชื่อมโยงหลักฐานทางประวัติศาสตร์กับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในช่วงสมัยนั้น ๆ เพื่อเชื่อมโยงให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกัน (จุพิศพงศ์ จุฬารัตน์, สัมภาษณ์) อย่างไรก็ตาม อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ก็แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจด้วย (ปิยนดา บุนนาค, สัมภาษณ์)

ผลการวิจัยในด้านเนื้อหาอื่น ๆ ที่พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม ยังพบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) ที่พบว่า นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้สารนิเทศที่มีเนื้อหาสังคมไทยในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ที่พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาใช้และต้องการเนื้อหาด้านความเป็นอยู่และประเพณีในระดับมาก

2.5 ภาษาของสารนิเทศที่แสวงหา

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 96 คน (96.00%) เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ ภาษาฝรั่งเศส จำนวน 10 คน (10.00%) และน้อยที่สุด คือ ภาษาเขมร จำนวน 1 คน (1.00%)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 10 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และอาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาอังกฤษ ส่วนอีก 2 แห่ง อาจารย์จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศที่เป็นภาษาไทย (ตารางที่ 16)

ผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่า ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญชฎิ พิศาลพงศ์ (2536) และ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ซึ่งพบว่า นักวิจัยสาขาไทยศึกษาและด้านนาคติศึกษาใช้สารนิเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก และผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) ที่พบว่า นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษใช้เอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด การที่ผลการวิจัยปรากฏแตกต่างกันเช่นนี้อาจเนื่องจากลักษณะสาขาวิชาของนักวิจัยเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกใช้สารนิเทศในภาษาต่าง ๆ กล่าวคือ สำหรับนักวิจัยไทยศึกษาและนักวิจัยด้านนาคติศึกษา มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในประเทศไทย เอกสารส่วนใหญ่จึงบันทึกเป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ สำหรับผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) ซึ่งพบว่า นักประวัติศาสตร์อังกฤษใช้เอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ เพราะเอกสารด้านประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ถูกบันทึกด้วยภาษาประจำชาติของตน ส่วนภาษาของสารนิเทศที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนแสวงหาเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเท่ากัน อาจเนื่องจากความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของอาจารย์มีทั้งประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย จึงใช้เอกสารทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะประวัติศาสตร์บางภูมิภาคบางประเทศ เช่น ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น อาจใช้เอกสารเป็นภาษานั้น ๆ ได้ด้วย ประกอบกับเอกสารทางประวัติศาสตร์ของต่างประเทศส่วนใหญ่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ อาจารย์จึงใช้สารนิเทศทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เท่ากัน

2.6 อายุของสารนิเทศที่แสวงหา

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ จำนวน 81 คน (81.00%) แสวงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี รองลงมา คือ 26 - 50 ปี จำนวน 54 คน (54.00%) และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 201 ปี ขึ้นไป จำนวน 33 คน (33.00%)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 11 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่มีอายุอยู่ในช่วง 1 - 25 ปี อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แสวงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี และ 26 - 50 ปี และ

อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แสงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 51 - 100 ปี 101 - 150 ปี และ 151 - 200 ปี (ตารางที่ 17)

จากผลการวิจัยที่พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี ปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) ซึ่งพบว่า นักวิจัยสาขาไทยศึกษาใช้สารนิเทศที่ผลิตในปีปัจจุบัน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ที่พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาใช้สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผลการวิจัยของ Jones, Chapman และ Woods (1972) พบว่า อายุของทรัพยากรสารนิเทศที่ใช้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและเรื่องที่ต้องการศึกษา

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่แสงหาสารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี อาจเนื่องจากการศึกษาหลักฐานขั้นต้นเป็นเพียงการให้ข้อมูลดิบ ซึ่งต้องอาศัยการตีความ ดังนั้นอาจารย์จึงต้องใช้สารนิเทศที่อยู่ในช่วงอายุ 1 - 25 ปี เพื่อที่จะได้ทราบแนวความคิดใหม่ ๆ ในการตีความหมายของหลักฐานเดิมได้ นอกจากนั้นประวัติศาสตร์เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อมูลใหม่ที่ค้นพบได้ตลอดเวลา ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม (ปิยนาก บุนนาค, สัมภาษณ์) ประกอบกับในช่วงอายุดังกล่าว มีการผลิตผลงานด้านประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ คือ การใช้ทฤษฎีในสาขาอื่น ๆ เช่น การแพทย์ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ มาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์มากขึ้นกว่าแต่เดิม ซึ่งสารนิเทศที่ได้จากผลงานเช่นนี้จะทำให้อาจารย์สามารถมองประวัติศาสตร์ได้รอบด้านมากขึ้นกว่าเดิม (จุพิศพงศ์ จุฬารัตน์, สัมภาษณ์)

2.7 ปัญหาในการแสงหาสารนิเทศ

ปัญหาในการแสงหาสารนิเทศได้จำแนกออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ปรากฏว่า จำนวนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ที่ตอบปัญหาในแต่ละด้าน มีดังนี้ ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ มีอาจารย์ตอบจำนวน 100 คน ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ มีอาจารย์ตอบจำนวน 82 คน ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ มีอาจารย์ตอบจำนวน 81 คน และปัญหาด้านอื่น ๆ มีอาจารย์ตอบจำนวน 80 คน เมื่อจำแนกรายละเอียดของปัญหาในการแสงหาสารนิเทศแต่ละด้าน มีดังนี้

2.7.1 ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ จำนวน 77 คน (77.00%) ประสบปัญหาไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล รองลงมา จำนวน 59 คน (59.00%) ประสบปัญหาไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแหล่งได้ เนื่องจากมีการเผยแพร่ในวงจำกัด เช่น

เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา เป็นต้น และจำนวนน้อยที่สุด 9 คน (9.00%) ประสบปัญหา ผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษา

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ประสบปัญหาไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ประสบปัญหาไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแห่งได้ เนื่องจากมีการเผยแพร่ในวงจำกัดฯ ส่วนอีก 3 แห่ง อาจารย์ประสบปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 18)

ผลการวิจัยของปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่กำหนดว่า ปัญหาที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล ผลการวิจัยในส่วนนี้ยังพบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stieg (1981) ซึ่งพบว่า ปัญหาที่นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบ คือ อยู่ห่างจากห้องสมุดที่ต้องการใช้สารนิเทศ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (2536) ซึ่งพบว่า ปัญหาความไม่สะดวกในการไปใช้ห้องสมุดและศูนย์เอกสารอื่น ๆ ของนักวิจัยสาขาไทยศึกษาเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

การที่ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล อาจเนื่องจากอาจารย์มีภาระงานมาก ดังนั้นจึงมักจะแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่ใกล้กับที่ทำงาน เช่น หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของแหล่งสารนิเทศที่เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ที่พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัดเป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาสารนิเทศ

2.7.2 ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ

จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 81 คน ที่ประสบปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 63 คน (77.78%) ประสบปัญหาไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ รองลงมา จำนวน 38 คน (46.91%) ประสบปัญหาไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ เช่น วรรณคดีและสาระสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น และน้อยที่สุด จำนวน 11 คน (13.58%) ประสบปัญหาไม่ทราบวิธีสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความฯ และไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่งประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ และไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ของห้องสมุด เนื่องจากไม่มีการจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ หรือสำเนาสารบัญวารสารอย่างต่อเนื่อง และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง ประสบปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารสนเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 19)

การที่ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ อาจเนื่องจากเอกสารอ้างอิงในหนังสือแต่ละเล่มหรือแต่ละบทความมีจำนวนมากและหลากหลาย ห้องสมุดอาจไม่ได้จัดหาทรัพยากรสารสนเทศโดยพิจารณาจากส่วนนี้ ประกอบกับทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิตในต่างประเทศมีราคาค่อนข้างสูง ในขณะที่งบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีจำนวนค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถบอกรับหนังสือหรือวารสารได้ครบถ้วนทุกรายการ

2.7.3 ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ

จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 82 คน ที่ประสบปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 73 คน (89.02%) ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย รองลงมา คือ เนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ จำนวน 50 คน (60.98%) และน้อยที่สุด จำนวน 17 คน (20.73%) ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับมีความคลุมเครือ ต้องอาศัยการตีความ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย ส่วนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง ประสบปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 20)

ผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา ปัญญาวงศ์ (2538) ที่พบว่า ปัญหาที่นักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาประสบในระดับมาก คือ สารนิเทศมีจำนวนน้อย

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย อาจเป็นเพราะหัวข้อทางประวัติศาสตร์บางหัวข้อเป็นการศึกษาเรื่องในอดีต เช่น ประวัติศาสตร์สุโขทัยในสมัยเริ่มตั้งอาณาจักร เป็นต้น ซึ่งบางครั้งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ประกอบการศึกษาอาจสูญหาย ชำรุด หรือบิดเบือนไปจากเดิม ทำให้สารนิเทศที่มีเนื้อหาดังกล่าวอาจมีจำนวนน้อย หรือให้สารนิเทศไม่เพียงพอครบถ้วน นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะในการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ต้องอาศัยสารนิเทศจำนวนมากเพียงพอที่จะสามารถนำไปใช้สนับสนุนแนวคิดใหม่ ๆ หรือนำเสนอข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งบางครั้งเรื่องที่อาจารย์สนใจศึกษาอาจยังไม่มีผู้ใดศึกษาอย่างกว้างขวาง ทำให้เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อยได้

2.7.4 ปัญหาด้านอื่น ๆ

จากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 80 คน ที่ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ จำนวน 56 คน (70.00%) ประสบปัญหาเสียเวลามาก กว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ รองลงมา คือ สารนิเทศที่ได้รับไม่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ จำนวน 33 คน (41.25%) และอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์น้อยที่สุด จำนวน 10 คน (12.50%) ประสบปัญหาสารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่ถูกบันทึกด้วยภาษาโบราณ ทำให้เข้าใจยาก

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เสียเวลามาก กว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ อาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ประสบปัญหาสารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ และอาจารย์จำนวนมากที่สุดของมหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 21)

การที่ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเสียเวลามาก กว่าจะได้สารนิเทศที่ต้องการ อาจเป็นเพราะอาจารย์จำเป็นต้องใช้สารนิเทศที่ครอบคลุมหลายสาขาวิชา ดังนั้นอาจารย์จึงจำเป็นต้องแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศหลายแหล่ง จึงเสียเวลาในการสืบค้นว่าแหล่งสารนิเทศใดมีสารนิเทศที่ต้องการ และเสียเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งสารนิเทศที่มีสารนิเทศนั้น นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์ต้องใช้เวลาในการ

พิจารณาก่อนการขอรายการที่เกี่ยวข้องค่อนข้างมาก เพื่อให้ได้สารนิเทศที่มีตรงกับความต้องการ และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุดมาตอบสนองความต้องการของตน อาจารย์ส่วนใหญ่จึงประสบปัญหานี้

3. การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา และข้อเสนอแนะ

3.1 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหาได้จำแนกแหล่งสารนิเทศออกเป็น 2 แหล่งใหญ่ คือ แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับมาก (3.57) และแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง (3.42)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับมาก และแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ และเป็นทางการในระดับปานกลางทั้งสองแหล่ง อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการในระดับมาก และแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศทั้งสองแหล่งในระดับมากเหมือนกัน (ตารางที่ 22)

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์จากแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง ปรากฏผลดังนี้

แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมาก มี 2 แหล่ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (4.26) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.20) ในระดับปานกลาง มี 10 แหล่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การประชุม สัมมนา (3.50)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งใช้ประโยชน์จากแหล่งสารนิเทศในระดับที่แตกต่างกันไป ดังนี้ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ

ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย และอาจารย์ของมหาวิทยาลัย 1 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับปานกลาง

สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด 3 อันดับแรก ของแต่ละมหาวิทยาลัย มีดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.27 และ 4.00) ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.13 และ 3.71) และการศึกษาดูงาน (4.00 และ 3.67)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.25) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา (4.00 เท่ากัน) และการศึกษาดูงาน (3.60)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (5.00) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.50) และการประชุม สัมมนา (4.00)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.50) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.22) และการศึกษาดูงาน (4.00)

มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้แก่ ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.50) การประชุม สัมมนา (4.25) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (4.00 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.75) ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.33) และบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (4.00)

มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.40) ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว (4.00) และการประชุม สัมมนา (3.60)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (5.00) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.50) เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น บรรณารักษ์ และทรัพยากรสารสนเทศของเพื่อนร่วมงาน (4.00 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (4.40) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.33) และบรรณารักษ์ และทรัพยากรสารสนเทศของเพื่อนร่วมงาน (3.50)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (4.29) ทรัพยากรสารสนเทศของเพื่อนร่วมงาน (4.00) และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (3.88)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (4.80) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.29) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ และการศึกษาดูงาน (4.00 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (4.00) ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (3.80) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น และบรรณารักษ์ (3.50 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (4.20) บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ อาจารย์/นักวิจัยชาวต่างประเทศ ทรัพยากรสารสนเทศของเพื่อนร่วมงาน (4.00 เท่ากัน) บรรณารักษ์ และทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว (3.67 เท่ากัน) (ตารางที่ 23)

เมื่อพิจารณาแหล่งสารสนเทศที่ไม่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของแต่ละมหาวิทยาลัยใช้ประโยชน์ สูงสุด 3 อันดับแรก พบว่า มีแหล่งสารสนเทศ 2 แหล่งที่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยทั้ง 14 แห่งใช้ประโยชน์เหมือนกัน คือ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเอง

จากผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเองในระดับมาก พบว่าสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ระบุว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเองในระดับมาก

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากแหล่งสารสนเทศทั้งสองเกิดจากการสังสรรค์และสะสมด้วยตนเองของอาจารย์ กล่าวคือ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัวเกิดจากการสะสมด้วย

วิธีต่าง ๆ ทั้งการซื้อ การผลิตเอง หรือได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งทรัพยากรสารนิเทศดังกล่าวย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้และความเชี่ยวชาญของอาจารย์ทำให้ตอบสนองความต้องการของอาจารย์ได้มากและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา สำหรับความรู้และประสบการณ์ของตนเอง เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์และความรู้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งการสั่งสมดังกล่าวเกิดจากการศึกษา การค้นคว้า การปฏิบัติงาน และการทำวิจัย ในสาขาที่อาจารย์มีความเชี่ยวชาญ ความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์แต่ละคนจึงมีความลึกซึ้งและพร้อมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ทุกด้าน แหล่งสารนิเทศทั้งสองจึงเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์มาก

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในระดับมากที่สุด มี 1 แหล่ง คือ หนังสือและตำรา (4.62) ในระดับมาก มี 18 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วารสารวิชาการ (4.30) วิทยานิพนธ์ (4.20) และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.12) ในระดับปานกลาง มี 21 แหล่ง โดยแหล่งสารนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า และ สไลด์ (3.50 เท่ากัน)

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งใช้ประโยชน์จากแหล่งสารนิเทศในระดับที่แตกต่างกันไปดังนี้ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ 4 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ 3 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก และระดับปานกลาง อาจารย์ของมหาวิทยาลัย 1 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย

สำหรับแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด 3 อันดับแรก ของแต่ละมหาวิทยาลัย มีดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.40) วิทยานิพนธ์ ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ (4.33 เท่ากัน) และ ห้องสมุดคณะที่สังกัด (4.25)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา (4.50) หนังสือและตำรา หนังสือพิมพ์ (4.40 เท่ากัน) และรายงานการวิจัย (4.25)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ เว็บไซต์ (4.67) พงศาวดาร หนังสือและตำรา รายงานการวิจัย กฤตภาค หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.50 เท่ากัน) จดหมายเหตุ วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา และวิทยานิพนธ์ (4.25 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.63) แผนที่ (4.29) ไมโครฟิล์ม/ ไมโครพีช และโบราณวัตถุ (4.25 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้แก่ รายงานการวิจัย หอสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์ หอสมุดคณะที่สังกัด หอสมุดแห่งชาติ (5.00 เท่ากัน) หนังสือและตำรา (4.75) เอกสารข้อมูล ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า วิทยานิพนธ์ กฤตภาค หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (4.50 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ ทำเนียบนาม (5.00) ตำนาน (4.67) และหนังสือ และตำรา (4.60)

มหาวิทยาลัยยเรศวร ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.33) หอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (4.25 เท่ากัน) วารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา และ วิทยานิพนธ์ (4.17 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.80) หนังสือพิมพ์ รายงานการวิจัย แผนที่ เว็บไซต์ (4.50 เท่ากัน) และวารสารวิชาการ (4.40)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้แก่ รายงานการวิจัย (4.75) วิทยานิพนธ์ (4.60) ตำนาน และหนังสือและตำรา (4.50 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.88) เว็บไซต์ (4.67) และแผ่น ซีดีรอม (4.50)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.54) หอสมุดกลาง ของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.31) และวารสารวิชาการ (4.23)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ หนังสือและตำรา (4.86) วารสารวิชาการ (4.57) และ เว็บไซต์ (4.50)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่ พจนานุกรม โบราณสถาน (5.00 เท่ากัน) หนังสือและตำรา (4.83) แผ่นซีดีรอม และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.67 เท่ากัน)

มหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ ทำเนียบนาม (5.00) วารสารวิชาการ (4.83) หนังสือและตำรา เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด (4.67 เท่ากัน) (ตารางที่ 24)

เมื่อพิจารณาแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ของแต่ละมหาวิทยาลัยใช้ประโยชน์สูงสุด 3 อันดับแรก พบว่า มีแหล่งสารนิเทศ 1 แหล่ง ที่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยทั้ง 14 แห่ง ใช้ประโยชน์เหมือนกัน คือ หนังสือและตำรา

การที่ผลการวิจัยในส่วนนี้พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากหนังสือและตำราในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากหนังสือและตำราเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลกว้างขวางครอบคลุมเนื้อหาละเอียดและค่อนข้างครบถ้วนในแต่ละเรื่อง ซึ่งเหมาะสำหรับการให้ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องที่ต้องการศึกษา ก่อนที่จะค้นคว้าจากแหล่งอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลเฉพาะด้านมากกว่า อีกทั้งสารนิเทศที่ได้จากหนังสือและตำรายังผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาขั้นตอนหนึ่งแล้ว ซึ่งค่อนข้างให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในระดับหนึ่ง และบางครั้งอาจให้คำถามแก่อาจารย์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปด้วย และนอกจากนี้ยังเป็นแหล่งซีดีไปย้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้จากรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมของหนังสือดังปรากฏในผลการวิจัยด้านวิธีการสืบค้นที่พบว่าอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้นสารนิเทศโดยติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ

3.2 ข้อเสนอแนะ

อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 31 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานสารนิเทศที่เกี่ยวข้อง โดยข้อเสนอแนะที่มีอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์เสนอตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีดังนี้

ด้านความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ควรประสานงานให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นทรัพยากรสารนิเทศผ่านระบบออนไลน์ได้ครบถ้วนทุกมหาวิทยาลัย และสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว (8 คน)

- ควรส่งเสริมและพัฒนาบริการยืม-คืนระหว่างห้องสมุด (6 คน) โดยเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการ (2 คน) ลดกฎระเบียบและขั้นตอนให้น้อยลง (2 คน) ระยะเวลาการยืมที่นานขึ้น (2 คน) เพิ่มประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้อืม (1 คน) และจัดทำบัตรผู้ใช้ที่สามารถยืมคืนทรัพยากรสารสนเทศจากทุกมหาวิทยาลัยด้วยบัตรเดียว (1 คน)
- ควรมีความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในเรื่องการแลกเปลี่ยนหรือพิมพ์เผยแพร่รายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่แต่ละมหาวิทยาลัยผลิตหรือมีไว้ครอบครอง เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทราบแหล่งสารสนเทศที่มีสารสนเทศตรงกับความต้องการโดยไม่ต้องเสียเวลา (3 คน)

ด้านแหล่งสารสนเทศ ได้แก่

- แหล่งสารสนเทศบางแหล่ง เช่น หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นต้น ควรมีเกณฑ์ในการสั่งปิดเอกสารอย่างรอบคอบและมีเหตุผล และลดขั้นตอนการให้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าใช้ค้นคว้าวิจัยได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น (3 คน)
- ห้องสมุดหรือศูนย์ข้อมูลในหน่วยงานราชการ ควรมีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรงและคอยให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้ (2 คน)
- ควรมีการเผยแพร่สารสนเทศเชิงวิชาการบนเว็บไซต์มากขึ้น โดยเฉพาะภาษาไทย (2 คน)

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ 3 ข้อ คือ 1) อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากหนังสือและตำรา สืบค้นสารสนเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือ และติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ 2) ปัญหาที่อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ประสบ คือ ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารสนเทศที่อยู่ไกล และ 3) อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว และความรู้และประสบการณ์ของตนเองในระดับมาก สามารถสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2 ข้อ คือ ข้อ 2 และ ข้อ 3 ส่วนสมมติฐาน ข้อ 1 พบว่า มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ การสืบค้นสารสนเทศโดยสำรวจจากชั้นหนังสือ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเป็นวิธีการที่อาจารย์ใช้อยู่ในลำดับที่ 4

ข้อเสนอแนะและประยุกต์ผลงานวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและศูนย์ข้อมูลทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและบริการสารสนเทศให้สอดคล้องกับการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และสำหรับการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารสนเทศและบริการสารสนเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองการใช้สารสนเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะของมหาวิทยาลัย

1. หอสมุดกลาง ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้ครอบคลุมเนื้อหาประวัติศาสตร์ด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงเนื้อหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เนื้อหาด้านสังคมและวัฒนธรรม และการเมืองการปกครอง เป็นต้น ส่วนห้องสมุดคณะควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาในเชิงลึก เพื่อให้อาจารย์สามารถเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาครบถ้วนทั้งในด้านภาพรวม และในเรื่องเฉพาะ สำหรับการค้นคว้าได้มากขึ้น
2. ห้องสมุดควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบของหนังสือและตำราวารสารวิชาการทางประวัติศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น และในการจัดหาห้องสมุดควรพิจารณารายชื่อจากรายการอ้างอิงทำหนังสือหรือทำบทความด้วย โดยอาจขอความร่วมมือจากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ช่วยคัดเลือก เพื่อให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์
3. สำหรับเอกสารที่มีการเผยแพร่ในวงจำกัด เช่น เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา ซึ่งเป็นเอกสารที่อาจารย์ใช้มาก ห้องสมุดควรติดตามการจัดประชุมต่าง ๆ เพื่อสั่งซื้อเอกสารประกอบการประชุมหรือขอทำสำเนามาให้บริการ และประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ได้ทราบทั่วกัน
4. สำหรับทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัวของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ห้องสมุดคณะควรขอความร่วมมืออาจารย์ในการรวบรวมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่อาจารย์มี แล้วจัดทำเป็นรายการบรรณานุกรมไว้ที่ห้องสมุดในกรณีที่มีอาจารย์บางคนประสงค์จะคืนคว่า ห้องสมุดอาจขอถ่ายสำเนาเอกสารจากอาจารย์ที่มีเอกสารนั้นได้

5. ห้องสมุดควรบอกรับฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขป และบรรณานุกรม ที่ครอบคลุมเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น โดยอาจสอบถามจากอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

6. ในการคัดเลือกหนังสือด้านประวัติศาสตร์ออก ห้องสมุดควรให้อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์มีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย เนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศในด้านประวัติศาสตร์มีคุณค่าตลอดทุกช่วงอายุ

7. ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ได้ทราบรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดหาเข้ามาใหม่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด

8. ในกรณีที่ภาควิชาประวัติศาสตร์มีห้องสมุดภาควิชา ห้องสมุดคณะควรขอความร่วมมือจากภาควิชาประวัติศาสตร์ ในการเชื่อมโยงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดภาควิชา ให้สามารถเผยแพร่และสืบค้นผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุดได้

9. ห้องสมุดควรรวบรวมแหล่งสารสนเทศทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และเผยแพร่ให้อาจารย์ทราบ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการแสวงหาสารสนเทศ โดยอาจจัดทำในรูปสิ่งพิมพ์หรือเผยแพร่บนเว็บไซต์ของห้องสมุด

ข้อเสนอแนะในการสร้างความร่วมมือ

1. หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะควรสร้างความร่วมมือกับห้องสมุดในหน่วยงานราชการ และศูนย์สารสนเทศด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อื่น ๆ ในด้านการยืมระหว่างห้องสมุด โดยจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการขอทำสำเนาเอกสารเพื่ออำนวยความสะดวกแก่อาจารย์และนักวิจัยในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ร่วมกัน

2. หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะควรร่วมมือกับห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่าง ๆ ในการจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาหรือผลิตขึ้นใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ระหว่างกัน เพื่อให้ผู้ใช้สามารถติดตามรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบันการศึกษาประเภทอื่น ๆ เช่น สถาบันราชภัฏ โรงเรียน เป็นต้น

2. ควรศึกษาพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ทั้ง
ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ไกรยุทธ ธีรตาคีนันท์. "มาเป็นนักวิชาการกันเถอะ." **สารสภาคณาจารย์** 13, 4 (2527): 164-183.

ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์. "การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาไทยศึกษาในกรุงเทพมหานคร." **วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 2536.

จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์. อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2547.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ. **ปรัชญาประวัติศาสตร์**. บทกล่าวนำ กรุงเทพฯ: สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 2518.

ประภาวดี สืบสนธิ์. "พฤติกรรมสารนิเทศ." **ชมรมนิสิตวิชาบรรณารักษศาสตร์** 9 (2532): 24-40.

ปรีชา สุขนธมาน และคณะ. "พัฒนาคนด้วยการศึกษา." **วารสารวิชาการ** 5, 3 (2545): 2-11.

ปิยนาด บุญนาค. อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2546 และ 8 เมษายน 2547.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.

พิมพ์วิภา เปรอมสมิทธิ์. "การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการแสวงหาสารนิเทศในประเทศไทย." ใน **รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาครั้งที่ 8 กลยุทธ์การแสวงหาสารนิเทศ: ศาสตร์และศิลป์**. 7-22. [กรุงเทพฯ]: สถาบันวิทยบริการ จุฬาฯ: ทบวง, 2533.

วีณา เอี่ยมประไพ. **หลักฐานทางประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2535.

วัลลภา ปัญญาวงศ์. "การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาด้านนาฏศิลป์ศึกษา." **วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 2538.

สังัด อุทรานันท์. "หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย." **ศึกษาศาสตร์สาร** 6, 2 (2520): 43-48.

สืบแสง พรหมบุญ. "สถานะของวิชาการประวัติศาสตร์ในประเทศไทย." ใน **สถานะของวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน: เอกสารสัมมนาประวัติศาสตร์**, 17-44. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

สุวิมล รุ่งเจริญ. อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2547.

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. "วิชาประวัติศาสตร์กับสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์." **สยามสาร** 3, 41 (2539): 51-68.

ภาษาอังกฤษ

Bates, Marcia. "The Design of Browsing and Berrypicking Techniques for the Online Search Interface." **Online Review** 13, 5 (1989): 407-424.

Bernal, J.D. "The Supply of Information to the Scientists: Some Problems of the Present Day." **Journal of Documentation** 13, 5 (1975): 195-208.

Budd, John M. "Information Seeking in Theory and Practice: Rethinking Public Services in Libraries." **Reference & User Service Quarterly** 40, 3 (2001): 256-263.

Butcher, Helen. **Meeting Managers' Information Needs**. London: Aslib, 1998.

Carr, E.H. **What's History?** London: Penguin Books, 1961.

Chen, Ching-chih and Herson, Peter. **Information Seeking: Assessing and Anticipating User Needs**. New York: Neal-Schuman Publishers, 1982.

De Tiratel, Susana Romanos. "Accessing Information Use by Humanists and Social Scientists: a Study at the Universidad De Buenos Aires, Argentina." **Journal of Academic Librarianship** 26, 5 (2000): 346-354.

Delgadillo, Roberto and Lynch, Beverly P. "Future Historians: Their Quest for Information." **College & Research Libraries** 60, 3 (1999): 245-259.

Dervin, B., and Nilan, M. "Information Needs and Uses." **Annual Review of Information Science and Technology** 21 (1986): 3-33.

Ellis, Dabid; Cox, Deborah; and Hall, Katherine. "A Comparison of the Information-Seeking Patterns of Researchers in the Physical and Social Sciences." **Journal of Documentation** 49, 4 (1993): 356-369.

Hart, Richard L. "Information Gathering among the Faculty of a Comprehensive College: Formality and Globality." **The Journal of Academic Librarianship** 23 (1997): 21-27.

Hart, Richard L. "The Relationships between Work Roles and Information Gathering of the Faculty at SUNY, College at Fredonia." **Library & Information Science Research** 20, 2 (1998): 163-185.

- Jones, Clyve; Chapman, Michael; and Woods, Pamela Carr. "The Characteristics of the Literature Use by Historians." *Journal Librarianship* 4 (1972): 137-156.
- Kaye, David. "Sources of Information, Formal and Informal." *Library Management* 16, 5 (1995): 16-19.
- Krikelas, I. "Information Seeking Behavior: Patterns and Concepts." *Drexel Library Quarterly* 19, 2 (1983): 5-20.
- Kuhlthau, C.C. *Seeking Meaning: A Process Approach to Library and Information Services*. Norwood, NJ: Ablex Pub., 1992.
- Majid, Shaheen and Kassim, Gava Mugeraa. "Information-Seeking Behaviour of International Islamic University Malaysia Law Faculty Members." *Malaysian Journal of Library & Information Science* 5, 2 (2000): 1-17.
- Paisley, W., and Hardy, A. *Information and Work: Research on the Improvement of Practitioner Information Systems*. Stanford, C.A.: Stanford University, Institute for Communication Research, 1980.
- Skelton, Barbara. "Scientists and Social Scientists as Information Users: a Comparison of Results of Science User Studies with the Investigation into Information Requirements of the Social Sciences." *Journal of Librarianship* 5, 2 (1973): 138-156.
- Stieg, Margaret F. "The Information Needs of Historians." *College & Research Libraries* 42 (1981): 549-569.
- Summers, Edward G.; Matheson, Joyce; and Conry, Robert. "The Effect of Personal, Professional, and Psychological Attributes, and Information Seeking Behavior on the Use of Information Sources by Educators." *Journal of the American Society for Information Science* 34, 1 (1983): 75-85.
- Watson-Boone, Rebecca. "The Information Needs and Habits of Humanities Scholars." *RQ* 34 (1994): 213. Quoted in De Tiratel, Susana Romanos. "Accessing Information Use by Humanists and Social Scientists: a Study at the Universidad De Buenos Aires, Argentina." *Journal of Academic Librarianship* 26, 5 (2000): 346-354.
- Wilson, T.D. "Human Information Behavior." *Informing Science* 3, 2 (2000): 49-55.

Wiberley, Stephen E. and Jones, William G. "Patterns of Information Seeking in the Humanities." **College & Research Libraries** 50 (1989): 638-645.

Young, Nancy J. and Seggern, Marilyn Von. "General Information Seeking in Changing Times: A focus Group Study." **Reference & User Services Quarterly** 41, 2 (2001): 159-169.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ. 0512.23. / ๗.1๐๕๑

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

๕/ ธันวาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
เรียน

เนื่องด้วย นางสาวชราภรณ์ คลังธนบูรณ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "พฤติกรรมกา
แสวงหา
สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล
กุลบุญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลจากคณาจารย์สาขา
วิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นางสาวชราภรณ์ คลังธนบูรณ์
ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ตังศภักดิ์)

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

งานบริการการศึกษา

โทร. 0-2218-4875

โทรสาร 0-2218-4875

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ. 0512.23. / 2.10๕๑

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

๕/ ธันวาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ชุด

เนื่องด้วย นางสาวชिरาภรณ์ คลังธนบูรณ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน" โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลจากท่าน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นางสาวชिरาภรณ์ คลังธนบูรณ์ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทย์)

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

งานบริการการศึกษ

โทร. 0-2218-4875

โทรสาร 0-2218-4875

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม
เรื่อง
พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์
ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

คำตอบจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาประมวลผล เพื่อเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและศูนย์ข้อมูลทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับการแสวงหาและการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และเป็นแนวทางสำหรับการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารนิเทศและบริการสารนิเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานสารนิเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองการใช้สารนิเทศเพื่อการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ต่อไป

ทุกคำตอบจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลจะกระทำในรูปของกลุ่มบุคคลเท่านั้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ตามที่อยู่หน้าซองที่แนบมาพร้อมกันนี้
ภายในวันที่.....จักเป็นพระคุณยิ่ง

๘๘๘หากมีข้อสงสัย กรุณาติดต่อได้ที่๘๘๘

นางสาววชิราภรณ์ คลังธนบุรณ

ที่อยู่ : 2566/18 ซ.กรุงเทพฯ-นนทบุรี 54 ถ.กรุงเทพฯ-นนทบุรี บางซื่อ กทม. 10800

โทรศัพท์ 0-2218-4817, 0-9124-8182 โทรสาร 0-2910-8182

Email: washi@chula.com

แบบสอบถาม
พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์
ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง และกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. หน่วยงานที่สังกัด

ภาคศึกษา/แผนกศึกษา/สาขาวิชา.....

คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ประสบการณ์ในการสอน

ต่ำกว่า 5 ปี

16 - 20 ปี

6 - 10 ปี

21 - 25 ปี

11 - 15 ปี

26 ปีขึ้นไป

4. ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา (ตอบ 1 ข้อเท่านั้น)

ประวัติศาสตร์ไทย

ประวัติศาสตร์ตะวันออก

ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประวัติศาสตร์เอเชียใต้

ประวัติศาสตร์ยุโรป

ประวัติศาสตร์อเมริกา

ประวัติศาสตร์สากล

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ

คำถามในตอนที่ 2 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศ ในด้านวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ วิธีการสืบค้นสารนิเทศ เนื้อหา ภาษา อายุของสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง และ/หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้สมบูรณ์แล้วแต่กรณี

5. ท่านแสวงหาสารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อการสอน
- เพื่อการวิจัย
- เพื่อการผลิตผลงานวิชาการ เช่น บทความ หนังสือ เป็นต้น
- เพื่อการบริการทางวิชาการ
- เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ และแหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ แหล่งใดบ้าง

แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง
- บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์
- เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา
- เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น
- อาจารย์/นักวิจัยชาวต่างประเทศ
- ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น
- เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
- บรรณารักษ์
- ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว
- ทรัพยากรสารสนเทศของเพื่อนร่วมงาน
- การประชุม สัมมนา
- การศึกษาดูงาน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จารึก
- พงศาวดาร
- จดหมายเหตุ
- ตำนาน
- เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า
- หนังสือและตำรา
- หนังสือพิมพ์
- วารสารวิชาการ
- เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา
- รายงานการวิจัย
- วิทยานิพนธ์
- พจนานุกรม
- สารานุกรม
- ทำเนียบนาม
- จุลสาร
- กฤตภาค (Clippings)*
- รูปภาพ
- แผนที่
- ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช
- สไลด์
- แผ่นซีดีรอม
- เทปบันทึกภาพ
- เทปบันทึกเสียง
- เว็บไซต์
- โทรทัศน์
- วิทยุ
- โบราณวัตถุ

* กฤตภาค (Clippings) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้จากการตัดข่าว และบทความสำคัญ จากหนังสือพิมพ์ หรือวารสาร และนำมาปะบนกระดาษรอง พร้อมทั้งระบุแหล่งที่มาและหัวเรื่อง

- โบราณสถาน
- ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์
- ห้องสมุดคณะที่สังกัด
- หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด
- หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น
- ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดแห่งชาติ
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
- หอจดหมายเหตุและห้องสมุด ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ห้องสมุดสยามสมาคม
- หอสมุดตำรงราชานุภาพ
- กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
- ราชบัณฑิตยสถาน
- สถาบันพระปกเกล้า
- สมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. ในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่ท่านเลือกตอบใน ข้อ 6 ท่านมักใช้แหล่งสารนิเทศใดเป็น จุดเริ่มต้น ของการแสวงหาสารนิเทศ (โปรดระบุเพียง 1 แหล่งเท่านั้น)

.....

8. ในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศที่ท่านเลือกใน ข้อ 6 ท่านมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ให้ข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ
- เป็นแหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย
- เสียเวลาไม่มากในการแสวงหาสารนิเทศที่ต้องการ
- เสียค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นบริการให้เปล่า
- มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบครบถ้วน
- ให้แง่มุมมองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการ
- เคยประสบความสำเร็จในการสืบค้นจากแหล่งนั้นมาก่อน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการสืบค้นสารนิเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ
- ติดตามรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายบทความ
- สืบค้นบทความในวารสารชื่อใดชื่อหนึ่งย้อนหลัง
- สืบค้นจากสำเนาสารบัญวารสาร
- สืบค้นจากดรรชนีและสาระสังเขป* เช่น Historical Abstracts, Humanities Index เป็นต้น
โดยสืบค้นจาก
 - รูปแบบสิ่งพิมพ์
 - รูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์
- สืบค้นจากบรรณานุกรม** โดยใช้
 - รูปแบบสิ่งพิมพ์
 - รูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์
- สืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC)***
- สืบค้นจากรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ของห้องสมุด
- สืบค้นจากชั้นหนังสือ
- สืบค้นจากชื่อผู้แต่งที่เคยมีผลงานในด้านที่ตนสนใจ
- สืบค้นโดยใช้โปรแกรมค้นหา (Search Engine) เช่น Google, Yahoo, Altavista เป็นต้น
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

* ดรรชนีและสาระสังเขป เป็นเครื่องมือช่วยค้นบทความวารสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ โดยรายการที่ได้จากการใช้ดรรชนี คือ รายละเอียดทางบรรณานุกรม ในขณะที่สาระสังเขป ผู้ใช้จะได้รับทั้งรายละเอียดทางบรรณานุกรมและบทคัดย่อ ซึ่งดรรชนีและสาระสังเขปนั้นอาจอยู่ในลักษณะสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ต้องติดต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

** บรรณานุกรม เป็นเครื่องมือช่วยค้นรายการเอกสารต่าง ๆ โดยรวบรวมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศทั้งสิ่งตีพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยแต่ละรายการจะให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม และบางรายการอาจมีบรรณนิทัศน์บอกเนื้อหาอย่างสั้น ๆ ซึ่งบรรณานุกรมนั้นอาจอยู่ในลักษณะสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ต้องติดต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

*** รายการออนไลน์ (OPAC) เป็นรายการข้อมูลบรรณานุกรมออนไลน์ของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ซึ่งสามารถสืบค้นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

10. ท่านแสวงหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาในด้านใด

ด้านประวัติศาสตร์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันตก
- ประวัติศาสตร์ยุโรปตะวันออก
- ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก
- ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ประวัติศาสตร์เอเชียใต้
- ประวัติศาสตร์เอเชียกลาง
- ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ประวัติศาสตร์แอฟริกา
- ประวัติศาสตร์ละตินอเมริกา
- ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และหมู่เกาะในภาคพื้นแปซิฟิก
- ประวัติศาสตร์ไทย
- ประวัติศาสตร์อเมริกัน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ด้านอื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ปรัชญา
- จิตวิทยา
- ชีวประวัติ
- ศาสนา
- สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- การเมืองการปกครอง
- ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- การทหาร
- การศึกษา
- กฎหมาย
- เศรษฐกิจ
- การคมนาคม
- สังคมและวัฒนธรรม
- สถาปัตยกรรม
- ประติมากรรม

- จิตรกรรม
- โบราณคดี
- ศิลปหัตถกรรม
- ดนตรี
- การละเล่น
- การแสดงพื้นบ้าน
- วรรณคดี
- เกษตรกรรม
- ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านแสวงหาสารนิเทศในภาษาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาพม่า
☐ ภาษาอังกฤษ	☐ ภาษาเวียดนาม
☐ ภาษาฝรั่งเศส	☐ ภาษาเขมร
☐ ภาษาดัตช์	☐ ภาษามาลายู
☐ ภาษาจีน	☐ ภาษาอินโดนีเซีย
☐ ภาษาญี่ปุ่น	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. ท่านแสวงหาสารนิเทศที่มีความเก่าใหม่หรืออยู่ในช่วงอายุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ต่ำกว่า 1 ปี
- 1 – 25 ปี
- 26 - 50 ปี
- 51 – 100 ปี
- 101 – 150 ปี
- 151 – 200 ปี
- 201 ปี ขึ้นไป

13. ท่านประสบปัญหาใดบ้างในการแสวงหาสารนิเทศ

ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผู้ให้สารนิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษา
- ผู้ให้สารนิเทศไม่สามารถให้สารนิเทศที่ต้องการได้
- ไม่สะดวกในการติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา
- ไม่สะดวกในการติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากความแตกต่างทางภาษา และวัฒนธรรม
- แหล่งสารนิเทศที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์ ขำรด หรือสูญหาย เช่น จารึก ตำนาน จดหมายเหตุ เป็นต้น
- ไม่สะดวกที่จะไปใช้แหล่งสารนิเทศที่อยู่ไกล
- แหล่งสารนิเทศมีกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้มาก ทำให้ไม่สะดวกในการเข้าใช้
- ไม่ทราบสถานที่ติดต่อที่แน่นอนของแหล่งสารนิเทศบางแหล่ง
- ไม่คุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์ เช่น เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช เป็นต้น
- ไม่มีแหล่งที่รวบรวมรายชื่อนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศในสาขาวิชาประวัติศาสตร์
- ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารนิเทศบางแหล่งได้ เนื่องจากมีการเผยแพร่ในวงจำกัด เช่น เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา เป็นต้น
- ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการเข้าร่วมการประชุม สัมมนา การดูงาน
- ไม่มีเวลาเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ดูงาน เนื่องจากภาระงานประจำ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

13. ท่านประสบปัญหาใดบ้างในการแสวงหาสารนิเทศ (ต่อ)

ปัญหาด้านวิธีการสืบค้นสารนิเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่สามารถติดตามเอกสารในรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือหรือบทความ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้บอกรับ หรือเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในต่างประเทศ
- ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารนิเทศเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ เช่น ดรชชีและสาระสังเขป บรรณานุกรม เป็นต้น
- ไม่มีคู่มือแนะนำการใช้เครื่องมือช่วยค้นสารนิเทศ เช่น รายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น
- ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศใหม่ ๆ ของห้องสมุด เนื่องจากไม่มีการจัดทำรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศใหม่ หรือสำเนาสารบัญวารสารอย่างต่อเนื่อง
- ไม่ทราบวิธีสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ปัญหาด้านเนื้อหาสารนิเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการมีจำนวนน้อย
- เนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ
- เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับมีความคลุมเครือ ต้องอาศัยการตีความ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ปัญหาด้านอื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ
- สารนิเทศที่ต้องการส่วนใหญ่ถูกบันทึกด้วยภาษาโบราณ ทำให้เข้าใจยาก
- สารนิเทศที่ได้รับไม่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์
- เสียเวลามาก กว่าที่จะได้สารนิเทศที่ต้องการ
- เสียค่าใช้จ่ายสูงในการติดต่อ/เข้าใช้แหล่งสารนิเทศ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

14. ท่านสามารถใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศที่ท่านแสวงหาได้มากน้อยเพียงใด

๔๔๔ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในตารางเฉพาะประเภทของแหล่งสารนิเทศที่ท่านได้เลือกตอบใน ข้อ 6 เท่านั้น ๔๔๔

แหล่งสารนิเทศ	ระดับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. แหล่งสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ					
- ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง
- บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์
- เพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา
- เพื่อนอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยอื่น
- อาจารย์/นักวิจัยชาวต่างประเทศ
- ผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น
- เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
- บรรณารักษ์
- ทรัพยากรสารนิเทศส่วนตัว
- ทรัพยากรสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน
- การประชุม สัมมนา
- การศึกษาดูงาน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....
ข. แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ					
- จารึก
- พงศาวดาร
- จดหมายเหตุ
- ตำนาน

แหล่งสารนิเทศ (ต่อ)	ระดับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข.แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)					
- เอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า
- หนังสือและตำรา
- หนังสือพิมพ์
- วารสารวิชาการ
- เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา
- รายงานการวิจัย
- วิทยานิพนธ์
- พจนานุกรม
- สารานุกรม
- ทำเนียบนาม
- จุลสาร
- กฤตภาค (Clippings)
- รูปภาพ
- แผนที่
- ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช
- สไลด์
- แผ่นซีดีรอม
- เทปบันทึกภาพ
- เทปบันทึกเสียง
- เว็บไซต์
- โทรทัศน์
- วิทยุ
- โบราณวัตถุ
- โบราณสถาน
- ห้องสมุดภาควิชาประวัติศาสตร์
- ห้องสมุดคณะที่สังกัด
- หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด

แหล่งสารนิเทศ (ต่อ)	ระดับการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข.แหล่งสารนิเทศที่เป็นทางการ (ต่อ)					
- หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอื่น
- ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดแห่งชาติ
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
- หอจดหมายเหตุและห้องสมุด ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ห้องสมุดสยามสมาคม
- หอสมุดดำรงราชานุภาพ
- กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
- ราชบัณฑิตยสถาน
- สถาบันพระปกเกล้า
- สมาคมประวัติศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....

15. โปรดระบุข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือในด้านทรัพยากรสารนิเทศ
และบริการสารนิเทศระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานสารนิเทศที่เกี่ยวข้อง
เพื่อตอบสนองการใช้สารนิเทศเพื่อการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์

.....

.....

.....

#####

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

<p>กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ตามที่อยู่หน้าซองที่แนบมาพร้อมกันนี้ ภายในวันที่.....จักเป็นพระคุณยิ่ง หากมีข้อสงสัย กรุณาสอบถามที่ น.ส. วชิราภรณ์ คลังธนบูรณ์ โทร. 0-2218-4817, 0-9124-8182</p>
--

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชัชวราภรณ์ คลังธนบุรณ์ เกิดวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชาสารนิเทศศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 ได้รับรางวัลเงินทุนศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์ และทุนสุภาส จันทโรบล ประจำปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย